

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**KYBERANARKISMI – KYBERUHKAKUVAN TURVALLISTAMINEN
SUOMEN TURVALLISUUSPOLITIIKASSA**

Pro gradu -tutkielma

Yliluutnantti
Joel Sokkanen

Sotatieteiden maisterikurssi 2
Maasotalinja

Huhtikuu 2013

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi	Linja
Sotatieteiden maisterikurssi 2	Maasotalinja
Tekijä	
Yliluutnantti Joel Sokkanen	
Tutkielman nimi	
KYBERANARKISMI – KYBERUHKAKUVAN TURVALLISTAMINEN SUOMEN TURVALLISUUSPOLITIIKASSA	
Oppiaine johon työ liittyy	Säilytyspaikka
Sotataito / Strategia	Kurssikirjasto (MPKK:n kirjasto)
Aika	
Huhtikuu 2013	Tekstisivuja 93 Liitesivuja 10
TIIVISTELMÄ	
<p>Yhä suurempi osa yhteiskunnan kriittisestä infrastruktuurista ja päivittäisistä toiminnoista on riippuvaista tietoverkkojen häiriöttömästä toiminnasta. Kybertoimintaympäristö ja kyberuhkat ovat tulleet osaksi niin Suomen, kuin muidenkin kehittyneiden valtioiden turvallisuuspolitiikan uhkakuvia. Samanaikaisesti yhteiskunnallinen vaikuttaminen sekä laillisissa, että laittomissa muodoissaan on ottanut jalansijaa kybertoimintaympäristössä. Kyberaktivismi on jaettavissa verkkovahvistaiseen ja verkkoperustaiseen, joista jälkimmäisen piirissä esiintyvät haktivismi, infoanarkismi ja kryptoanarkismi voidaan luokitella kuuluvaksi kyberanarkismin kokonaisuuteen.</p>	
<p>Tutkimuksen tutkimusongelma on: Onko tarkastellulla ajanjaksolla Suomen turvallisuuspoliittisissa virallisiasiakirjoissa havaittavissa kyberanarkismin tai sen osatekijöiden turvallistamista, ja nähdäänkö kyberanarkismin liittyvän anarkismin poliittiseen ideologiaan?</p>	
<p>Tutkimuskysymykset ovat seuraavat: Mitä on kyberanarkismi ja mikä erottaa kyberanarkismin kyberrikollisuudesta sekä -terrorismista, onko suomalaisessa kyberanarkismissa havaittavissa eriäviä piirteitä verrattuna kansainväliseen kyberanarkismiin, onko kyberanarkismin tai sen osatekijöiden turvallistamista havaittavissa tutkitussa turvallisuuspoliittisessa asiakirja-aineistossa?</p>	
<p>Tämä tutkimus on kvalitatiivinen, eli laadullinen. Tutkimusmenetelmät ovat sisällönanalyysi ja teemoittelu. Tutkimuksen päälähdeainestona on kirjallisuus, aikaisemmat tutkimukset ja turvallisuuspoliittinen asiakirja-aineisto. Tutkimusaiheen luonteen vuoksi internetistä hankitulla lähdeaineistolla on tutkimuksessa merkittävä asema. Tutkimuksen teoreettinen pa-</p>	

radigma noudattelee Kööpenhaminan koulukunnan teoriakokonaisuutta. Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteorian mukaisesti mikään reaali maailman todellinen tai kuviteltu ilmiö ei ole itsessään turvallisuusuhka, vaan ilmiö vaatii uhkaksi muuttuakseen onnistuneen turvallistamisen; väitteen ilmiön uhkaavuudesta ja tämän väitteen hyväksymisen. Turvallistamisen ohella Kööpenhaminan koulukunnan teorioihin kuuluvat alueelliset turvallisuuskompleksit ja tähän liittyvä turvallisuuden analyysitasot. Koulukunta edustaa laajan turvallisuuden käsitettä, jakaen turvallisuuden ilmiöt sotilas-, politiikka-, talous-, yhteiskunta- ja ympäristösektoreihin.

Kyberanarkismi näyttäytyy verkkoperustaisena aktivismina, jonka merkittävimpiä osatekijöitä ovat haktivismi, infoanarkismi ja kryptoanarkismi. Tämän tutkimuksen valossa kyberanarkismi vaikuttaa kuuluvan anarkistisen ideologian piiriin. Kyberanarkismilla ja reaali maailman anarkistisella toiminnalla ei ole selkeää yhteyttä, vaikka molempien toimijoiden motiivit, kohteet ja päämäärät ovat usein samankaltaisia. Suomessa kyberanarkismi näyttäytyy muita länsimaita kehittymättömämpänä, eikä useiden muiden länsimaiden kokemia, kyberanarkistien suorittamia merkittäviä kyberhyökkäyksiä olla koettu Suomessa.

Tämän tutkimuksen valossa Suomen turvallisuuspolitiikassa kyberanarkismia ei nähdä anarkismin poliittiseen ideologiaan liittyväksi ilmiöksi. Tämän sijaan kyberanarkismi luokitellaan yleisesti rikollisuudeksi, eikä ilmiön poliittista motiivia ole nähty merkittävänä tekijänä. Kyberanarkismin osatekijöiden, erityisesti haktivismin ja infoanarkismin, turvallistaminen on ollut tarkastellussa asiakirja-aineistossa ajallisesti kattavaa ja määrällisesti runsasta. Kyberanarkismin osatekijöiden välisiä yhteyksiä ja kyberanarkismin kokonaisuuden dynamiikkaa ei kuitenkaan ole tunnistettu, eikä ilmiötä kokonaisuudessaan ole näin ollen turvallistettu.

AVAINSANAT

Anarkismi, Ei-sotilaallinen uhka, Hakkerointi, Kansalaistottelemattomuus, Kyberturvallisuus, Poliittiset liikkeet, Turvallisuuspolitiikka, Yhteiskunnan haavoittuvuus

KYBERANARKISMI – KYBERUHKAKUVAN TURVALLISTAMINEN SUOMEN TURVALLISUUSPOLITIIKASSA

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1. TAUSTAT JA AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET.....	2
1.2. TUTKIMUKSEN RAJAUS JA VIITEKEHYS.....	5
1.3. TUTKIMUSMENETELMÄ.....	6
1.4. LÄHDEAINEISTOSTA.....	8
1.5. TUTKIMUKSEN DISPOSITIO.....	10
2. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA – KÖÖPENHAMINAN KOULUKUNTA.....	12
2.1. TURVALLISUUS, UHKA JA TURVALLISTAMINEN.....	13
2.2. ALUEELLISET TURVALLISUUSKOMPLEKSIT.....	15
2.3. TURVALLISUUDEN SEKTORIT.....	16
2.4. ANALYYSITASOT.....	18
2.5. TUTKIMUKSEN SJOITTUMINEN KÖÖPENHAMINAN KOULUKUNNAN TEORIAAN ...	19
3. ANARKISMI – 1800-LUVUN AJATTELIJOISTA TUHOTÖIHIN JA YMPÄRISTÖLIIKKEESEEN	21
3.1. ANARKISMIN SUUNTAUKSILLE YHTEISET YDINTEEMAT.....	22
3.2. ANARKISMIN SUUNTAUKSET.....	23
3.3. ANARKISTINEN VÄKIVALTA SEKÄ TERRORI ENNEN 2000-LUKUA – SUORAN TOIMINNAN PERINNE.....	27
3.4. MODERNI ANARKISMI.....	29
3.5. ANARKISMI SUOMESSA 2000- JA 2010-LUVUILLA.....	32
4. KYBERTOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KYBERANARKISMI.....	38
4.1. KYBERTOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	38
4.2. VALTIOISTA YKSILÖIHIN – KYBERUHKAT.....	40
4.3. KYBERANARKISMI.....	45
5. KYBERANARKISMIN TURVALLISTAMINEN SUOMEN TURVALLISUUSPOLIITTISESSA PÄÄTÖKSENTEOSSA	64
5.1. SUOMEN TURVALLISUUSPOLIITTINEN PÄÄTÖKSENTEKOPROSESSI.....	64
5.2. SUOMEN TURVALLISUUSPOLITIIKKAA OHJAAVAT ASIAKIRJAT JA LAIT.....	67
5.3. SUOMEN KYBERTURVALLISUUSVIRANOMAISET.....	69
5.4. KYBERANARKISMIN TURVALLISTAMINEN – TURVALLISUUSPOLIITTISEN ASIAKIRJA-AINEISTON TEEMOITTELU JA SISÄLLÖNANALYYSI.....	70
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	89
LÄHTEET	94

LIITTEET

LIITE 1: REAALIMAAILMAN ANARKISTISEN TOIMINNAN JA KYBERANARKISMIN VERTAILU	L / 1–2
LIITE 2: MAY, TIMOTHY C.: THE CRYPTOANARCHIST MANIFESTO	L / 3–4
LIITE 3: ANONYMOUS SWEDEN – TUKIPYYNTÖ ANONYMOUS FINLANDIN OPERAATIOLE 11.11.2011	L / 5
LIITE 4: ANONYMOUS FINLAND – UHKAUS SUOMEN VALTIONHALLINOLLE JA YLEISRADIOLE 20.11.2012	L / 6
LIITE 5: ANONYMOUS FINLAND: #OPVALKOMAA PRESS RELEASE	L / 7–10

KUVALUETTELO

Kuva 1: Tutkimuksen viitekehys.	s. 6
Kuva 2: Tutkimuksen rajaus – aika ja turvallisuuspoliittinen asiakirja-aineisto.	s. 10
Kuva 3: Benson, Yrjö: Kansallinen kyberturvallisuusstrategia: Kyberuhkan tasot	s. 40
Kuva 4: HP: The Growing Cost of Cyber Crime.	s. 44
Kuva 5: Kyberanarkismi sijoitettuna kyberuhkan tasoihin.	s. 53
Kuva 6: Kadettikunta: Turvallisuuspolitiikan käsite.	s. 64
Kuva 7: Valtiollisen ja ei-valtiollisen uhkan muodostuminen.	s. 65
Kuva 8: Kokonaisturvallisuuden hallinnan linjausten kokonaisuus.	s. 69

KYBERANARKISMI – KYBERUHKAKUVAN TURVALLISTAMINEN SUOMEN TURVALLISUUSPOLITIIKASSA

1. JOHDANTO

Tietoyhteiskunnan yhteiskunnalliset toiminnot ja kriittinen infrastruktuuri ovat riippuvaisia tietoliikenteestä ja -verkoista. Kybertoimintaympäristön merkitys tietoyhteiskunnan toimivuudelle on ollut ilmeistä viimeistään vuoden 2007 Viron patsaskiistaan liittyneistä kyberhyökkäyksistä lähtien. Viimeaikaisia, kansainvälisesti merkittäviä kyber-virstanpylväitä ovat olleet muiden muassa *Arabikevät*, jossa internetiä käytettiin merkittävässä määrin tiedotus- ja rekrytointikanavana vallankumouksen tukena sekä *Stuxnet*-haittaohjelman saattaminen Iranin ydinmateriaalin rikastusta ohjanneille tietokoneille.

Kybertoimintaympäristön hyväksikäyttö yhteiskunnallisia toimintoja vastaan kohdistuvassa toiminnassa on noussut valtioiden turvallisuuspolitiikassa yhä merkittävämpään asemaan. Riippuvaisuus tietoverkoista pakottaa valtiot ottamaan varautumisessaan huomioon myös verkossa toimivat yksittäiset toimijat ja ryhmät, joiden yhteiskunnallinen vaikuttaminen, mukaan lukien ulkoparlamentaarinen suora toiminta, on siirtynyt yhä enenevässä määrin tietoverkkoihin. Valtiollisen, eli sotilaallisen kybersodankäynnin uhkakuva on näin saanut rinnalleen uhkakuva yksilöiden ja erilaisten ryhmittymien suorittamista, tietoyhteiskunnan elintärkeitä toimintoja vastaan suunnatuista kyberhyökkäyksistä. Kybertoimintaympäristön ei-valtiollisilla toimijoilla on kybertoimintaympäristön erityisluonteesta johtuen todellinen potentiaali vaikuttaa tietoyhteiskunnan kyberturvallisuuteen ja -toimintavapauteen, on toiminnan motiivina sitten uskonnollinen tai anarkistinen ideologia tai ainoastaan kiusanteko ja vandalismi.

Vuosi 2011 oli kybertoimintaympäristöön sijoittuvan kansalaisaktiivisuuden vuosi.

Anonymous ja *Lulzsec* -haktivistiryhmät iskivät palvelunestohyökkäyksin sekä tietomurroin kansainvälistä maksuliikennettä sekä mm. Yhdysvaltain ja Ison-Britannian julkishallinnon

verkkosivustoja vastaan tukeakseen *Wikileaks*-paljastussivustoa ja sen perustajaa Julian Assangea. Lähes samanaikaisesti Anonymous-ryhmän kansainvälisten iskujen kanssa Suomessa hyökättiin useita heikosti suojattuja verkkosivustoja vastaan. Sivustojen käyttäjä- ja salasana-tiedot varastettiin ja saatettiin vapaaseen levitykseen. Vuoden 2011 laajamittaiset verkko-hyökkäykset eivät jääneet kuriositeetiksi, vaan vuonna 2012 Anonymous-ryhmän toimet saivat jatkoa muun muassa Ruotsiin kohdistuneiden verkkohyökkäysten muodossa. Yksilön- ja sananvapauden rajoja koettelevat kyberhyökkäykset, paljastussivustot, tietovuodot ja vaatimukset tiedon rajattomasta saatavuudesta sekä jakamisesta ovat luoneet haasteita tietoyhteiskunnalle. Kybertoimintaympäristöön sijoittuva kansalaisaktivismi on usein asettunut avoimesti vastustamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kybertoimintaympäristöön sijoittuva, lain ulkopuolinen kansalaisaktivismi, eli ulkoparlamentaarinen suora toiminta näyttäytyy usein luonteeltaan anarkistisena.

Tutkimuksen tutkimusongelma on: Onko tarkastellulla ajanjaksolla Suomen turvallisuuspoliittisissa virallisiasiakirjoissa havaittavissa kyberanarkismin tai sen osatekijöiden turvallistamista, ja nähdäänkö kyberanarkismin liittyvän anarkismin poliittiseen ideologiaan?

Tutkimusta määrittävät tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1) Mitä on kyberanarkismi ja mikä erottaa kyberanarkismin kyberrikollisuudesta sekä -terrorismista?
- 2) Onko suomalaisessa kyberanarkismissa havaittavissa eriäviä piirteitä verrattuna kansainväliseen kyberanarkismiin?
- 3) Onko kyberanarkismin tai sen osatekijöiden turvallistamista havaittavissa tutkitussa turvallisuuspoliittisessa asiakirja-aineistossa?

1.1. Taustat ja aikaisemmat tutkimukset

Kybertoimintaympäristön ja kyberuhkien osalta aikaisempi tutkimus on keskittynyt vahvasti valtiollisen, eli sotilaallisen kybersodankäynnin, kyberterrorismin sekä kyberrikollisuuden luomien haasteiden ja uhkien ympärille. Kybertermistön vakiintumattomuuden vuoksi tämän tutkimuksen aiheita lähinnä olevat, kybertoimintaympäristöä käsittelevät tutkimukset, sijoit-

tuvat kyberkulttuurien, kyberaktivismiin ja kyberterrorismin tutkimukseen. Tämä tutkimus sijoittuu yhteiskuntatieteiden, erityisesti sosiologian, ja strategian välimaastoon. Tutkimuksessa sosiologian piiriin kuuluva anarkismin poliittinen ideologia ja kyberanarkismi yhteiskunnallisena ilmiönä yhdistyvät turvallisuuspolitiikan, ja tätä myötä strategian tutkimukseen.

James Farwell ja Rafal Rohizinski luovat katsauksen kyberhaasteiden uuteen aikakauteen artikkelissaan *The New Reality of Cyber War*¹. Artikkelinsa johtopäätöksissä Farwell ja Rohizinski toteavat kyberrikollisuuden ja valtion tukemien kolmansien osapuolien luoman kyberhaasteen siirtyneen historiaan. Heidän mukaansa kohdennetut, ja valtiollisen toimijan suorittamat *Stuxnet*-, *Dugu*- ja *Flame*- haittaohjelmahyökkäykset ovat nostaneet valtioiden välisen kybersodankäynnin suurimmaksi kyberhaasteeksi, johon vastaamiseen sekä yritysten että julkishallinnon on tullut löytää toimiva strategia.

Maura Conway käsittelee artikkelissaan *Terrorism and new media: The Cyber-Battlespace*² internetin hyödyntämistä poliittisten päämäärien saavuttamiseen, käyttäen kyberterrorismia pääesimerkkinään. Conwayn mukaan internetin keskeisin merkitys terrorismille ei ole kyberterrorismiksi määritellyt kyberhyökkäykset, vaan internetin rooli tiedotus-, tiedonkeräys-, rekrytointi-, rahoitus- ja verkostoitumiskanavana.

Uumajan yliopiston tutkijat Simon Lindgren ja Ragnar Lundström käsittelevät tutkimuksessaan *Pirate Culture and Hactivist Mobilization: The cultural and social protocols of #WikiLeaks on Twitter*³ haktivismin ja piraattikulttuurin yhteyksiä sekä internetin sosiaalisten verkkojen ja keskustelupalstojen kautta tapahtuvaa hakkereiden rekrytointia. Heidän tutkimuksensa keskittyi yhden Twitter-tilin (#WikiLeaks) alla tapahtuneiden keskusteluiden seuraamiseen. Tutkimuksen tuloksena he löysivät selkeän yhteisen termistön, yhteyksien verkoston ja voimien mobilisoinnin, vaikka tarkasteltava sosiaalinen ryhmä oli globaali ja sen muodostama verkosto harva.

Professorit Lene Hansen Kööpenhaminan yliopistosta ja Helen Nissenbaum New Yorkin yliopistosta tarkastelevat artikkelissaan *Digital Disaster, Cyber Security, and the Copenhagen*

¹ Farwell, James P. & Rohozinski, Rafal: *The New Reality of Cyber War*, *Survival: Global Politics and Strategy*, 54:4, 2012. s. 107–120

² Conway, Maura: *Terrorism and new media: The Cyber-Battlespace*. Teoksesta: Forest, James (toim.): *Countering Terrorism and Insurgency in the 21st Century*. Westport, CT: Praeger Publishers, 2007.

³ Lindgren, Simon & Lundström, Ragnar: *Pirate Culture and Hactivist Mobilization: The cultural and social protocols of #WikiLeaks on Twitter*. *New Media and Society* 13(6), 2011. s. 999–1018

*School*⁴ kyberuhkan turvallistamista Kööpenhaminan koulukunnan näkökulmasta, tutkien vuonna 2007 Viroa vastaan kohdistuneen kyberhyökkäyksen turvallistamista. Heidän mukaansa kyberturvallisuus on nähtävissä niin sotilas-, politiikka-, kuin taloussektorin turvallisuusuhkana. Kyberturvallisuuden diskurssissa turvattavat kohteet ulottuvat valtiosta yksilöön ja julkishallinnosta yritysmaailmaan. Turvattavat kohteet vaihtelevat kyberdiskurssityypin mukaan.⁵ Hansenin ja Nissenbaumin mukaan kybertoimintaympäristön turvattavat kohteet eivät ole erillisiä, vaan ovat kiinteästi kytkeytyneet toisiinsa.⁶ Heidän mukaansa kyberturvallisuusdiskurssissa on havaittavissa kolmentyyppistä turvallistamista: Hyperturvallistamista (*Hypersecuritization*) ts. uhkan yliarviointia, arjen turvallisuuden korostamista (*Everyday Security Practice*) sekä kyberuhkan teknistämistä (*Technification*).⁷ Johtopäätöksensä he esittävät kyberilmiöiden turvallistamisen erityisen voiman, sillä kyberturvallisuus nousee tavanomaisen politiikan yläpuolelle kahdessa muodossa: Turvallistamisessa ja teknistämisessä.⁸

Selkeimmän kytkennän anarkismin poliittisen ideologian ja kyberhyökkäysten välillä tekee Abe Greenwald, joka päätyy artikkelissaan *Return of the anarchism – Why the discredited terrorist doctrine of a century ago is making a comeback*⁹ johtopäätökseen anarkismin paluusta ja haktivismin vahvasta kytkeytymisestä anarkismin poliittiseen ideologiaan. Anarkismin poliittinen ideologia on hänen mukaansa yhteinen nimittävä tekijä eurooppalaisten anarkoterroristien ja kyberanarkistien välillä. Greenwaldin mukaan kahdesta anarkismin muodosta, anarkoterrorismista ja kyberanarkismista, kyberanarkismi on vaarallisempi, sillä kyberanarkisteilla on toiminnalleen tarkoitus – vapaan, sosiaalisen kybertoimintaympäristön puolustaminen – ja tehokkaat keinot tarkoituksensa toteuttamiseksi.

Sotatieteiden tohtori Jarno Linnéllin väitöskirja *Suomen uhkakuvapolitiikka 2000-luvun alussa*¹⁰ käsittelee uhkakuvien politisoimista ja turvallistamista, sekä näihin liittyvää problematiikkaa. Linnéllin tutkimuksen mukaan uhkakuvien rakentaminen tapahtuu sekä politiikan ehdoilla, että sen ohjaamana.¹¹ Hänen mukaansa Suomen turvallisuuspolitiikan tekemisessä on eletty perinteisten ulkoisten turvallisuusuhkien ja uuden, laajan turvallisuuskäsityksen,

⁴ Hansen, Lene & Nissenbaum, Helen: Digital Disaster, Cyber Security, and the Copenhagen School. *International Studies Quarterly* 53, 2009. s. 1155–1175

⁵ Hansen & Nissenbaum (2009) s. 17–18

⁶ Hansen & Nissenbaum (2009) s. 7–9

⁷ Hansen & Nissenbaum (2009) s. 9–14

⁸ Hansen & Nissenbaum (2009) s. 18

⁹ Greenwald, Abe: Return of the anarchism – Why the discredited terrorist doctrine of a century ago is making a comeback. *Commentary*, 00102601, Toukokuu 2011, Vol. 131, Numero 3. s. 32–36

¹⁰ Linnéll, Jarno: Suomen uhkakuvapolitiikka 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulu Strategian laitos. Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 29, Edita Prima Oy, Helsinki, 2009

¹¹ Linnéll (2009) s. 370

kansallisen ja kansainvälisen ristipaineessa.¹² Suomen turvallisuuspoliittisten linjausten jakautumista kolmeen asiakirjaan (Turvallisuuspoliittinen selonteko, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia ja Sisäisen turvallisuuden ohjelma) Limnell pitää osoituksena suomalaisen turvallisuus- ja uhkaymmärryksen sekä itse asiakirjojen murroksesta ja hän kritisoikin yhdistävän turvallisuusstrategian puuttumista.¹³ Limnellin mukaan Suomen turvallisuuspolitiikan muodostumisessa määrärahakysymykset ovat merkittävässä osassa.¹⁴ Uhkakuvapolitiikan muodostamista vaikeuttavat laajan turvallisuuskäsityksen mukanaan tuoma turvallisuuden laajeneminen, turvallisuuden eri ulottuvuuksien yhdistäminen sekä hallinnonalojen väliset kiistat uhkakuvista.

1.2. Tutkimuksen rajausta ja viitekehys

Kybertoimintaympäristön ja anarkismin luonteesta johtuen kyberanarkismi-ilmiön tarkkaa rajaamista ei voida tehdä yksiselitteisesti. Kyberanarkismin kokonaisuutta, ja siihen liittyviä ilmiöitä käsitellään laaja-alaisesti luvussa 4. Muita valtiollisia ja ei-valtiollisia kyberuhkia sekä -ilmiöitä on ollut mahdotonta rajata täysin tutkimuksen ulkopuolelle, sillä edellä mainitut uhkat ja ilmiöt esiintyvät kybertoimintaympäristössä, jossa toimijoiden identiteetti ja motiivit eivät ole aina aukottomasti todistettavissa. Myös turvallisuuspolitiikan tapa käsitellä kyberuhkia kokonaisuutena pakottaa tutkijan tarkastelemaan tätä kokonaisuutta, saadakseen mahdollisimman todenmukaisen vastauksen yhtä kyberuhkaa koskettaviin tutkimuskysymyksiin.

Kybertoimintaympäristö on maailmanlaajuinen, eikä sitä voi tutkia täysin valtiorajoja noudattaen. Tämän vuoksi tässä tutkimuksessa käsitellään myös ilmiön globaalia kehitystä ja tilaa, keskittyen kuitenkin ilmiön länsimaisiin ja suomalaisiin erityispiirteisiin sekä ilmenemismuotoihin.

Ajallisesti tutkimuksen päähuomio on 2000- ja 2010-lukujen kyberanarkismi-ilmiössä, jonka taustalle luodaan katsaus niin anarkismin- kuin kyberanarkismin historiaan. Turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston analyysi kattaa ajanjakson vuoden 2007 alusta vuoden 2013 tammikuun loppuun. Tarkasteltu ajanjakso alkaa kybersodankäynnin popularisoitumisesta Viron patsaskiistassa vuoden 2007 toukokuussa ja loppuu Suomen kyberturvallisuusstrategian julkaisemiseen tammikuussa 2013.

¹² Limnell (2009) s. 370–376

¹³ Limnell (2009) s. 385

¹⁴ Limnell (2009) s. 388

Tutkimuksen viitekehyksessä tutkimuksen taustalla vaikuttaa Kööpenhaminan koulukunnan tieteenteoria. Kybertoimintaympäristön globaali turvallisuuskompleksi ja tietoyhteiskunta ovat osittain limittäin; yhteiskunnan toiminnoista merkittävä osa on riippuvainen kybertoimintaympäristöstä, ja kybertoimintaympäristön ilmiöt vaikuttavat merkittävästi (suomalaiseen) tietoyhteiskuntaan. Kybertoimintaympäristössä esiintyy sekä tietoyhteiskunnan sisällä syntyntä että muualta globaalista kybertoimintaympäristöstä lähtöisin olevaa, valtion turvallisuuden vaikuttavaa kyberanarkismia. Kyberanarkismin luoma, yhteiskuntaan suuntautuva uhka suodattuu turvallistamisen luoman turvallisuuspolitiikan ja käytännön turvallisuuden toimien kautta vaikutukseen yhteiskunnassa. Turvallisuuden kokonaisuudessa turvallistaminen, turvallisuuspolitiikka ja turvallisuustoimet vaikuttavat kyberanarkismiin ja sen aiheuttamaan uhkaan.

Kuva 1: Tutkimuksen viitekehys.

1.3. Tutkimusmenetelmä

Tämä tutkimus on laadullinen, eli kvalitatiivinen. Käytettävät tutkimusmenetelmät ovat teemoittelu ja sisällönanalyysi. Sisällönanalyysia käytetään kyberanarkismin määrittelyssä sekä myöhemmässä vaiheessa turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston analyysissä. Teemoittelua käytetään turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston jäsentämisessä. Käytetty teemoittelutapa on laaja-alainen, sillä asiakirja-aineiston teemoittelussa tarkastellaan kaikkien kyberuhkien turvallistamista. Teemoiteltuun aineistoon käytetään sisällönanalyysia. Sisällönanalyysillä analysoidaan kyberuhkien turvallistamisen kokonaisuuden sisältä löytyvät viitteet kyberanarkismin turvallistamisesta.

Näkökulma tutkimusaineistoon on Alasuutarin jaottelun mukaisesti fakta- ja näytenäkökulmien yhdistelmä.¹⁵ Tutkimuksen peruskäsitteiden, eli kyberanarkismin ja kybertoimintaympäristön määrittelemiseksi, aineistoa käsitellään pääsääntöisesti faktanäkökulmasta.¹⁶ Faktanäkökulman mukaisesti, aineistosta pyritään löytämään todellisuus lähteiden takaa, eikä aineistoa itsessään käsitellä todellisuutena. Turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston analyysissä näkökulma on näytenäkökulma¹⁷. Näytenäkökulman mukaisesti valittua aineistoa tarkastellaan itsessään tarkasteltavana asiana. Näin ollen asiakirja-aineistosta löytyviä turvallistamisen viitteitä analysoidaan määritellyn ilmiön (kyberanarkismi) ja tietenteorian (Kööpenhaminan koulukunta) kautta tarkasteltuna.

Sisällönanalyysi

Tuomen ja Sarajärven mukaan sisällönanalyysi soveltuu käytettäväksi kaikessa laadullisessa tutkimuksessa.¹⁸ Tämän tutkimuksen sisällönanalyysi on luonteeltaan osittain aineistolähtöinen, sillä tutkimuksen pääkäsite (kyberanarkismi) on tutkijan itsensä määrittelemä. Aineistolähtöisellä analyysillä tarkoitetaan analyysia, jossa tutkittava aineisto määrittelee tutkimuksen lopputuloksen, eikä analyysi pohjautu valmiiseen teoriaan ilmiön olemuksesta tai asiasisällöstä.¹⁹ Tutkimuksen sisällönanalyysi on pääosin teoriaohjautunutta²⁰, sillä muut tutkimuksen peruskäsitteet ja tarkasteltavat ilmiöt pohjautuvat valmiisiin teorioihin ja malleihin tarkasteltavista ilmiöistä (kybertoimintaympäristö, turvallisuuspolitiikka). Tuomen ja Sarajärven

¹⁵ Alasuutari, Pertti: Laadullinen tutkimus. Vastapaino, Tampere, 1999 s.112-115

¹⁶ Alasuutari (1999) s.90-113

¹⁷ Alasuutari (1999) s.114-124

¹⁸ Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu laitos, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 2009 s. 91

¹⁹ Tuomi & Sarajärvi (2009) s. 95

²⁰ Tuomi & Sarajärvi (2009) s. 95-96

muokkaaman, alun perin Timo Laineen esittämän sisällönanalyysin mallin²¹ mukaisesti analyysi alkaa tutkijan kiinnostuksesta aineistossa esiintyvää ilmiötä kohtaan ja tutkijan päätöksestä siihen, mitä hän haluaa tutkia. Toisessa vaiheessa tutkija käy läpi aineistonsa, erottaa aineistosta tutkittavaan ilmiöön liittyvät asiat, kokoaa nämä yhteen ja jättää kaiken muun tutkimuksen ulkopuolelle. Kolmannessa vaiheessa tutkija luokittelee, tyypittelee tai tämän tutkimuksen tapauksessa teemoittelee saadun aineiston. Neljännessä vaiheessa teemoitellusta aineistosta kirjoitetaan yhteenveto.

Teemoittelu

Teemoittelulla tarkoitetaan luokittelunomaista aineiston järjestelyn tapaa, jolla pyritään asettamaan tarkasteltu aineisto ennalta määriteltyihin tai tarkastelun aikana syntyneisiin teemoihin, eli aiheisältöjen mukaisiin kategorioihin.²² Tämän tutkimuksen turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston teemoittelu on tehty aineistoon tutustumisen yhteydessä, eli teemoittelu on tehty aineistolähtöisesti. Teemoittelun yhteydessä aineiston ja teorian välillä on käyty jatkuvaa vertailua, joten teoria on asetettu aineiston läpikäynnissä koetukselle. Tämänkaltaista jatkuvan kaksisuuntaisen teemoittelun tapaa kutsutaan *naturalistiseksi retroduktioksi*.²³ Teemoittelussa kutakin teemaa on tarkasteltu kyberanarkismin turvallistamisen ja tutkimuksen tieteen-teorian näkökulmasta. Viimeisessä vaiheessa teemoista on kirjoitettu johtopäätökset, jotka muodostavat vastaukset tutkimuskysymyksiin.

1.4. Lähdeaineistosta

Tutkimuksen päälähdeaineistona on sekä anarkismia, että kybertoimintaympäristöä käsittelevää kirjallisuutta ja tieteellisiä artikkeleita sekä tarkasteluun valittu turvallisuuspoliittinen asiakirja-aineisto.

Anarkismin poliittisen ideologian osalta on kirjallisuuden ja tieteellisten artikkelien lisäksi tutkittu monia anarkistien itsensä julkaisemia tekstejä ja artikkeleita. Näin toimimalla aiheen tutkimiseen on saatu syvyyttä.

²¹ Tuomi & Sarajärvi (2009) s. 91–92

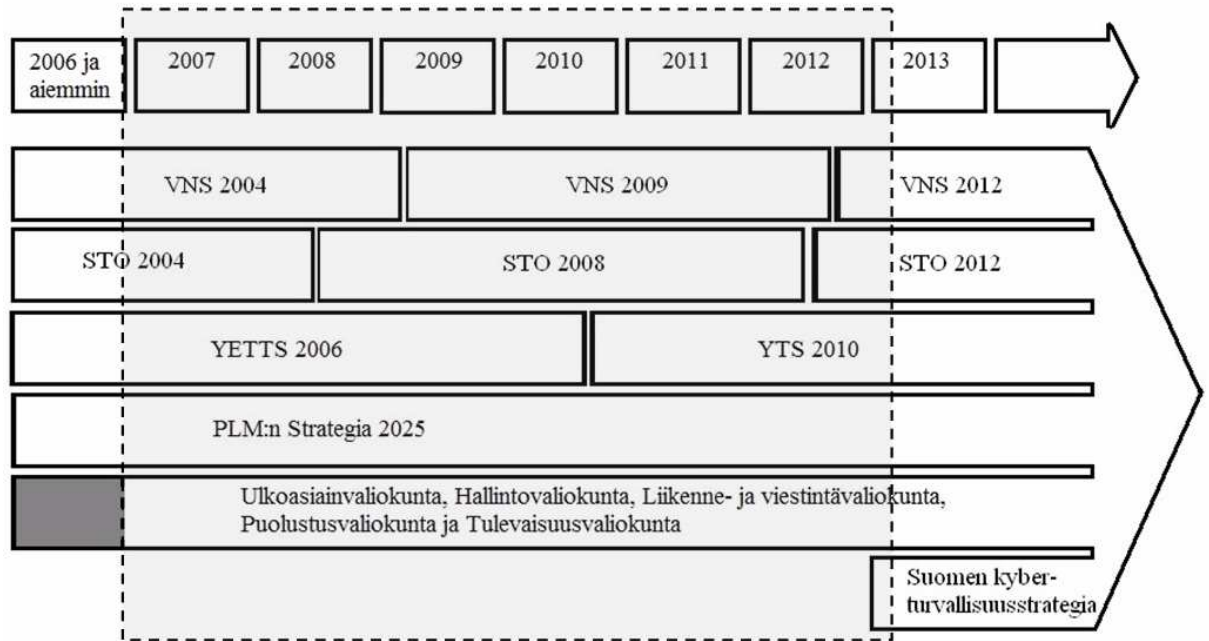
²² Tuomi & Sarajärvi (2009) s. 93

²³ Koski, Leena: Teksteistä teemoiksi – dialoginen tematisointi. Teoksesta: Puusa, Anu & Juuti, Pauli (Ed.): Menetelmäviidakon raivaajat – perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. Johtamistaidon opisto, Hansaprint, 2011 s. 138–139

Tutkimusaiheen ajankohtaisuudesta sekä tapahtumien nopeasta etenemisestä johtuen tämän tutkimuksen laadinnassa on jouduttu tukeutumaan lähteiden osalta moniin internetissä julkaisuihin artikkeleihin sekä uutisiin. Erityisesti kybertoimintaympäristö ja kyberanarkismi -luvun lähteet on hankittu tiiviillä mediaseurannalla vuoden 2011 syksystä vuoden 2013 kevääseen. Tieteellisiä julkaisuja on käytetty aina mahdollisuuksien mukaan, mutta tämä ei ole ollut kaikissa kohdin mahdollista, sillä erityisesti kyberanarkismia ei ole juurikaan tutkittu. Lähteenä käytettyjen uutisten valinnassa on kiinnitetty erityistä huomiota uutisen julkaisijan neutraaliuteen. Sosiaalinen media toimii erityisesti Anonymous-haktivistiryhmän tiedotuskanavana. Tämän johdosta tutkimuksen lähteenä on käytetty merkittävässä määrin myös sosiaalista mediaa (Youtube, Twitter, Facebook ym.).

Tutkimukseen sisältyvä turvallisuuspoliittinen asiakirja-aineisto sisältää sekä keskeisimmät Suomen turvallisuuspolitiikkaa ohjaavat virallisiasiakirjat että kybertoimintaympäristöstä ja -turvallisuudesta vastaavien eduskunnan valiokuntien mietinnöt ja lausunnot.

Tarkasteltu ajanjakso sisältää kaksi Suomen turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa (2009 ja 2012), Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (2010) ja kaksi Sisäisen turvallisuuden ohjelmaa (2008 ja 2012). Tätä aikaisemman turvallisuuspoliittisen diskurssin taustalla ovat vuoden 2004 syyskuussa julkaistut Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteko sekä Sisäisen turvallisuuden ohjelma ja vuoden 2006 marraskuussa julkaistu Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia. Edellä mainittujen asiakirjojen lisäksi tarkasteluun on sisällytetty Puolustusministeriön strategia 2025, jossa keskitytään merkittävilta osin kyberuhkien tulevaisuuden pohtimiseen.

Kuva 2: Tutkimuksen rajaus – aika ja turvallisuuspoliittinen asiakirja-aineisto

1.5. Tutkimuksen dispositio

Tämä tutkimus koostuu kuudesta luvusta. Luvut 1. ja 2. toimivat johdattajina tutkimukseen ja Kööpenhaminan koulukunnan tieteenteoriaan. Luvuissa 3. ja 4. käsittely painottuu konkreettisiin ilmiöihin, joiden turvallistamista tarkastellaan luvuissa 5. ja 6.

Ensimmäinen luku on johdanto, jossa käsitellään tutkimusongelman ja -kysymysten lisäksi tutkimuksen sijoittumisen aikaisempiin tutkimuksiin, tutkimuksen rajaus ja viitekehys, tutkimusmetodi sekä tutkimuksen dispositio. 1. luvussa luodaan myös katsaus tutkimuksessa käytettyyn lähdeaineistoon.

Toinen luku käsittelee tutkimuksen taustalla vaikuttavaa Kööpenhaminan koulukunnan tieteenteoriaa. Luvussa käsitellään tieteenteorian pääteesejä, sekä näihin kohdistunutta kritiikkiä. Luvun lopuksi pohditaan Kööpenhaminan koulukunnan tieteenteorian soveltuvuutta juuri tähän tutkimukseen.

Kolmas luku taustoittaa kyberanarkismin määrittelyä. Luku käsittelee anarkismin poliittisen ideologian tärkeimpiä suuntauksia. Luvun painopiste on 2000- ja 2010-lukujen anarkismissa sekä Suomessa, että muissa länsimaissa.

Neljännessä luvussa vastataan ensimmäiseen ja toiseen tutkimuskysymykseen. Luku käsittelee kybertoimintaympäristöä ja kyberuhkia. Luvun painopiste on kyberanarkismi-termin määrittelyssä ja kansainvälisen sekä suomalaisen kyberanarkismi-ilmiön tarkastelussa.

Viidennessä luvussa vastataan kolmanteen ja neljänteen tutkimuskysymykseen, vertaamalla kyberanarkismin määritelmää turvallisuuspoliittiseen asiakirja-aineistoon. Näin tekemällä tuodaan esille turvallisuuspoliittisista asiakirjoista löytyneet viitteet kyberanarkismin ja sen osatekijöiden turvallistamisesta.

Kuudes luku kokoaa tutkimuksen tärkeimmät havainnot johtopäätöksiksi ja vastauksiksi johdannossa esitettyihin tutkimuskysymyksiin.

2. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA – KÖÖPENHAMINAN KOULUKUNTA

Tämän tutkimuksen teoriakoulukuntana on Kööpenhaminan koulukunta. Kööpenhaminan koulukunta luetaan konstruktivististen teoriakoulukuntien joukkoon, poiketen kuitenkin perinteisistä konstruktivistisista teorioista. Siinä missä perinteinen konstruktivismi painottaa sosiaalisten kanssakäymisen varaan rakentuvaa todellisuutta, painottaa Kööpenhaminan koulukunnan teoria puhunnan vaikutusta tietyn ilmiön tai toimijan muuttumisessa turvallisuushakaksi. Kööpenhaminan koulukunnan turvallisuusteoria on syntynyt Kööpenhaminan rauhan tutkimusinstituutin tutkijoiden tutkimustöiden tuloksista, ei niinkään erillisen projektin tuloksena. Kööpenhaminan koulukunnan perusteoksena pidetään Barry Buzanin, Ole Wæverin ja Jaap de Wilden teosta *Security, A New Framework For Analysis*.²⁴ Kööpenhaminan koulukunnan teoria ei ole kuitenkaan jäänyt yksittäisen teoksen varaan, vaan keskustelu teorian – erityisesti turvallistamisen – tiimoilta on ollut aktiivista.

Kööpenhaminan koulukunta haastaa perinteisen valtio- ja voimakeskeisen, kapea-alaisen neorealismien turvallisuuden käsitteen. Vaikka koulukuntaa pidetäänkin konstruktivistisena, on sen keskeinen vaikuttaja Ole Wæver julistautunut post-neorealistiksi.²⁵ Kööpenhaminan koulukunnan piirissä ei ole näin ollen hylätty reaalimaailman ilmiöitä, ja niiden vaikutusta turvallisuuden tutkimukseen. Kööpenhaminan koulukunnan teoria perustuu turvallistamisen, alueellisen turvallisuuden sekä monisektorisen turvallisuusagendan malleille. Kylmän sodan jälkeisen maailman turvallisuusympäristössä turvallisuuden toimijat ja turvallisuushkat nähdään koulukunnan piirissä perinteistä mallia laajemmassa viitekehyyksessä. Kööpenhaminan koulukunnan piirissä käytetyt analyysitasot ovat paikallinen, alueellinen, osajärjestelmällinen ja globaali analyysitaso.²⁶ Kööpenhaminan koulukunnan näkemyksen mukaan perinteisesti analyysi on keskittynyt valtiolliseen, toisin sanoen paikallistasoon, mikä on puolestaan vahvistanut neorealistista, valtiokeskeistä ajattelumallia.²⁷ Vaikka maailma onkin globalisoitunut, ei alueellisten turvallisuuskompleksien merkitys ole Kööpenhaminan koulukunnan mukaan hä-

²⁴ Williams, Paul D. (Ed.) *Security Studies: An Introduction*. Routledge, Abingdon, 2008. s. 68

²⁵ Taureck, Rita: *Securitisation theory – The story so far: Theoretical inheritance and what it means to be a post-structural realist*. Paper for presentation at the 4th annual CEEISA convention, Tarton yliopisto, 25.–27.6.2006 s. 27–28

²⁶ Buzan, Barry, Wæver, Ole, de Wilde, Jaap: *SECURITY: A NEW FRAMEWORK FOR ANALYSIS*. Lynne Rienner Publishers, Inc., Colorado, (1998) s. 165

²⁷ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 5–7

vinnyt.²⁸ Buzanin ja Wæverin mukaan²⁹ merkittävin osa turvallisuuden toimista tapahtuu edelleen alueellisella tasolla.

Kööpenhaminan koulukunta on saanut osakseen myös runsaasti kritiikkiä. Nämä kriittiset puheenvuorot ovat keskittyneet muun muassa laajan turvallisuuden käsitteen ongelmallisuuteen, turvallistamisen teoriaan todentamiseen, Kööpenhaminan koulukunnan länsimaalaiseen katsontakantaan ja koulukunnan teorian valtiokeskeisyyteen.³⁰ Kööpenhaminan koulukunnan teorian kehittämiseen tähtäävän kritiikin ohella on esitetty myös puheenvuoroja koko teorian uudistamisesta, ja samalla turvallistamisen teorian irrottamisesta Kööpenhaminan koulukunnan viitekehyksestä³¹.

2.1. Turvallisuus, uhka ja turvallistaminen

Turvallisuuden ja uhkan kysymykset ovat keskeisiä Kööpenhaminan koulukunnalle. Tietty turvallisuutta uhkaava ilmiö ei koulukunnan teorian mukaan muodostu automaattisesti yleisesti hyväksytyksi turvallisuusuhkaksi, vaan vaatii uhkaksi muuttuakseen turvallistamisen. Turvallistamisella tarkoitetaan tietyn ilmiön tuomista turvallisuuden piiriin, oli sen luoma uhka todellinen tai kuviteltu. Turvallistettuun ilmiöön on näin ollen legitiimiä käyttää normaalin politiikan ylittäviä keinoja tai äärimmäisiä toimenpiteitä. Turvallistaminen voidaan nähdä politisoimisen vastakohtana, sillä turvallistaminen vie ilmiön pois normaalin poliittisen diskurssin kentästä ja asettaa sen politiikan yläpuolisten toimien oikeutetuksi kohteeksi. Turvallistavan toimijan ja yleisön suhde on suhteellinen ja vaihtelee turvallisuuden sektoreittain. Millään auktoriteetilla tai toimijalla ei siis ole turvallistamisen yksinoikeutta yhteiskunnassa. Ilmiön turvallistamiseksi on myös tunnistettava turvattava objekti, joka usein vaihtelee turvallisuussektorien välillä. Turvallistamispuhuntaa suorittavan turvallistavan toimijan lisäksi on löydettävissä funktionaalisia toimijoita. Funktionaaliset toimijat toimivat turvallistettavan ilmiön sektorissa, mutta eivät itse osallistu turvallistamispuhuntaan. Pohjimmiltaan on kysy-

²⁸ Buzan, Wæver & de Wilde J (1998) s. 163–164

²⁹ Buzan, Barry, Wæver, Ole: *Regions and Powers – The structure of international security*. Cambridge university press, Cambridge, 2003 s. 43

³⁰ Ks. mm. Floyd, Rita: Can securitization theory be used in normative analysis? Towards a just securitization theory. *Security Dialogue* 42, 2011. s. 427–439, Burke, Anthony: What security makes possible: Some thoughts on critical security studies. Working paper 2007/1. Department of International Studies, Australian National University, Canberra, Kesäkuu 2007 saatavilla osoitteesta: <http://www.ciaonet.org/wps/anu10577/anu10577.pdf> (Viitattu 5.3.2013), Bilgin, Pinar: The politics of studying securitization? *The Copenhagen School in Turkey*. *Security Dialogue* 42, 2011. s. 399–412 ja Wilkinson, C (2007) s. 5–25 ja McSweeney, Bill: *Security, Identity and Interests – A Sociology on International Relations*. Cambridge university press, Cambridge, 1999 s. 83–89

³¹ Stritzel, Holger: Towards a Theory of Securitization: Copenhagen and Beyond. *European Journal of International Relations*, 13, 2007 s. 357–383

mys siitä, kuka tekee turvallisuutta ja minkä nimissä.³² Rita Floyd peräänkuuluttaa moraalista vastuuta turvallistamiseen. Hänen mukaansa turvallistamisen teoriaa tulisi uudistaa niin, että turvallisuusuhka on konkreettinen, turvallistajalla toimijalla on legitiimi oikeutus turvallistamiseen ja toimet uhkakuvaa kohtaan ovat oikeissa mittasuhteissa.³³

Turvallistaminen ei ole automaatio, vaan vaatii turvallistavan toimijan, kuten valtion, turvallistamisliikkeen (puheakti), jonka yleisö joko hylkää tai hyväksyy. Turvallistaminen edellyttää siis diskurssia turvallistajan ja yleisön välillä.³⁴ Turvallistaminen ei ole välttämättä tietois-ta toimintaa. Turvallistajalla ei siis tarvitse olla nimenomaisia turvallistamispyrkimyksiä, vaan turvallistava puheakti, ja sen vastaanotto määrittelee turvallistamisen. Anthony Burke tarttuu kritiikissään tähän turvallistajan ja yleisön väliseen diskurssiin. Mikäli tutkimuksen kohde tulisi olla turvallistava puheakti, kuten Kööpenhaminan koulukunta esittää, milloin ja millä kriteereillä voidaan todeta puheaktin olevan onnistunut? Toisin sanoen milloin turvallistami-sen yleisö on hyväksynyt turvallistavan puheaktin?³⁵ Claire Wilkinson kohdistaa kritiikkinsä Kööpenhaminan koulukunnan turvallisuuspuhunnan ylikorostamiseen fyysisten tekojen kus-tannuksella.³⁶ Wilkinson kuitenkin sivuuttaa turvallistamisen teorian ytimen; fyysiset teot vaativat taustalleen ilmiön turvallistamisen, ja ilmiön muuttumisen turvallisuusuhkaksi. Tur-vallistamisen teorian uudistamista, joskin eri lähtökohdilla, ajaa myös Holger Stritzel, joka näkee Kööpenhaminan koulukunnan teorian piirissä sosiaalisen- ja kielellisen teorian yhdis-tämisestä syntyneitä ristiriitoja ja jännitteitä. Stritzelin mukaan turvallistamisen teoria tulisi käsitteistää uudelleen niin, että Kööpenhaminan koulukunnan korostaman puheaktin sijaan puhuttaisiin artikulaation prosessista, sen tuotteena syntyvästä uhkatekstistä (threat text) ja tämän tekstin sulautumisesta olemassa olevaan diskurssiin. Stritzel ottaisi myös Kööpenhami-nan koulukuntaa vahvemmin huomioon turvallistajan valta-aseman.³⁷ Teoria turvallisuusuh-kien muodostumisesta pelkän puheaktin perusteella ei siis ole saanut varauksetonta hyväksyn-tää turvallistamisessa käydyssä keskustelussa.

Perinteisessä turvallisuuskompleksissa turvattava objekti on ollut valtio ja sen suvereniteetti.³⁸

Anthony Burke näkee Kööpenhaminan koulukunnan erityisen valtiokeskeisenä, ja syyttää

³² Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 29, 33, 36 ja 45

³³ Floyd (2011) s. 427–439

³⁴ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 23–27

³⁵ Burke (2007) s. 10–15

³⁶ Wilkinson, Claire: The Copenhagen School on Tour in Kyrgyzstan: Is Securitization Theory Useable Outside Europe? *Security Dialogue* March 2007 vol. 38 no. 1 s. 5–25

³⁷ Stritzel (2007) s. 377–378

³⁸ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 35–40

koulukuntaa piittaamattomuudesta kansainvälistä ja yksilön turvallisuutta kohtaan.³⁹ Burken mukaan Kööpenhaminan koulukunnan ajatus turvallisuudesta ja turvallistamisesta, ja erityisesti turvallistamisen mahdollistama uhkakuvan nostaminen tavanomaisten poliittisten keinojen yläpuolelle, on ongelmallinen. Ongelman muodostaa laajan turvallisuuden käsitteen muokatuksien laaja kirjo. Ovatko kaikki laajan turvallisuuskäsityksen mukaiset uhkat niin vaarallisia valtiolle, että ne tulee nostaa erityistoimien kohteeksi? Ole Wæverin mukaan ainoastaan turvallisuuspuhunnan muodon ottava ilmiö on mahdollista nostaa turvallisuusuhkaksi. Wæver korostaa, ettei turvallistaminen ole itsetarkoitus, ja että turvallistamisen purkaminen (desecuritization) on teoriassa aina turvallistamista parempi vaihtoehto. Hän kuitenkin jatkaa sanomalla, että tarve turvallistamiselle nousee käytännön tilanteista, joissa yhteiskunnan tarvitsee keskittää voimavarojaan ja huomiotaan.⁴⁰ Wæverin näkemyksen mukaan turvallistamisen teorian on tullut aika edetä tutkimaan turvallistamisen vaikutuksia, aikaisemman turvallistamiseen johtavien syiden ja turvallistamisen onnistumisen tai epäonnistumisen tutkimisen sijaan.⁴¹

2.2. Alueelliset turvallisuuskompleksit

Kööpenhaminan koulukunnan teoria alueellisista turvallisuuskomplekseista juontaa juurensa kylmän sodan, ja samalla bipolaarisen maailmanjärjestyksen, päättymiseen.⁴² Kylmän sodan aikana ideologisesti vahvoina näyttäneet suurvallat välttävät nykyisin selkeän poliittista vaikuttamista maailmanpolitiikkaan. Tämä on johtanut heikkoon globaaliin johtajuuteen ja alueellisten järjestelmien aiempaa vapaampaan omien asioiden hoitamiseen. Maantieteellisesti jakautuneiden alueiden merkitys perustuu koulukunnan mukaan valtioiden pysyvyyteen osana tiettyä maantieteellistä aluetta. Pysyvyys ja liikkuvuus vaihtelevat eri turvallisuuden sektorien piirissä: siinä missä sotilas sektori ja politiikkasektori ovat hitaasti muuttuvia, on taloussektori jatkuvassa liikkeessä.⁴³

Kööpenhaminan koulukunnan piirissä Buzanin esittämä klassinen teoria turvallisuuskomplekseista on tehnyt sittemmin tilaa uudelle, laajemmalle turvallisuuskompleksien tulkinnalle. Klassinen tulkinta turvallisuuskomplekseista käsittelee poliittista ja sotilaallista turvallisuuden

³⁹ Burke (2007) s. 10–15

⁴⁰ Wæver, Ole: Politics, security, theory. Security Dialogue 42, 2011. s. 469

⁴¹ Wæver (2011) s. 476–477

⁴² Barry Buzan ja Ole Wæver käsittelevät alueellisia turvallisuuskomplekseja yksityiskohtaisesti teoksessaan Regions and Powers – The structure of international security. Cambridge university press, Cambridge, 2003

⁴³ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 9–10

sektoria ja pitää näin ollen valtiota turvallisuuden perusyksikkönä. Teoria keskittyy turvallisuuden maantieteellisten alueiden tarkastelussa alueiden sisäisiin turvallisuuskomplekseihin. Teorian mukaan juuri alueiden sisäiset turvallisuuskompleksit ovat tutkimuksen kannalta keskeisimpiä, vaikka teoria ottaakin huomioon analyysitasojen välisen vuorovaikutuksen. Laajennetun turvallisuuden käsitteen myötä uusi turvallisuuskompleksiajattelu tuo turvallisuuden piiriin ympäristöllisen-, taloudellisen- ja yhteiskunnallisen sektorin, jotka mahdollisesti muodostavat omat, poliittisista ja sotilaallisista sektoreista erilliset, turvallisuuskompleksit. Näiden turvallisuuskompleksien käsittely ei ole välttämättä mielekäästä ainoastaan alueellisella analyysitasolla, joka on perinteisen turvallisuuskompleksiteorian pääasiallinen käsittelytaso. Uudet turvallisuuden sektorit eivät myöskään noudata valtioiden asemaa perusyksikköinä. Toimijat voivat olla ryhmä muita kuin valtiotoimijoita, tai vaihtoehtoisesta eritasoisten toimijoiden sekoitus. Uudella turvallisuuskompleksiteorialla on klassista teoriaa vahvempi sosiaalisen konstruktivismiin pohja, mikä näkyy turvallisuuden toimijoiden tunnistamisen tavoitteessa ja turvallistamisen prosessin analysoinnissa.⁴⁴

2.3. Turvallisuuden sektorit

Kööpenhaminan koulukunta jakaa turvallisuuskysymysten käsittelyn sektoreihin, joita ovat sotilas-, politiikka-, ympäristö-, talous- ja yhteiskuntasektori. Sektorit ovat olemassa ainoastaan analyysin helpottamiseksi, eivätkä ne edusta itsessään erillisiä kokonaisuuksia. Sektorit ovat kiinteästi linkittyneet ja limittyneet keskenään, ja näin ollen turvallisuuden kysymykset ylittävät usein sektorirajat. Buzanin, Wæverin ja Wilden mukaan analyysiä ei tulisi tehdä sektorijaon perusteella, vaan tunnistaa turvallistaminen, sen toimijat ja toimijoiden väliset yhteydet, eli sektorirajat ylittävä turvallisuuskompleksin kokonaisuus.⁴⁵

Sotilassektori on perinteisin turvallisuuden sektori, jossa turvattava objekti on yleisimmin valtio. Turvattava objekti voi olla myös kuningasperhe, uskonto tai muu objekti. Sotilassektorin turvallistaja on usein valtiollinen eliitti. Sotilassektorille on ominaista runsas funktionaalisten toimijoiden – erityisesti aseteollisuuden edustajien – määrä. Kööpenhaminan koulukunnan piirissä kylmän sodan jälkeinen sotilassektori nähdään alueellistuneena kylmän sodan aikaisen globaalin kontekstin sijaan.⁴⁶ Sotilaallisen sektorin turvallisuuspuhunnan taustalla on

⁴⁴ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 10–20

⁴⁵ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 7–8 ja 168–169

⁴⁶ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 49–70

potentiaalisen vastustajan sotilaallinen kyky ja poliittinen halu toimia turvattavaa objekti kohtaan.

Politiikkasektori on toinen kahdesta perinteisen, kapea-alaisen, turvallisuuden sektoreista. Politiikkasektori on ongelmallinen, sillä kaikki turvallistaminen on poliittista. Näin ollen politiikkasektori on jäänyt vastaamaan niihin valtion sisäisiin ja ulkoisiin uhkiin, jotka uhkaavat poliittista suvereniteettia, mutta eivät sovi muiden turvallisuuden sektorien määritelmiin. Politiikkasektorin merkittävin turvattava kohde on valtio. Valtion lisäksi turvattava kohde voi olla valtioliitto, kuten EU tai kansainvälinen organisaatio, kuten katolinen kirkko. Politiikkasektorin turvallistaja on valtion tapauksessa usein valtionhallinto, mutta erityisesti kansainvälisessä kontekstissa järjestöt ja media voivat ottaa turvallistajan roolin.⁴⁷

Ympäristösektoria ja ympäristöllinen turvallisuus on noussut turvallisuuden asialistalle kylmän sodan päättymisen ja tämän myötä akateemisen turvallisuuden uudelleenmäärittelyn myötä.⁴⁸ Ympäristösektorin turvattava objekti on joko ympäristö itsessään tai ympäristön ja sivilisaation muodostama kokonaisuus. Tärkein ympäristökysymysten turvallistaja on globaali ympäristöasioiden asiantuntijayhteisö.⁴⁹ Asiantuntijayhteisön lisäksi valtiot ja yksittäiset kansainväliset ympäristöjärjestöt tekevät osaltaan ympäristöllistä turvallistamista. Ympäristösektorille ominaista on funktionaalisten toimijoiden suuri määrä. Ympäristösektorin funktionaaliset toimijat ovat niin ympäristön kanssa vuorovaikutuksessa olevia taloudellisia toimijoita kuin hallituksia ja hallitusten virastoja ja järjestöjä. Ympäristöuhkat ovat luonteeltaan usein globaaleja. Ympäristöuhkien turvallistaminen on ollut usein onnistunutta paikallisella tasolla, mutta globaalin tason ympäristöllisiin kysymyksiin vastaaminen on ollut haasteellista.⁵⁰

Turvallisuuden taloussektori pitää sisällään taloutta ohjaavan politiikan ja talouden. Eri aate-suunnat korostavat edellä mainittujen merkitystä eri painoarvoin⁵¹, mutta sisältävät kuitenkin molemmat elementit. Talouden turvallisuuskysymyksiä ovat muun muassa omavaraisuuden, keskinäisriippuvuuden, tuloerojen kasvun, laittoman kaupan ja globaalien talouskriisien kysymykset. Turvallistettavien objektien kirjo taloussektorin sisällä on laaja. Turvallistettava objekti voi olla valtiontalous, globaalitalous, yritykset, kansalaisryhmät ja niin edelleen. Keskei-

⁴⁷ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 141–162

⁴⁸ Dalby, Simon: Environmental security. University of Minnesota press, Minneapolis, 2002 s. 1–20

⁴⁹ Alkuperäinen englanninkielinen termi “epistemic community”. Ks. Haas, Peter M (Ed): Knowledge, Power and International Policy Coordination. University of South Carolina press, Columbia, 1992: Haas, Peter M: Introduction: epistemic communities and international policy coordination. s. 1–35

⁵⁰ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 71–92

⁵¹ Muun muassa merkantilistit, liberaalit ja sosialistit arvottavat itse talousjärjestelmän turvallisuuden ja taloutta ohjaavan politiikan turvallisuuden eri tavoin. Ks. Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 97–99

simmät talussektorin turvattavat objektit ovat kuitenkin valtio ja kansainvälinen liberaali talousjärjestelmä. Turvallistaja on useimmiten valtio tai sen edustaja, hallitustenvälinen järjestö tai yritys. Talouden turvallisuuskysymyksissä alueellisen tason ja globaalien tason välillä on selkeä yhteys.⁵²

Yhteiskuntasektori sisältää yhteisöjen ja näiden omaaman identiteetin turvallisuuskysymykset; päähuomio on siis ihmisryhmien kulttuurissa toisin kuin muilla turvallisuuden sektoreilla. Sektorin turvallisuuskysymykset liittyvät maahanmuuttoon, horisontaaliseen kilpailuun⁵³, vertikaaliseen kilpailuun⁵⁴ ja väestönkatoon. Sektorin turvattava objekti on siis tietyn kulttuurin omaava ryhmä ihmisiä heimosta rotuun. Sektorin turvallistaja on usein poliitikko, joskin myös median rooli yhteiskuntasektorilla on merkittävä. Yhteiskuntasektorin turvallisuuskysymykset vaihtelevat suuresti maailman alueiden välillä.⁵⁵

Bill McSweeney kritisoi Barry Buzanin valtio- ja turvallisuuskäsityksen ohella ympäristö- ja sosiaaliuhkien tuomista turvallisuuden agendan piiriin. Hänen mukaansa turvallisuuspolitiikan vähäisten resurssien keskittäminen vaikeutuu, mikäli turvallisuuspolitiikan kenttä laajenee liiaksi.⁵⁶ Wæver vastaa kritiikkiin toteamalla turvallistamisen teorian vastaavan ainoastaan niihin ilmiöihin, jotka muodostuvat kulloisenkin turvallisuuspuhunnan kuvaamaksi uhkaksi. Näin ollen turvallisuuden ulkopuoliset ilmiöt eivät päädy turvallisuuspolitiikan asialistalle. Hän jatkaa kritisoimalla kriitikkoja heidän kyvyttömyydestään mukautua muuttuvan turvallisuuden käsitteeseen.⁵⁷

2.4. Analyysitasot

Turvallisuuden sektoreiden turvallistamisastetta voidaan tarkastella analyysitasojen – paikallinen, alueellinen, alueiden välinen, globaali – kautta. Paikallistasolla vahvoina ovat sotilas-, yhteiskunta- ja ympäristösektori. Alueellinen taso on kaikilla sektoreilla edustettuna, mutta erityisesti se dominoi sotilas-, politiikka-, ja yhteiskuntasektoria. Globaalilla analyysitasolla esiintyy erityisesti talous- ja ympäristösektorin turvallistamista. Sektorit ovat vahvasti yhtey-

⁵² Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 95–117

⁵³ Naapurikulttuurin vaikutukset heikentävät ihmisryhmän omaa kulttuuria. . Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 121

⁵⁴ Integraatio- tai irtautumiskehitys heikentää ihmisryhmän kuuluvuuden tunnetta tiettyyn kulttuuriin. . Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 121

⁵⁵ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 119–140

⁵⁶ McSweeney (1999) s. 83–89

⁵⁷ Wæver (2011) s. 469–470

dessä toisiinsa. Valtaosassa maailmaa alueelliset turvallisuuskompleksit ovat sektorien välillä identtiset, mikä kertoo sektoreiden keskinäisestä linkittyneisyydestä.⁵⁸ Monet tutkijat, kuten Pinar Bilgin ja Claire Wilkinson ovat esittäneet ajatuksia turvallistamisen teorian soveltumattomuudesta ei-länsimaalaiskeskeiseen maailmaan.⁵⁹ Heidän mukaansa Kööpenhaminan koulukunnan teoria keskittyy liiaksi länsimaiseen katsontakantaan, eikä ole muun muassa Claire Wilkinsonin mukaan soveltuva länsimaiden ulkopuolella.⁶⁰ Ratkaisuksi teorian soveltamiseen länsimaiden ulkopuolella, Wæver tarjoaa turvallistamisen teorian täydentämistä ei-länsimaisiin yhteiskuntiin soveltuvilla rakenteilla.⁶¹

2.5. Tutkimuksen sijoittuminen Kööpenhaminan koulukunnan teoriaan

Kritiikistä huolimatta Kööpenhaminan koulukunnan teoria soveltuu tähän tutkimukseen. Tässä tutkimuksessa kyberanarkismia tutkitaan Kööpenhaminan koulukunnan mukaisesti turvallisuuden sektoreiden puitteissa. Turvallisuuden sektorien piirissä toimivien, turvallistamisesta suorittavien toimijoiden turvallisuuspuhuntaa (virallisiasiakirjat) tutkitaan etsien viitteitä kyberanarkismin turvallistamisesta.

Tämä tutkimus ei ota kantaa turvallistamisen onnistumiseen tai epäonnistumiseen, sillä kuten Anthony Burke on maininnut⁶², turvallistamisen todentaminen on äärimmäisen ongelmallista. Tämä tutkimus keskittyy ainoastaan löytämään Suomen turvallisuuspolitiikassa esiintyvää kyberanarkismi-ilmiön ja sen osatekijöiden turvallistamista. Wæverin peräänkuuluttamaa⁶³ turvallistamisen vaikutusten tutkimista ei näin ollen käsitellä tämän tutkimuksen yhteydessä, vaan tutkimus sijoittuu tältä osin perinteiseen turvallistamisen tutkimukseen.

Tutkimus ei myöskään käsittele yksilön tai kansainvälisen järjestelmän turvallisuutta, vaan tutkimuksen keskiössä on selkeästi valtiollinen turvallisuus ja valtiollista turvallisuutta vaarantava ei-valtiollinen uhkakuva. Tämän tutkimuksen rajauksen myötä länsimaiden ulkopuolinen turvallisuuskompleksi on jätetty tutkimuksen ulkopuolelle⁶⁴. Tämän myötä Kööpenhaminan koulukunnan kritisoitu länsimaiskeskeisyys suorastaan palvelee tutkimuksen tarkoitusta.

⁵⁸ Buzan, Wæver & de Wilde (1998) s. 165–167

⁵⁹ Bilgin (2007) s. 5–25

⁶⁰ Wilkinson (2007) s. 5–25

⁶¹ Wæver (2011) s. 475

⁶² Burke (2007) s. 10–15

⁶³ Wæver (2011) s. 476–477

⁶⁴ Ks. tämän tutkimuksen s. 5–7

McSweeney ja Burke esittävät osuvaa kritiikkiä turvallisuuden käsitteen laajenemisen vaikutuksista turvallisuuden resurssien jakamiselle. Laajan turvallisuuden käsite on kuitenkin keskeisessä osassa suomalaista turvallisuuspolitiikkaa linjaavissa asiakirjoissa, jolloin lähestymistapa on kritiikistä huolimatta keskeisessä osassa tutkittavaa asiakirja-aineistoa. Myös tämän seikan valossa Kööpenhaminan koulukunnan tieteenteoria – laajaa turvallisuutta korostavana tieteenteorianana – sopii mainiosti tulkitsemaan tutkittua aineistoa. Kööpenhaminan koulukunnan mukaisen turvallisuussektorijaon mukaisesti tutkimus keskittyy, valtiollisen turvattavan objektin johdosta, käsittelyssään pääosin politiikka- ja sotilassektoreiden turvallistamista, sivuten yhteiskunta- ja taloussektoria. Ympäristösektorin turvallisuuskysymykset eivät kuulu tämän tutkimuksen viitekehykseen.

3. ANARKISMI – 1800-LUVUN AJATTELIJOISTA TUHOTÖIHIN JA YMPÄRISTÖLIIKKEESEEN

*Anarkismi, tuo suuri ajatuksen nostattaja, läpäisee nykyisin kaikki inhimillisen pyrkimyksen vaiheet. Tiedettä, taidetta, kirjallisuutta, draamaa, pyrkimyksiä parantuneeseen toimeentuloon ja itse asiassa kaikkea yksilöllistä ja yhteiskunnallista vastarintaa vallitsevaa asioiden epäjärjestyttä vastaan valaisee anarkismin hengen valo. Se on yksilön itsemääräämisoikeuden filosofia. Se on teoria yhteiskunnallisesta tasapainosta. Se on suuri, virtaava ja elävä totuus, joka uudelleenjärjestää maailman ja tuo mukanaan uuden aamunkoiton.*⁶⁵

Tämän luvun tarkoituksena on luoda katsaus anarkistisen toiminnan ja kyberanarkismin taustalla vaikuttavaa ideologiaan, sekä anarkismiin reaali maailman ilmiönä⁶⁶. Ideologian ja perinteisen reaali maailman anarkistisen toiminnan tarkastelulla luodaan kriteerit kyberanarkismin ilmiön tarkastelulle.

Tässä luvussa käsitellään anarkismin poliittista ideologiaa, sen pääpiirteitä, suuntauksia ja toimintatapoja, joista erityisesti kansalaistottelemattomuutta ja ulkoparlamentaarista suoraa toimintaa. Luvun painopiste on eurooppalaisessa ja suomalaisessa anarkismissa 2000- ja 2010-luvuilla. Tarkoitus ei ole esitellä kaikkia anarkismin suuntauksia ja henkilöitä, vaan tuoda esiin anarkismin merkittävien suuntauksien yhteydessä muutamia kyseiselle ideologialle keskeisiä henkilöitä, joilla on ollut voimakas vaikutus kyseisen anarkismin suuntauksen tai ideologian piirissä.

Anarkismi on poliittinen ideologia, jonka ydinajatuksena on valtion tarpeettomuus ja suorainen haitallisuus vapauden ja tasa-arvon toteutumisen rajoittajana. Anarkismi perustuu ajatuksen rajoittamattomista yksilön oikeuksista, joiden toteutuminen edellyttää irtautumista sopimusyhteiskuntajärjestyksestä ja siirtymistä vapaaehtoisuuteen perustuvaan yhteiskuntaan. Anarkismia voidaan pitää joko liberalismien tai sosialismin äärimmäisenä muotona. Valtiovastaisuuden ohella anarkismin ideologian keskeisiä ajatuksia ovat taustaideologiasta riippumatta luonnonjärjestys, klerikalismien vastaisuus ja taloudellinen vapaus.⁶⁷

⁶⁵ Goldman, Emma: Anarchism: What It Really Stands For, 1911. Suom. Toivanen Hannu & Vehaluoto, Ulla: Emma Goldman: Maailman vaarallisimman naisen puheita ja kirjoituksia, Työväen tuotantokomitea, 2008

⁶⁶ Wæver (2011) s. 469

⁶⁷ Heywood, Andrew: Political Ideologies: An Introduction, 4th edition. Palgrave Macmillan, New York, 2007 s. 175–186

1800- lukua voidaan pitää anarkismin kulta-aikana kirjoitusten ja kirjoittajien määrän sekä näiden yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi. Ranskan vallankumouksen jälkeisessä teollisen vallankumouksen Euroopassa työläisen asema oli erittäin heikko. Tämä oli omiaan synnyttämään muutoshalua ja vallankumouksen ajatuksia työläisten piirissä.⁶⁸

3.1. Anarkismin suuntauksille yhteiset ydinteemat

Filosofisen anarkismin isä ja äärimmäistä individualistista anarkismia edustanut filosofi William Godwin⁶⁹ käänsi Jean-Jacques Rousseau'n yhteiskuntasopimusteorian⁷⁰ päälaelleen. Godwinin mukaan ihmiset olivat luonnontilassa järkeviä sekä rauhaan pyrkiviä ja näin ollen eivät tarvitse valtiota kontrolloimaan elämäänsä. Luonnontilan ja ihmisen perusluonteen olemuksesta individualistiset ja kollektivistiset anarkistit ovat eri linjoilla. Siinä missä individualistit korostavat ihmisen yksilöllisyyttä ja yksityisomistusta, korostavat kollektivistit yhteistyötä ja yhteisomistajuutta.⁷¹

Klerikalismin vastaisuus anarkismin piirissä on ollut vallalla etenkin 1800- luvulla. Uskonto on koettu valtion kaltaisena kansalaisia rajoittavana auktoriteettina ja ihmisten luonnollisen moraalikäsitteen muokkaajana. Valtion ja kirkon on nähty tekevän yhteistyötä ihmisten alistamiseksi.⁷² Yksi esimerkki kuuluisasta ja aikanaan merkittävästä uskonnonvastaisesta anarkistisesta ajattelijasta on Mihail Bakunin, jonka teos *The God and the State*⁷³ maalaa uskonnosta kuvan valtiollisen sorron välineenä ja ihmisten tyhmentäjänä.

Bakunin edustaa kollektivistista anarkismia, mutta myös individualistisen anarkismin piirissä uskonnon vastaisuus on ollut perinteisesti keskeisessä asemassa. Individualistianarkistien piirissä uskonto nähdään yhtenä merkittävänä henkilökohtaisen vapauden rajoittajana. Uskonnon vastaisuus on kirjoittanut muiden muassa Max Stirner teoksessaan *The Ego and Its Own*, jossa hän

⁶⁸ Puistola, Juha-Antero & Herrala, Janne: Terrorismi Euroopassa, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 2006 s. 20–21 ja Jennings, Jeremy: Anarchy. teoksesta: Eatwell, Roger, Wright, Anthony (Ed.): Contemporary political ideologies, 2nd edition. Pinter, London and New York, 1999 s. 131–132

⁶⁹ Philp, Mark: Stanford Encyclopedia Of Philosophy: William Godwin. Julkaistu 2000, uusittu 2009. Saatavilla osoitteesta: <http://plato.stanford.edu/entries/godwin/> (Viitattu 12.04.2012)

⁷⁰ Gingell, John, Little, Adrian, Winch Christopher (Ed.): Modern Political Thought – A reader. Routledge, London, 2000 s. 134–138

⁷¹ Heywood (2007) s. 181–183

⁷² Heywood (2007) s. 183–184

⁷³ Bakunin, Mihail: God and the State. Mother Earth Publishing Association, New York, 1916

pohtii laajasti ihmisyyden ja yksilön olemusta sekä hyökkää kaikkia korkeampia, yksilöä rajoittavia voimia vastaan⁷⁴.

Taloudellinen vapaus on anarkismin suuntauksia vahvimmin jakava voima. Vaikka sekä individualistisen että kollektivistisen anarkismin kannattajat ovat yhtä mieltä hallitun kapitalismin haitallisuudesta, on eri suuntauksilla täysin toisistaan poikkeava vastaus ideaalisen taloudellisen järjestelmän luomiseksi. Siinä missä kollektivistisen anarkismin edustajat painottavat yhteisomistajuutta ja yhteistyötä, ajavat individualistisen anarkismin edustajat markkinataloutta ja yksityisomistusta.⁷⁵

Anarkistien piirissä suhtautuminen vallankumouksen keinovalikoimaan on vaihdellut passivismista suoraan toimintaan. Suora toiminta tarkoittaa tavanomaisen politiikan ja laillisten vaikuttamiskanavien ulkopuolella tapahtuvaa, ulkoparlamentaarista toimintaa. Anarkistisessa suorassa toiminnassa keinojen skaala kattaa kaiken toiminnan passiivisesta vastarinnasta pommi-iskuihin ja poliittisiin murhiin.⁷⁶

3.2. Anarkismin suuntaukset

Anarkismin pääsuuntaukset jaotellaan yleisesti anarkismin liberalismiin ja sosialismin perusteella individualistiseen ja kollektivistiseen anarkismiin.⁷⁷ Edellä mainittujen yläkäsitteiden alle on sovitettavissa anarkismin pienempien suuntausten lähes koko kirjo, joskin muutamat anarkismin suuntaukset, kuten mutualismi, sisältävät vahvoja piirteitä molemmista pääsuuntauksista.

Kollektivistisen anarkismin suuntaukset

Kollektivistinen anarkismi käsittää sosialistisen anarkismin suuntaukset. Yhteistä näille suuntauksille on yhteisöllisyyden ja yhteistyön korostaminen. Kollektivistianarkisteilla on ollut historiassa läheiset välit sosialistisen vallankumouksen ajajiin, vaikka ideologiat eroavatkin

⁷⁴ Stirner, Max, Leopold, David (Ed.): *The Ego and Its Own*. Cambridge university press, Cambridge, 2002

⁷⁵ Heywood (2007) s. 184–186

⁷⁶ Heywood (2007) s. 197–198

⁷⁷ Ks. mm. Heywood (2007) s. 186–195, Ward, Colin: *Anarchism – A Very Short Introduction*. Oxford University Press, New York, 2004 s. 2–3 ja Nettleau, Max: *Anarchism: Communist or Individualist? Both*. The Anarchist Library. (Alkuperäinen julkaisu: *Mother Earth*. 9, 5 (July 1914) 170-175. Saatavilla osoitteesta: http://theanarchistlibrary.org/HTML/Max_Nettleau__Anarchism__Communist_or_Individualist__Both.html (Viitattu 12.04.2012)

merkittävästi erityisesti käsityksessä valtiosta. Anarkisteille sosialistinen valtio edustaa sortajaa siinä missä kapitalistinenkin; valtio on siis haitallinen, on sen hallintomuoto mikä tahansa. Merkittävimmät kollektivistisen anarkismin suuntaukset ovat mutualismi, anarkosyndikalismi ja anarkokommunismi. Näistä suuntauksista mutualismi on maltillisin suuntaus ja anarkokommunismi radikaalein.⁷⁸

Mutualismi tai osuuskunta-anarkismi on taloudellinen ideologia, jonka mukaan työn tai tavaran arvo on suoraan verrannollinen tehdyn työn määrään.⁷⁹ Mutualismin keskeinen hahmo oli ranskalainen anarkisti Pierre-Joseph Proudhon, jonka ideoimassa ihannejärjestelmässä omistajuus olisi korvattu ”hallinnalla” ja kaupankäynti perustuisi vapaaehtoiseen vaihdantaan.⁸⁰ Mutualismin päämääränä oli järjestelmä, joka perustuisi pienille työläisten yhteisöille. Mutualistinen järjestelmä estäisi riiston ja edistäisi sosiaalista harmoniaa omistajuuden käsitteen ja valuutan keräämisen hylkäämisen myötä.⁸¹

Anarkosyndikalismi on anarkismin suuntaus, jonka mukaan vallankumous on saavutettavissa ja valtio lakkautettavissa ammattiyhdistyksen voimalla. Anarkosyndikalistisessa tavoiteyhteiskunnassa koko yhteiskunnan rakenne perustuu ammattiyhdistyksien luomaan liittoon. Anarkosyndikalistit näkevät työväestön alistettuna luokkana ja omistavan ja hallitsevan luokan riistäjinä. Vallankumouksen keinona syndikalistianarkisteilla on poliittisen toiminnan sijaan suora toiminta, jonka viimeisenä keinona on valtiojärjestyksen kaatava yleislakko.⁸² Anarkosyndikalistista ajattelijoista maininnan arvoinen on Rudolf Rocker, jota sittemmin lakkautettu Suomen anarkistiliitto luonnehtii anarkosyndikalismin tärkeimmäksi teoreetikoksi.⁸³ Myös kuuluisa yhdysvaltalainen tohtori ja anarkistinen kirjailija Noam Chomsky nostaa kirjoituksissaan Rudolf Rockerin merkittävään asemaan ja korostaa anarkosyndikalismin merkitystä anarkististen yhteiskuntien rakentumisessa.⁸⁴

Anarkokommunismi edustaa poliittista aatetta, joka yleisemmin ymmärretään puhtaana kommunismina. Anarkokommunistien tavoite on pienten kommuunien muodostama yhteiskunta,

⁷⁸ Heywood (2007) s. 186–187

⁷⁹ Iisakkala, Mika: Osuuskunta-anarkismi eli mutualismi. Väärinajattelija #1, Heinäkuu 2005. Saatavilla osoitteesta: <http://www.vaaris.org/no1/osuuskunta.htm> (Viitattu 12.06.2012)

⁸⁰ Muiden muassa Hirvonen (Härmänmaa & Mattila Ed.) (2007) s. 24–25, Heywood (2007) s. 187–188 ja Iisakkala (2005)

⁸¹ Heywood (2007) s. 187–188

⁸² Heywood (2007) s. 188–189

⁸³ Rocker, Rudolf: Anarkosyndikalismi – Vapaa työväenliike. (Alkuperäinen teos: Rocker, Rudolf: Anarcho-Syndicalism, 1938) SAL, Dark Oy, Vantaa, 1996 s. 5

⁸⁴ Chomsky, Noam, Otero C.P.(Ed.): Radical Priorities. Expanded third edition. AK press Oakland and Edinburgh, Canada, 2003 s. 211–224 ja Chomsky, Noam: On Anarchism. AK press Oakland and Edinburgh, 2005 s. 118–132

jossa ei ole keskushallintoa, eikä yksityisomistusta. Valtiollisen elementin puuttuminen on anarkokommunistien ja valtiollisen kommunismin kannattajien ideologioiden merkittävin eroavaisuus. Anarkokommunismien taustalla on äärimmäisen positiivinen ihmiskäsitys. Aatteiden tavoitteena olevassa kommunismissa yhteiset pyrkimykset ja jakaminen häivyttävät itsekkyyden, päätöksenteon perustuminen vapaaehtoisuuteen ja suoraan demokratiaan takaa poliittisen tasa-arvon ja pienyhteisöt takaavat ihmisten asioiden hoitamisen kasvokkain.⁸⁵ Yksi merkittävimmistä anarkokommunistisista ajattelijoista oli venäläinen Pjotr Kropotkin, jonka teos *Mutual Aid – A Factor of Evolution*⁸⁶ käsittelee anarkokommunistista positiivista ihmiskäsitystä yhteistyön biologisesta ja historiallisesta näkökulmasta. Hänen mukaansa yhteistyö on sisäänrakennettu ihmiseen ja ihmisyhteisöihin, mutta nykyaikana valtio on tukahduttanut ihmisen luonnollisen yhteistyön taipumuksen.⁸⁷

Kollektivistisen anarkismin suuntauksiin luetaan myös anarkofeminismi, joka pohjautuu anarkokommunismiin liittäen tähän mukaan feminismin.⁸⁸ Anarkofeminismin keskeisiä hahmoja ovat olleet feminismin uranuurtaja Mary Wollstonecraft ja myöhemmin Emma Goldman sekä Simone de Beauvoir.⁸⁹ Anarkofeminismin tavoitteena on sukupuolten tasa-arvon korostaminen⁹⁰ sekä tunnistaa naisten sortoa suorittavat autoritaariset rakenteet osana autoritaarisen sorron kokonaisuutta.⁹¹

Individualistisen anarkismin suuntaukset

Yksilöllinen tai individualistinen anarkismi on yläkäsite ultra-liberalistisille anarkismin teorioille ja suuntauksille, jotka pitävät yksilön rajoittamatonta vapautta ajattelunsa lähtökohtana. Individualistisen anarkismin näkökannasta laki ja valtio – myös yksilön oikeuksien turvaajana – ovat lähtökohtaisesti pahoja, sillä yksilön oikeuksien turvaaminen edellyttää toisten yksilöiden oikeuksien rajoittamista. Individualistianarkistien ihmiskäsitys on positiivinen; he eivät

⁸⁵ Heywood (2007) s. 189–191

⁸⁶ Kropotkin, Pjotr: *Mutual Aid – A Factor of Evolution*. 1902. Uudelleenjulkaisu: Forgotten Books (www.forgottenbooks.org) 2008

⁸⁷ Kropotkin (1902) s. 137–176

⁸⁸ Hirvonen, Ari: *Anarkismi: Valtion ja lain tuolle puolen?* Teoksesta: Härmänmaa, Marja & Mattila, Markku (Ed.): *Anarkismi, Avantgarde, Terrorismi – Muutamia strategioita järjestyksen sotkemiseksi*. Gaudeamus, Helsinki university press, Helsinki, 2007 s. 27

⁸⁹ Kapinatyöläinen # 37, 1 / 2005. Mitä anarkofeminismi on? Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/37anarkofeminismi.htm> (Viitattu 13.06.2012)

⁹⁰ Kapinatyöläinen # 37, 1 / 2005

⁹¹ Guest, Krysti: *Feminism and Anarchism: Toward a Politics of Engagement*. Teoksesta: *Version of Freedom. An Anthology of Anarchism. Versions of freedom collective*, Sydney, 1996 s. 59

usko yksilöiden tarvitsevan valtiota oikeuksiensa turvaamiseen. Tämä on määräävin ero individualistianarkistien ja liberalistien välillä.⁹²

Egoismin ideologia perustuu Max Stirnerin ajatuksiin rajoittamattomasta yksilönvapaudesta, jossa mikään auktoriteetti tai yksilöä ylempi moraalinen ohje ei rajoita hänen toimintaansa. Stirner ei ota juurikaan kantaa moraalin säilymiseen valtiottomassa yhteiskunnassa, joten hänen ideologiansa jää tältä osin puutteelliseksi.⁹³ Stirnerin ajattelun mukaan keskeisintä on ihmisen yksilöllinen tahto sekä äärimmäinen itsekeskeisyys, jonka esteenä hän näkee valtion ja kaikenlaiset yhteisöt poisluettuna egoistien unionit.⁹⁴

Libertarismien ideologia on kehittynyt Isossa-Britanniassa ja erityisesti Yhdysvalloissa. Keskeisenä libertarismien ideologina on pidetty yhdysvaltalaisista Benjamin Tuckeria.⁹⁵ Libertarismi ajaa suurinta mahdollista negatiivisen vapauden, eli ulkoisen kontrolloivan elementin sallimaa yksilönvapautta.⁹⁶ Vaikka libertarismi on nähtävissä anarkistiseksi ideologiaksi yksilönvapauden vaatimuksena puolesta, ei se usein sovi anarkismin määritelmään negatiivisen vapauden käsityksensä puolesta. Libertarismia ei ole näin ollen pidetty yksimielisesti anarkismin suuntauksena, vaikka se sisältääkin anarkismin elementtejä. Esimerkiksi Peter Sabatini kutsuu libertarianismia voleanarkiaksi. Hän arvostelee ideologiaa sen osallistumisesta politiikkaan sekä valtio- ja kapitalismimyönteisistä ajatuksista. Hänen mukaansa libertarismi on porvarillinen ideologia, vaikka sen keskeiset ajattelijat suosivatkin joidenkin keskeisten anarkististen ajattelijoiden siteeraamista.⁹⁷

Anarkokapitalismi tai markkina-anarkismi on uusliberalistisen vapaakauppa- ajatuksen äärimmäinen muoto, jonka juuret ovat yhdysvaltalaisien ääri-libertaristien, kuten Ayn Randin, Murray Rothbardin ja David Friedmanin ajatuksissa. Anarkokapitalismi ei näe valtion ohjausta ja valtion tuottamia palveluja tarpeellisina, vaan pyrkii saattamaan kaikki palvelut – mukaan luettuna poliisin ja oikeuslaitoksen – yksityisomistukseen ja julkisten markkinoiden säänneltäviksi. Nykyisissä Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian yhteiskunnissa on nähtävissä

⁹² Heywood (2007) s. 191–192

⁹³ Heywood (2007) s. 192–193

⁹⁴ Hirvonen (Härmänmaa & Mattila Ed.) (2007) s. 26

⁹⁵ Heywood (2007) s. 86

⁹⁶ Vallentyne, Peter: Libertarianism, *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2012 Edition), Edward N. Zalta (ed.). Saatavilla osoitteesta: <http://plato.stanford.edu/archives/spr2012/entries/libertarianism/> (Viitattu 13.06.2012)

⁹⁷ Sabatini, Peter: Libertarianism: Bogus Anarchy. *Anarchy – A Journal of Desire Armed* #41: Volume 14, winter 1995, #3, s.6–8.

viitteitä anarkokapitalismista, sillä molemmissa maissa muun muassa yksityisten vankiloiden asema on nykyisellään jo vakiintunut.⁹⁸

Synteesianarkismi

Anarkismin piirissä on ollut pyrkimyksiä rajoittaa anarkismin jakautumista individualistisen ja kollektivistisen anarkismin vastakkaisiin leireihin. Voimien yhdistämisen ideologiaa kutsutaan synteesianarkismiksi. Useat merkittävät oman aikansa anarkistiset ajattelijat, kuten Max Nettlau ja Sebastien Faure, tukivat synteesianarkismin ajatusta. Nettlaun (1914) mukaan anarkismi sisältää niin kollektivistisen kuin individualistisen puolen, eikä näistä kumpikaan ole poistettavissa ihmisen rakentamasta yhteiskunnasta.⁹⁹ Fauren mukaan anarkismin jakautuminen kolmeen suuntaukseen – anarkosyndikalismiin, libertaarikommunismiin ja individualistiseen anarkismiin – on heikentänyt anarkismia. Hänen mukaansa anarkismin eri suuntaukset ovat tarkoitettuja liittymään yhteen, eikä yhtäkään suuntausta voida tukahduttaa tai tuhota.¹⁰⁰ Synteesianarkismia on myös kritisoitu liian laajasta ideologisesta pohjasta, mikä on vaikeuttanut päätösten ja linjausten laatimista tyydyttämään kaikkia osapuolia.¹⁰¹

3.3. Anarkistinen väkivalta sekä terrori ennen 2000-lukua – Suoran toiminnan perinne

Suoran toiminnan perinne anarkismin piirissä on ollut vahva ympäri länsimaista maailmaa aina 1800-luvun lopun anarkistien toimista lähtien. Venäjän anarkistien piirissä väkivallan käyttö valtionhallintoa vastaan oli yleistä. Tsaari Aleksanteri II vastaan suoritettiin useita atentaattiryhtymisiä, anarkistien niissä kuitenkin onnistumatta. Euroopassa anarkistinen terrori oli erityisen merkittävää Italiassa, jossa syntynyt anarkistinen terrori muuttui kansainväliseksi Ranskan presidentin François Sadi-Carnotin murhan myötä vuonna 1894. Valtiomiesten murhien ja murhayritysten lisäksi anarkistien keinovalikoimaan kuuluivat muun muassa tapot,

⁹⁸ Heywood (2007) s. 194–195

⁹⁹ Nettlau (1914)

¹⁰⁰ Faure, Sebastien: *The Anarchist Synthesis*. Alkuperäinen julkaisu 1927. Englannin kielinen käännös Nestor McNab, 2011. Saatavilla osoitteesta:

http://theanarchistlibrary.org/HTML/Sebastien_Faure_The_Anarchist_Synthesis.html (Viitattu 11.06.2012)

¹⁰¹ Infoshop.org. An Anarchist FAQ – J.3 What kinds of organisation do anarchists build? – J.3.2 What are 'synthesis' federations? Saatavilla osoitteesta: <http://www.infoshop.org/page/AnarchistFAQSectionJ3> (Viitattu 11.06.2012)

kidnappaukset ja pommi-iskut.¹⁰² Yhdysvalloissa vuonna 1905 perustettu ja yhä edelleen ympäri maailmaa toimiva IWW (The Industrial Workers of the World) ajoi anarkistista tai anarkosyndikalistista maailmanjärjestystä, jossa vanhan vallan murtaminen lähti työväestöstä. Järjestön keinovalikoimaan kuului 1900-luvun alun Yhdysvalloissa lakkotaisteluiden lisäksi väkivallanteot ja työnantajaluokan omaisuuteen kohdistuva sabotaasi.¹⁰³

Toisen maailmansodan jälkeisessä läntisessä maailmassa äärivasemmistolainen ja anarkistinen terrori nosti uudestaan päätään. Vallankumouksiin pyrkineen terrorin kulta-aikaa oli aika 1960-luvun lopusta 1980-luvulle, jolloin useissa maissa toimi merkittäviä anarkistisia terroristijärjestöjä. Nämä järjestöt syntyivät 1960-luvun opiskelijaliikkeen radikalisoitumisen myötä. Vaikka valtaosa radikaaleista käytti keinoinaan mielenosoituksia ja radikaalia kirjoittelua, syntyi lisäksi ryhmiä joiden keinovalikoima kehittyi yhä väkivaltaisempaan suuntaan.¹⁰⁴ Merkittävimmät 1970-luvulla länsimaissa toimineet anarkistiset terroristijärjestöt olivat länsisaksalainen *Punainen armeijakunta (RAF – Rote Armee Fraktion)*, Italian *Punainen prikaati (Brigate Rosse)*, Japanin *punainen armeijakunta (Nihon Sekigun)*, Ranskalainen *Action directe*, Ison-Britannian *Angry Brigade* ja Kreikan *Marraskuun 17. päivän Vallankumouksellinen organisaatio* sekä *Vallankumouksellinen kansantaistelu*.

Mahdollisesti kuuluisin näistä äärivasemmistolaisista suoran toiminnan järjestöistä oli länsisaksalainen Punainen armeijakunta, joka eteni toiminnassaan provokaatioiden ja mielenosoitusten kautta suoraan aseelliseen toimintaan. Järjestö toimi 1960-luvun lopusta 1970-luvun lopulle.¹⁰⁵ Osittain samanaikaisesti RAF:n kanssa, Länsi-Saksan naapurimaassa Ranskassa aloitti toimintansa *Action directe*, joka toimi vuodesta 1979 aina vuoteen 1987. *Action directe* suoritti toimintansa aikana viitisenkymmentä aseellista hyökkäystä ja murhaa.¹⁰⁶ Italiassa toimi aina 1990-luvulle saakka Punainen prikaati, jonka tavoitteena oli käynnistää aseellinen vallankumous ja näin irrottaa Italia länsimaisesta yhteisöstä. Viimeisin järjestön suorittama isku tehtiin vuonna 1999, mutta on olemassa viitteitä myös 2000-luvulla tapahtuneesta väki-

¹⁰² Puistola & Herrala (2006) s. 22–29

¹⁰³ Kostiainen, Auvo: IWW – Kohti anarkosyndikalistista maailmanjärjestystä. Teoksesta: Härmänmaa, Marja & Mattila, Markku (Ed.): Anarkismi, Avantgarde, Terrorismi – Muutamia strategioita järjestyksen sotkemiseksi. Gaudeamus, Helsinki university press, Helsinki, 2007 s. 187–207

¹⁰⁴ Puistola & Herrala (2006) s. 78–79

¹⁰⁵ Lehto, Katriina: RAF – Provokaatiosta aseelliseen taisteluun. Teoksesta: Härmänmaa, Marja & Mattila, Markku (Ed.): Anarkismi, Avantgarde, Terrorismi – Muutamia strategioita järjestyksen sotkemiseksi. Gaudeamus, Helsinki university press, Helsinki, 2007 s. 208–234

¹⁰⁶ Action Directe – Chronology. Saatavilla osoitteesta :<http://www.urbanguerrilla.org/actiondirecte/index.php> (Viitattu 2.7.2012)

valtaisesta toiminnasta.¹⁰⁷ 1970-luvulla väkivaltaisia anarkistisia järjestöjä toimi myös Euroopan ulkopuolisissa länsimaissa. Esimerkkinä tämänkaltaisesta järjestöstä on Japanin punainen armeijakunta¹⁰⁸, jonka tavoitteena oli Japanin hallituksen kaataminen ja maailmanvalloitus.

Anarkismin ideologia on saanut historian kuluessa kannatusta erityisesti länsimaissa ja muissa kehittyneissä valtioissa (mm. Japani). Ideologian voidaan näin katsoa kuuluvan erityisesti kehittyneiden valtioiden turvallisuuskompleksin piiriin. Anarkismin ideologian piirissä toimineet ryhmittymät näyttävät Kööpenhaminan koulukunnan näkökulmasta valtiollisten turvallisuuskompleksien sisäisiltä ilmiöiltä, joilla on joidenkin ryhmittymien tapauksessa ollut vaikutusta myös alueelliseen turvallisuuskompleksiin.

3.4. Moderni anarkismi

Anarkismi on sekä keinojensa että päämääränsä johdosta rajoittanut omia mahdollisuuksiaan saavuttaa laajaa kannatusta, mutta ideologia ei ole kuitenkaan kadonnut.¹⁰⁹ 1960-luvulta nykypäivään syntyneitä anarkismin suuntauksia ovat olleet anarkofeminismi, vihreä anarkismi, anarkoprimitivismi ja ekoanarkismi.¹¹⁰ Anarkismin ideologia on nykypäivänä nähtävissä erityisesti kapitalismin ja globalisaation vastaisissa liikkeissä. Anarkistien asialistalle ovat nousseet, monesti edellä mainituissa liikkeissä korostetut, ympäristöasiat, konsumerismin kritiikki, kaupungistumiskehitys, sukupuolten väliset suhteet ja globaali eriarvoisuus. Luonnonsuojelusta ja luonnontilasta kirjoittaa muiden muassa Stephen Condit.¹¹¹ Condit tuomitsee väkivallan käytön anarkismin tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta toteaa ristiriitaisesti, ettei liberaalilla kansalaistottelemattomuudella välttämättä päästä anarkistien tavoitteisiin. Modernin anarkismin yksi merkittävimmistä ajattelijoista on jo aiemmin mainittu¹¹² Noam Chomsky, jolla on ollut myös merkittävä rooli globalisaation vastaisessa liikkeessä.¹¹³

¹⁰⁷ Vuoden 1999 iskussa käytettyä asetta oli käytetty vuonna 2002 Italian pääministeri Silvio Berlusconiin talousneuvonantajan, professori Marco Biagin murhaamiseksi. Ks. Puustola & Herrala (2006) s. 84–88

¹⁰⁸ Japanese National Police Agency: Movements of the Japanese Red Army and the “Yodo-go” Group. Saatavilla osoitteesta: <http://www.npa.go.jp/archive/keibi/syouten/syouten271/english/0301.html> (Viitattu 2.7.2012)

¹⁰⁹ Heywood, Andrew (2007) s. 199–200

¹¹⁰ Hirvonen (Härmänmaa, Marja & Mattila, Markku (Ed.) (2007) s. 11

¹¹¹ Condit, Stephen: Practical Millenarianism: Norms of Anarchism in the 21st Century. Saatavilla osoitteesta: http://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:tf7V5tTrXNoJ:scholar.google.com/&hl=fi&as_sdt=0,5 (Viitattu 3.7.2012)

¹¹² Ks. tämän tutkimuksen s. 24–25

¹¹³ Heywood (2007) s. 176–177 ja 200–201

Moderni anarkismi on luovuttanut monia ajatuksia oman poliittisen ideologiansa ulkopuolelle. 2000-luvulla anarkismin ideologiaa mukailevia ajatuksia on ollut nähtävissä niin uuden vasemmiston kuin oikeistonkin piirissä. Poliitiikan toimijat ovat omaksuneet anarkismin piirteitä, jotka tukevat toimijoiden omaa poliittista agenda. Vasemmiston piirissä tämä on tarkoittanut henkilökohtaisen vapautumisen ideologian omaksumista ja mielenosoitusten sekä väkivaltaisen suoran toiminnan¹¹⁴ käyttämistä poliittisiin tarkoituksiin. Oikeiston piirissä anarkismin ideologinen perintö on nähtävissä niin ikään yksilön vapauden korostamisena, minkä edellytyksenä – toisin kuin vasemmiston piirissä – nähdään vapaa markkinatalous, jonka äärimmäinen muoto näyttäytyy anarkokapitalismina.¹¹⁵

Modernin anarkismin piirissä suoran toiminnan puolesta on kirjoittanut muiden muassa australialainen Rob Sparrow¹¹⁶, jonka tekstejä on myös suomennettu. Sparrow:n mukaan suora toiminta on anarkistisen aktivistitoiminnan keskeisin menetelmä. Suoran toiminnan muodoiksi hän mainitsee saarrot, lakkovartiot, sabotaasit, hidastamiset, valtauokset, puiden naulaukset, miehitykset, laittomat lakot ja perimmäisenä tavoitteena vallankumouksellisen yleislakon myötä tapahtuvan vallankumouksellisen kansannousun. Anarkistien on hänen mukaansa organisoiduttava ja otettava aloite omiin käsiin. Kirjoitus antaa myös suoria ohjeita ruohonjuuritason anarkisteille siitä kuinka poliisi-instituutiota on pidettävä vihollisena, ja kuinka median kanssa tulee toimia. Sparrowin kirjoituksen sisältö näyttää hyvin samankaltaisena, kuin 1800- ja 1900-luvun anarkistien ajatukset.

Vastaavia kirjoituksia on löydettävissä runsaasti erityisesti internetistä. On huomion arvoista, että anarkistiset, radikaalit kirjoitukset ovat toimineet käytännön anarkististen toimien sytykkeenä molempien anarkismin huippuajanjaksojen aikana. Viitteitä anarkistisen suoran toiminnan jatkumosta on nähtävissä niin Euroopassa kuin Yhdysvalloissakin.

2000- ja 2010-luvuilla länsimaissa on toiminut useita anarkistiryhmiä, joiden suorittamia sabotaasi- ja väkivallantekoja on tapahtunut erityisesti Saksassa ja Kreikassa. Saksan ja Kreikan

¹¹⁴ Esim. 1) Vasemmistonuorten puheenjohtajan (2011-) Li Anderssonin lausunnot, jossa hän luonnehti vasemmiston väkivaltaa erilaiseksi kuin äärioikeiston väkivaltaa. Hänen mukaansa vasemmisto-anarkistinen väkivalta kohdistuu yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja valtiokoneistoon, ei ihmisryhmiin. (A2 Teema: Vihailta YLE TV2 tiistai 20.9. 2011 klo 21.00 - 23.15). ja 2) Korhonen Anna-Reetta, Peltokoski Jukka ja Saukkonen Miika: Paskaduunista barrikadeille – prekariaatin julistus. Into kustannus, Helsinki 2009. s. 78. Puhuttaessa järjestäytymisestä työpaikoilla teos toteaa: ”*Kuntoile, äläkä vain dokaa ja billettele. Skarppi työväen militantti saa enemmän aikaan kuin velto nuorisoalkoholisti*”.

¹¹⁵ Heywood (2007) s. 199–201

¹¹⁶ Sparrow, Rob: Anarchist Politics and Direct Action. Teoksesta: Visions of Freedom Collective: Versions of Freedom. An Anthology of Anarchism. Visions of Freedom Collective. Sydney 1996. s. 80–88

ohella Italiassa, jossa anarkistioikeudenkäynnit ovat jatkuneet aina 2000-luvulle saakka, elää yhä perinne anarkistiseen väkivaltaan.

2000-luvulla on myös nähty anarkistien kansainvälistä järjestäytymistä FAI:n (Italiaksi *Federazione Anarchica Informale*, Englanniksi *Informal Anarchist Federation, IAF*) muodossa. FAI:n kansainvälinen järjestäytyminen ulottuu Italian tiedusteluviranomaisten mukaan¹¹⁷ erityisesti Kreikkaan, mutta myös Espanjaan, Meksikoon ja Chileen. FAI on ottanut vastuulleen iskuja myös muun muassa Isossa-Britanniassa¹¹⁸, Venäjällä¹¹⁹ ja Suomessa¹²⁰.

FAI:n ohella yksi merkittävimmistä 2000-luvun väkivaltaisista anarkistisista järjestöistä on Kreikkalainen *Tulen salaliittosolu*, joka on suorittanut pommi-iskuja ja tuhopolttuja julkista omaisuutta kohtaan.¹²¹ Saksassa äärivasemmistolaiset ja anarkistiset ryhmät ovat suorittaneet tuhotöitä pitkin 2000- ja 2010- lukuja, joskaan yhtä, yhtenäistä ryhmää ei voida pitää näiden tuhotöiden suorittajana. Tuhotöiden kohteena ovat olleet muun muassa ajoneuvot ja rataverkko.¹²² Äärivasemmistolaisen suoran toiminnan piiriin lukeutuu myös Euroopassa vaikuttava militantti antifasistinen liike, jonka piirissä toimivia järjestöjä ovat muun muassa *AFA (Anti-Fascist Action)*¹²³ ja *ANTIFA*. Järjestöt ovat olleet aktiivisia erityisesti AFA:n alkuperämaa Isossa-Britanniassa, ANTIFA:n alkuperämaa Saksassa ja Ruotsissa. Ruotsin ohella Pohjoismaista myös Tanskassa on suoritettu, laajoja poliittista väkivaltaa suunnitelleiden äärivasemmistolaisten, pidätyksiä vuoden 2012 syyskuussa.¹²⁴

Yhdysvalloissa *Occupy*-liike on noussut vastustamaan länsimaista talousjärjestelmää ja rahan valtaa sekä demokratian puutetta. Vuoden 2011 syyskuussa alkunsa saaneet mielenosoitukset

¹¹⁷ Corriere Della Sera.it: Pronti ad azioni da Jihad «Pronti ad azioni da jihad» Il rapporto sugli anarchici. Saatavilla osoitteesta:

http://archiviostorico.corriere.it/2012/giugno/05/Pronti_azioni_jihad_rapporto_sugli_co_9_120605028.shtml (Viitattu 13.9.2012)

¹¹⁸ The Guardian 25.5.2012: Anarchists claim responsibility for railway signalling sabotage in Bristol. Saatavilla osoitteesta: <http://www.guardian.co.uk/uk/2012/may/25/anarchists-claim-railway-signalling-bristol> (Viitattu 31.1.2013)

¹¹⁹ BITE BACK Magazine 13.6.2011: News from the Frontlines. Saatavilla osoitteesta:

http://directaction.info/news_jun13_11.htm (Viitattu 31.1.2013)

¹²⁰ Takku.net: Hyökkäys poliisiasemaa vastaan Keravalla 6.11. 7.11.2011. Saatavilla osoitteesta:

<http://takku.net/article.php/20111107131706895> (Viitattu 28.1.2013)

¹²¹ Kiesling, John Brady: Diplomacy Lessons: Who are the Conspiracy of Fire Cells? Saatavilla osoitteesta:

http://web.archive.org/web/20110725104447/http://www.bradykiesling.com/greek_political_violence.htm (Viitattu 13.2.2013)

¹²² Time 2.4.2010: In Gentrifying Berlin, Revenge of the Anarchists. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1977084,00.html> (Viitattu 14.2.2013)

¹²³ Libcom.org: 1985-2001: A short history of Anti-Fascist Action (AFA). Saatavilla osoitteesta:

<http://libcom.org/history/1985-2001-anti-fascist-action-afa> (Viitattu 14.2.2013)

¹²⁴ Ekstra Bladet 19.9.2012: PET anholder 14 venstre-ekstremister. Saatavilla osoitteesta:

<http://ekstrabladet.dk/112/article1829255.ece> (Viitattu 14.2.2013)

levisivät ensimmäiseksi Yhdysvaltain laajuiseksi liikkeeksi, ja myöhemmin kansainväliseksi ilmiöksi. Occupy-liike ei ole suoranaisen anarkistinen, mutta sen julkilausumista ja toimintatavasta on löydettävissä anarkistisia piirteitä. Occupy-liike lieneekin suurin ja merkittävin esimerkki 2010-luvun suorasta toiminnasta ja kansalaistottelemattomuudesta yhteiseksi koe-tun asian edistämiseksi.¹²⁵

Puistolan ja Herralan mukaan ympäristöliikkeiden ja globalisaation vastustajien piirissä toimivilla nykyanarkisteilla ei ole mitään tekemistä klassisen anarkismin väkivallan ja terrorin kanssa.¹²⁶ Väkivallantekijöiden määrän ja väkivallan laajuuden suhteen tämä pitää paikkansa. On kuitenkin huomattava, että äärivasemmistolainen väkivalta, sabotaasi ja suora toiminta ovat edelleen voimissaan Euroopassa, vaikka valtioiden päättäjät eivät ole enää suoranaisia kohteita. Myös Abe Greenwald¹²⁷ näkee selkeän anarkistis-ideologisen jatkumon aina 1800-luvun anarkistisista kirjoittajista tämän päivän anarkoterroristeihin ja kyberanarkisteihin. Suoran toiminnan perinne elää ja voi hyvin, eikä suoran toiminnan radikalisoitumisen ja väkivaltaistumisen mahdollisuutta voida jättää turvallisuuspolitiikassa huomiotta.

2000- ja 2010-lukujen anarkistisia ryhmiä leimaa kansainvälisyys. Aikaisempien, selkeästi valtiolliseen turvallisuuskompleksiin kuuluneiden ryhmien sijaan, modernit länsimaiset anarkistiryhmät (mm. AFA ja FAI) kuuluvat selkeästi alueellisen turvallisuuskompleksin piiriin. Globaaliudesta ei tässä yhteydessä voida edelleenkään puhua, vaikka anarkistiset ryhmät ovatkin aktivoituneet mm. Latinalaisessa Amerikassa. Kaikki anarkistiryhmät eivät kuitenkaan ole kansainvälistyneet, ja merkittäviä valtiolliseen turvallisuuskompleksiin sijoittuvia ryhmiä on edelleen toiminnassa (mm. Tulen salaliittosolu).

3.5. Anarkismi Suomessa 2000- ja 2010-luvuilla

Suomalaisen anarkismin historian ja perinteen käsittelyn voisi aloittaa Schaumanista ja Bobrikovista alkaen. Varsinaisen anarkistisen- tai äärivasemmistolaisen terrorin tunnetuin suomalainen ilmentymä lienee Jatkosodan aikainen tamperelaisten vasemmistonuorten suorittama sabotaasitekojen sarja. Yksityiskohtiin menevän historiallisen käsittelyn sijaan todettakoon,

¹²⁵ Lisää tietoa Occupy-liikkeestä on saatavilla muun muassa osoitteista: <http://occupytogether.org/> (Viitattu 14.2.2013) ja <http://occupy.com> (Viitattu 14.2.2013)

¹²⁶ Puistola & Herrala (2006) s. 29

¹²⁷ Greewald (2011) s. 32–36

että myös Suomessa on olemassa anarkistisen ja valtiovallan vastaisen aktivismin suoran toiminnan historia, ja ajoittain pintaan nouseva perinne.

Anarkismin ideologia sai kannatusta – muiden vasemmistoaatteiden rinnalla – 1960-luvun opiskelijapiireissä. 1960-luvun opiskelijaradikalismien hiipumisen jälkeen Suomen anarkistit järjestäytyivät vasta (laskentatavasta riippuen) vuonna 1986 tai 1988. Tällöin (1986 tai 1988) perustettiin *Suomen anarkistiliitto* (SAL), jonka jäsenmäärä tasaantui alun 250 jäsenen jälkeen noin 100 jäsenen tienoille. Ajanjakson aktiivisten anarkistien määrä oli noin 500–1000. SAL:n ohella anarkistit olivat vahvasti läsnä *Oikeutta eläimille*-, *Maan ystävät*-, *ANTIFA*-, ja *AFA* -järjestöissä. SAL:n toiminta loppui vuosituhannen vaihteessa.¹²⁸

Suomessa 2000- ja 2010-lukujen anarkistinen toiminta on muutamia poikkeustapauksia lukuun ottamatta ollut väkivallatonta. Näkyvimpiä suomalaisen anarkismin ilmentymiä ovat kuluvana, ja viime vuosikymmeninä olleet talojen ja katujen valtaukset sekä turkistarhoihin ja eläintiloihin kohdistuneet iskut. Näiden suoran toiminnan muotojen lisäksi anarkistit ovat järjestäneet mielenosoituksia, joista näkyvimpiä ovat olleet Kuokkavierasjuhlat sekä Euro-MayDay-mielenosoitukset.¹²⁹ Kuten edellisessä alaluvussa viitattiin, on myös Suomessa toimintaa ANTIFA:n piirissä.¹³⁰ Suomen ANTIFA:n peruspilareista ensimmäinen on ”*Antifa on ulkoparlamentaarinen vallankumouksellinen kansanliike, eikä sillä ole keskusjohtoa*”.¹³¹ AFA ja ANTIFA eivät siis ainoastaan vastusta äärioikeistolaisia ryhmiä, vaan näkevät myös järjestäytyneen yhteiskunnan rakenteet vastustajanaan. Myös yhdysvaltalaisen Occupy-liikkeen suomalaista vastinetta ollaan oltu perustamassa, joskin toiminta on jäänyt hyvin pienimuotoiseksi.¹³² Suomalaisen – kuten kansainvälisenkin – anarkismin merkittävänä piirteenä on aatteen kannattajien ikä. Anarkismi on saanut, ja saa edelleen jalansijaa erityisesti nuorten aikuisten ja opiskelijoiden keskuudessa.

Edellä mainitun toiminnan ohella huomiota ovat viime vuosina saaneet erityisesti kaksi tapausta. Ensimmäinen näistä tapauksista oli vanhojen VR:n makasiinien valtaus ja sitä seurannut

¹²⁸ Kapinatyöläinen #27, 2000. Anarkistit ja järjestäytyminen. Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/27anarkistit.htm> (Viitattu 10.1.2013)

¹²⁹ Sisäasiainministeriö: Raportti 17.2013: Väkivaltainen ekstremismi Suomessa – tilannekatsaus 1/2013. Saatavissa osoitteesta: http://www.intermin.fi/download/39498_Vakivaltainen_ekstremismi_Suomessa_-_tilannekatsaus_1-2013_FINAL.pdf (Viitattu 31.1.2013) s.4

¹³⁰ SUOMEN ANTIFA. Saatavilla osoitteesta: <http://suomenantifa.blogspot.fi/> (Viitattu 14.2.2013)

¹³¹ SUOMEN ANTIFA 1.2.2013: SUOMEN ANTIFA – FASISMIN VASTAINEN PROJEKTI. Saatavilla osoitteesta: <http://suomenantifa.blogspot.fi/2013/02/mika-on-suomen-fasismen-vastainen.html> (Viitattu 14.2.2013)

¹³² Torikokous – Occupy Finland. Saatavilla osoitteesta: <http://torillatavataan.wordpress.com/> (Viitattu 14.2.2013)

tulipalo vuonna 2006. Tämän tapauksen tekee poikkeukselliseksi kiinteistön valtausta seurannut tuhotyö sekä väkivalta pelastushenkilöstöä ja virkavaltaa kohtaan.

Toinen tapaus oli Aasian ja Euroopan johtajien huippukokouksen, ASEM:n vastainen *Smash Asem* -mielenosoitus 9.9.2006, joka muuttui väkivaltaiseksi poliisin ja mielenosoittajien otettua yhteen. Internetissä on löydettävissä ainakin kaksi erilaista kutsua *Smash Asem* –mielenosoitukseen, joissa molemmissa on runsaasti yhteneväisiä piirteitä.¹³³ Molempien kutsujen kantavana ajatuksena on solidaarisuus Aasian maiden työläisiä kohtaan ja heidän kokemiensa ihmisoikeusloukkausten ja työolojen esilletuominen. Molemmat kutsut ovat myös vahvan anarkistisia, kuten nämä esimerkinomaiset poiminnat kutsujen sisällöstä osoittavat: ”*Toki mekin vaadimme ihmisoikeuksia laittomille siirtolaisille ja paljon muita uudistuksia, mutta se ei tarkoita, että emme haluaisi myös tuhota kapitalismia, järjestelmää jossa pääoman pyrkimys itsensä uudistamiseen ja kasvattamiseen murskaa alleen kaiken muun inhimillisen paitsi ahneuden.*”¹³⁴ ja ”*Kansainvälisen moninkeskeisen systeemin ylläpitäminen käy yhä vaikeammaksi. Eri puolilla Kiinaa pienviljelijät ja hikipajojen työläiset mellakoivat lähes päivittäin. Vähintä mitä me yhdessä voimme tehdä heidän tukemisekseen on tuoda edes hieman sekasortoa myös Helsingin kaduille.*”¹³⁵

Vuotta 2011 voidaan tapausten vakavuuden vuoksi pitää suoran anarkistisen toiminnan 2000-luvun ja 2010-luvun alun huippuvuotena. Vuonna 2011 aikana pääkaupunkiseudulla ja Tampereella tapahtui useita potentiaalisesti vaarallisia anarkististen ryhmien suorittamia iskuja tai iskun yrityksiä.¹³⁶ Kyseisten tapausten käsittely jäi mediassa vähäiseksi, eivätkä tapaukset herättäneet saman laajuista keskustelua kuin aikaisemmin mainittu *Smash ASEM* ja VR:n makasiinien palo.

Ensimmäinen tapauskokonaisuus käsittää huhti-kesäkuun 2011 välillä tapahtuneet anarkistien toimet, joista vakavin oli palopommin asentaminen Helsingin Pasilaan 6.6.2011. Poliisi onnistui tekemään pommin vaarattomaksi. Iskujen sarjan tekijäksi ilmoitettiin suomalainen anarkistiryhmä. Iskua ihannoitiin myös islamistien verkkokeskustelussa, joskin poliisin mukaan

¹³³ SMASH ASEM La 9.9.2006. Mielenosoitus Aasian ja Euroopan maiden huippukokousta vastaan! Saatavilla osoitteesta: <http://web.archive.org/web/20070312124958/http://asem.anarkismi.net/haluammekaiken.html> (Viitattu 28.1.2013) ja Kutsu protesteihin Helsingin ASEM-huippukokousta vastaan 9.-11. syyskuuta. Saatavilla osoitteesta: <http://asem.anarkismi.net/?p=alkuprotesti> (Viitattu 28.1.2013)

¹³⁴ SMASH ASEM La 9.9.2006. Mielenosoitus Aasian ja Euroopan maiden huippukokousta vastaan!

¹³⁵ Kutsu protesteihin Helsingin ASEM-huippukokousta vastaan 9.-11. syyskuuta.

¹³⁶ Sisäasiainministeriö: Raportti 17.2013: Väkivaltainen ekstremismi Suomessa – tilannekatsaus 1/2013. s.4

tapauksessa ei ollut nähtävissä minkäänlaisia viitteitä uskonnolliseen terrorismiin.¹³⁷ Toinen tapaus oli raideliikenteeseen kohdistunut tuhotyö 11.–12.6.2011 välisenä yönä. Iskussa tuhoitiin rataliikenteen turvalaitekoppi Vantaan Rekolassa. Anarkistit ilmoittautuivat myös tämän iskun tekijöiksi. Syyksi iskuun anarkistit kertoivat median uutisoinnin 6.6.2011 Pasilan pommiin liittyen.¹³⁸

Vuoden 2011 Marraskuun 7. päivä *Epämuodollisen Anarkistifederaation Pohjoinen Jaosto* ilmoittautui vastuulliseksi edellisenä päivänä tehtyyn, Keravan poliisiasemaa vastaan kohdistuneeseen polttopulloiskuun.¹³⁹ Tässä tapauksessa merkittävää on vastuunoton kytkeytyminen kansainväliseen anarkismiin. Epämuodollinen Anarkistifederaatio, eli FAI on alun perin Italialainen anarkistijärjestö, jolla on omien sanojensa mukaan toimintaa ympäri maailmaa.¹⁴⁰ On tietenkin huomioitava, ettei ole selvää onko suomalaisilla anarkisteilla todellista yhteistyötä kansainvälisen anarkismin piirissä, vai onko kyseisessä tapauksessa ainoastaan käytetty kansainvälisesti tunnettua ns. ”tuotemerkkiä” oman toiminnan merkittävyyden korostamiseksi. Yhteyksien olemassaolosta riippumatta kyseessä on vakava teko, jonka taustalla on väistämättä pitkälle edennyt radikalisoituminen. Anarkististen ryhmien iskut jatkuivat vielä joulukuussa 2011, kun nimettömät anarkistiryhmät ilmoittautuivat vastuulliseksi iskuun Kirkkonummen poliisiasemalle 7.12.2011¹⁴¹ ja kahden poliisiauton polttamiseen 15.–16.12 välisenä yönä¹⁴².

Pääasiallisena anarkistien tiedotuskanavana ja keskustelufoorumina 2010-luvun Suomessa toimii takku.net-internetportaali. Takku.net on omien sanojensa mukaisesti mediaprojekti, joka ”*sanojen voimalla haluaa rohkaista meitä tavallisia ihmisiä välittömään, puolue-, ammattiliitto- ja järjestötoiminnasta riippumattomaan kapinaan (itse)tuhoisaa (epä)todellisuutta vastaan*”. Verkkosivuston tarkoituksesta sivustolta löytyvä johdanto toteaa seuraavaa: ”*Ta-*

¹³⁷ Takku.net: Pääkaupunkiseutu: Solidaarisuusisku ja Satamalle, romaneille ja anarkistivangeille. 6.6.2011. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20110606104444198> (Viitattu 13.9.2012) Asiasta uutisoi mm. Yle.fi 6.6.2011: Anarkistit väittävät olevansa Pasilan pommin takana. Saatavilla osoitteesta:

http://yle.fi/uutiset/anarkistit_vaittavat_olevansa_pasilan_pommin_takana/5371210 (Viitattu 13.9.2012)

¹³⁸ Takku.net: Uusi solidaarisuusisku pääkaupunkiseudulla. 13.6.2011. Saatavilla osoitteesta:

<http://takku.net/article.php/20110613130605720> (Viitattu 13.9.2012) Asiasta uutisoi mm. Yle.fi 13.6.2011: Anarkistit ilmoittautuivat Rekolan sunnuntaisen tuhopolton tekijöiksi. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/anarkistit_ilmoittautuivat_rekolan_sunnuntaisen_tuhopolton_tekijoiksi/2660021 (Viitattu 13.9.2012)

¹³⁹ Takku.net: Hyökkäys poliisiasemaa vastaan Keravalla 6.11. 7.11.2011.

¹⁴⁰ Takku.net: Italian Epämuodollinen FAI: ”Älkää sanoko meitä olevan vähän”. 1.10.2011. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20111002001521790> (Viitattu 28.1.2013)

¹⁴¹ Takku.net: Isku poliisiasemalle Kirkkonummella. 8.12.2011. Saatavilla osoitteesta:

<http://takku.net/article.php/20111208140437308> (Viitattu 12.3.2013)

¹⁴² Takku.net: Helsinki: Kaksi poliisiautoa sytytetty tuleen. 16.12.2013. Saatavilla osoitteesta:

<http://takku.net/article.php/20111216200833138> (Viitattu 12.3.2013)

kun tarkoituksena on pyrkiä luomaan toimintaa, keskustelua ja kritiikkiä, ei ideologisia rakennelmia tai dogmeja. Haluamme edistää tasavertaisten yksilöiden ruohonjuuritasolla rakentuvaa antiautoritääristä toimintaa, antamatta tilaa erilaisille valtapyrkyreille.”¹⁴³

Kaikkien mainittujen iskujen tiedotteet on tuotu julkisuuteen juuri takku.net:n kautta. Myös anarkismi.net-internetportaali on toiminut suomalaisen anarkismin tiedotuskanavana ja ideologian piirissä toimivien verkkosivujen linkkikokoelmana. Anarkismi.net:n tiedotuksia on viime vuosina päivitetty harvakseltaan, mutta verkkosivusto on kuitenkin edelleen aktiivinen¹⁴⁴. Kahdesta suomalaisesta anarkistisesta tiedotuskanavasta takku.net vaikuttaa, ajankoh- taisten kirjoitusten määrän perusteella, anarkismi.net:iä aktiivisemmalta. Edellä mainittujen verkkosivustojen lisäksi internetissä julkaistaan ja on julkaistu muutamia anarkistisia bloge- ja¹⁴⁵ sekä anarkististen pienlehtien verkkoversioita¹⁴⁶.

Vaikka anarkistinen suora toiminta on ottanut viime vuosina myös väkivaltaisia muotoja, ar- vioi sisäasiainministeriö ääriivasemmistolaisen ekstremismin aiheuttaman uhkan pieneksi. Sisäasiainministeriön tiedotteen mukaan ääriivasemmistolaisen ekstremismin viitekehyksessä merkittävintä aktiivisuutta esiintyy juuri anarkismin, sekä anarkistiliikkeen kanssa osittain päällekkäisten radikaalin eläin- ja ympäristöliikkeen piirissä.¹⁴⁷ Ilmiö on näin ollen turvallis- tettu Suomen sisäisen turvallisuuden linjauksissa, mutta sitä ei ole nostettu ääriliikkeiden tur- vallistamisen keskiöön.

Sakari Suutarisen ja Kari Törmänkankaan tutkimuksen¹⁴⁸ mukaan valmius aktivismiin on kasvanut koko Euroopassa vuodesta 1999 vuoteen 2009. Suhteellisen kasvun osalta Suomi on tilastossa kolmantena heti Englannin ja Kreikan jälkeen. Vuonna 1999 suomalaisista nuorista 0,9 % on ollut valmis laittomaan aktivismiin, kun vastaava luku on noussut 4,2 %:iin vuonna

¹⁴³ Takku.net – Johdanto. Saatavissa osoitteesta: <http://takku.net/dokuwiki/doku.php/johdanto> (Viitattu 28.1.2013)

¹⁴⁴ Anarkimi.net (<http://www.anarkismi.net>) Viitattu 31.1.2013

¹⁴⁵ Esim.: Vallankumouksen hedelmiä. Saatavissa osoitteesta: <http://www.vallankumous.org/blogi/> (Viitattu 28.1.2013) ja Vallattomia ääniä Tampereen kaduilta. Saatavilla osoitteesta: <http://tampereenkaduilta.wordpress.com/> (Viitattu 28.1.2013)

¹⁴⁶ Esim. Kapinatyöläinen. Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/index.htm> (Viitattu 31.1.2013) ja Väärinajatteliija. Saatavilla osoitteesta: <http://vaaris.org/> (Viitattu 31.1.2013)

¹⁴⁷ Valtioneuvosto – Sisäasiainministeriö: Tiedote 21.1.2013: Väkivaltaisen ekstremismin riski on Suomessa vähäinen. Saatavissa osoitteesta: <http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=375685> (Viitattu 30.1.2013)

¹⁴⁸ Suutarinen, Sakari & Törmänkangas, Kari: Nuorten laittomaan aktivismiin valmiuden yhteys maahanmuutta- jakriittisyyteen ja osallisuuskokemuksiin koulussa. Julkaistu: Nuorisotutkimus 1/2012 s. 70–89

2009. Tutkijat kuvailevat tämänsuuruista aktivismiin valmiiden nuorten osuutta radikaaliksi.¹⁴⁹

Vuoden 2011 aikana nähtyjen iskujen perusteella vaikuttaa vahvasti siltä, että Suomessa on suoraan toimintaan valmiita anarkisteja, jotka eivät epäröi hyökätä turvallisuustoimijoita vastaan. Iskujen kohteet kertovat vahvasta sitoutumisesta omaan ideologiaan sekä piittaamattomuudesta potentiaaliseen kiinnijäämisen sekä rangaistuksen uhkaan (vrt. vartioimattomat iskujen kohteet). Tarkasteltaessa Euroopan ja Suomen ääriliikkeiden kehitystä, on oletettavaa että anarkistisen suoran toiminnan määrä on kasvussa, ja että aatteen piirissä toimivat ovat entistä halukkaampia toimimaan demokratisten vaikuttamiskeinojen ulkopuolella. Vaikka SAL onkin lopettanut toimintansa, toimii Suomessa edelleen useita anarkistisia pienryhmiä. Pienryhmien välisiä järjestäytymispyrkimyksiä on nähty viimeksi Helsingissä helmikuussa 2013¹⁵⁰.

¹⁴⁹ Suutarinen & Törmänkangas (2012): s. 86

¹⁵⁰ Takku.net: Anarkistista järjestäytymistä Helsingissä. 1.3.2013. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20130302071246472> (Viitattu 12.3.2013)

4. KYBERTOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KYBERANARKISMI

Tässä luvussa käsitellään kybertoimintaympäristöä, ja kybertoimintaympäristön uhkakuvia sekä toimijoita. Tämän luvun pääpaino on kyberanarkismin termin määrittelemisessä sekä kyberanarkismin kansainvälisten ja kansallisten ilmentymien tarkastelussa. Luvun 3 tapaan, myös tämä luku käsittelee pääosin konkreettista ilmiötä¹⁵¹, jonka turvallistamista tutkitaan tämän luvun lisäksi tutkimuksen viidennessä luvussa.

4.1. Kybertoimintaympäristö

Vaikka internet on ollut olemassa jo 1960-luvulta lähtien, on yhteiskunnallisten toimintojen siirtyminen verkkoperustaisiksi uusi, palveluyhteiskunnista tietoyhteiskuntaan siirtymisen myötä tapahtunut ilmiö. Kybertoimintaympäristö ei ole pelkkä internet, vaan käsittää kaiken toisiinsa kytkeytyneiden tietoverkkojen välisen viestinnän, jonka piirissä on niin maksuliikenne, kunnallistekniikka kuin osa teollisuuden tuotantoprosesseistakin. Kyseessä on kokonaisuus, jonka eri osa-alueilla – tietoverkoilla ja järjestelmillä – on kyky ja mahdollisuus keskustella keskenään.¹⁵² Toisin sanoen toimija voi antaa komentoja verkon yli toisen verkon järjestelmiin, jotka ovat jotakin kautta kytkeytyneet toisiinsa tietoliikenneyhteyksien kautta. Järjestelmiin murtautumalla on pahimmassa tapauksessa mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi vedenjakelun ohjausjärjestelmiin, suljettujen alueiden lukitukseen tai verkkovälitteiseen maksuliikenteeseen. Kaspersky Lab:n Yhdysvalloissa tekemän tutkimuksen mukaan merkittävän suuren osaan yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria on mahdollisuus tunkeutua internetin kautta, ja hälyttävän suuri osa infrastruktuurin internet-takaporteista on tietoturvasa osalta riittämättömällä tasolla.¹⁵³ Internetin kautta tietojärjestelmiin tunkeutuminen on todellinen uhka, josta on saatu esimakua myös Suomessa, kun vuoden 2012 alussa tuntematon taho julkaisi suomalaisten SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition)¹⁵⁴ -järjestelmien ip-osoitteita mikroblogipalvelu Twitterissä.¹⁵⁵ SCADA-järjestelmän osoitteiden kautta on mahdollisuus mur-

¹⁵¹ Wæver (2011) s. 469

¹⁵² Candolin, Catharina: Kyberturvallisuus / Kyberpuolustus. Blogi. Kyber toimintaympäristönä? Saatavilla osoitteesta: <http://kyberturvallisuus.blogspot.fi/2011/07/kyber-toimintaymparistona.html> (Viitattu 1.8.12)

¹⁵³ Threat Post – The Kaspersky Lab Security News Service 9.1.2013: Shodan Search Engine Project Enumerates Internet-Facing Critical Infrastructure Devices. Saatavilla osoitteesta: https://threatpost.com/en_us/blogs/shodan-search-engine-project-enumerates-internet-facing-critical-infrastructure-devices-010913 (Viitattu 10.2.2013)

¹⁵⁴ SCADA - Automation Solutions Centre. Saatavilla osoitteesta: <http://scada.atspace.com/> (Viitattu 13.2.2013)

¹⁵⁵ CERT-FI 12.1.2012: Suomalaisten automaatiojärjestelmien osoitteita julkaistu verkossa. Saatavilla osoitteesta: <http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/01/ttn201201121500.html> (Viitattu 13.2.2013)

tautua sisään kyseistä järjestelmää käyttäviin kokonaisuuksiin, joita ovat muun muassa kiinteistönvalvonta, sähkönjakelu ja monet teollisuuden alat.

Tietokoneviruksia, eli haittaohjelmia on käytetty aseina jo 1980-luvulla.¹⁵⁶ Kybertoimintaympäristön hyväksikäyttäminen poliittiseen painostukseen ja sodankäynnin osana on kuitenkin noussut parrasvaloihin vasta 2000-luvun puolenvälin jälkeen. Vuoden 2007 Viron patsaskiistan sekä 2008 Georgian sotaan liittyneet palvelunestohyökkäykset, Irania vastaan suunnattu Stuxnet-haittaohjelma ja vuoden 2011 haktivismin nousu ovat osoittaneet yhteiskuntien ja liike-elämän haavoittuvuuden kyberhyökkäysten edessä.

Catharina Candolin on verrannut kybertoimintaympäristön nykytilaa ja tietoverkkopuolustuksen kehittämistä 1900-luvun alun ilmaelementin saapumiseen taistelukentälle.¹⁵⁷ Vertaus on osuva, sillä molempien toimintaympäristöjen ympärillä käyty keskustelu on ollut hyvin samankaltaista niin 1900-luvun alun ilmaelementin, kuin 2000-luvun kyberin osalta. Mikä on sallittua ja mikä taas kiellettyä? Miten uuden taistelutilan käyttöön tulisi varautua ja minkälaisia resursseja valtion tulisi hankkia?

Kybertoimintaympäristön turvallisuuspoliittinen ulottuvuus on nuori ja edelleen murrosvaihetta elävä ilmiö. Kybertoimintaympäristöä kuvaava termistö ja itse ilmiön määrittely eivät ole vielä vakiintuneita. Eri toimijat puhuvat kybertoimintaympäristön ilmiöistä eri termein, eikä yhtenäisiä ja yhteisesti sovittuja määritelmiä olla kyetty luomaan. Tietoyhteiskuntakehityksen myötä kybertoimintaympäristö on muuttunut tieto- ja viestintäkanavasta kokonaisvaltaiseksi, koko yhteiskuntaa ja sen toimintoja koskettavaksi kokonaisuudeksi.

¹⁵⁶ Anarkistiryhmät, italialainen ”Brigada Rosso” ja iso-britannialainen ”Angry Brigade” ja saksalainen ”Chaos Computer Club”. Karppi, Tero: Programs with a will to destroy – Tietokonevirukset osana teknologista mediakulttuuria. Luentonäyttösitys, Turun yliopisto: Humanistinen tiedekunta Saatavilla osoitteesta: http://www.hum.utu.fi/oppiaineet/mediatutkimus/opiskelu/tietokonevirukset_mediakulttuurissa-1.pdf (Viitattu 8.8.12)

¹⁵⁷ Candolin, Catharina: Kyberturvallisuus / Kyberpuolustus. Blogi. Tietoverkkopuolustuksen kehittämisen näkökulmia. Saatavilla osoitteesta: <http://kyberturvallisuus.blogspot.fi/2011/10/tietoverkkopuolustuksen-kehittamisen.html> (Viitattu 16.4.13)

4.2. Valtioista yksilöihin – Kyberuhkat

Kuva 3: Benson, Yrjö: Kansallinen kyberturvallisuusstrategia: Kyberuhkan tasot ¹⁵⁸

Kuvassa 3 on esitetty kyberuhkan tasot näkökulmasta, jossa turvattava objekti on Suomen valtio. Kuva 3 on ainoa Suomen valtionhallinnosta lähtöisin oleva näkemys kyberuhkien rakenteesta, mikä on löydettävistä julkisista asiakirjoista, asiakirjojen valmisteluasiakirjoista tai -esityksistä.

Kuvan 3 pyramidin pohjalla olevat ilmiöt ovat yleisiä, jokapäiväisiä ja nähdään valtiollisen turvallisuuden näkökulmasta pienimpinä uhkina. Pyramidin huipulle noustaessa uhkan vaikutavuus ja vaarallisuus kasvaa, mutta myös uhkien esiintyminen on harvinaisempaa. Pyramidikuvion kannasta lukien kaksi ensimmäistä uhkakuvaa ovat ei-valtiollisten toimijoiden luomia, kun taas kaksi ylintä uhkakuvaa edustavat valtiollista kybersodankäyntiä. Näiden uhkakuvien väliin jäävät kyberterrorismi ja kybervakoilu häilyvät yksittäistoimijoiden ja valtioiden väli-maastossa. Sekä kybervakoilun, että kyberterrorismin taustalla voi toimia valtiollinen, ei-

¹⁵⁸ Benson, Yrjö: Kansallinen kyberturvallisuusstrategia. Valtionhallinnon tietoturvallisuuden teemapäivä 15.12.2011 materiaali. Saatavilla osoitteesta: http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20111215VAHTIp/08_Benson.pdf (Viitattu 2.7.2012)

valtiollinen tai valtion tukema toimija. Esimerkiksi kyberterrorismin taustalla voi olla valtion tukema terroristiryhmä tai vaihtoehtoisesti itsenäinen radikalisoitunut pienryhmä, joka ei nauti suorasta valtiollisesta tuesta. Niin ikään kybervakoilu ulottuu valtiollisesta yksityisen sektorin tietojenhankintaan.

Valtiollisen kybersodan ja kyberiskujen alapuolella on useita toimijoita, jotka pyrkivät käyttämään kybertoimintaympäristöä tavoitteidensa saavuttamiseen. Monien edellä mainittujen toimintojen työkaluvalikoimat ja näkyvät vaikutukset ovat liki samat. Niin kyberanarkisti kuin kyberterroristikin voi pyrkiä lamauttamaan jonkin tiedonkulun häiriöttömyyteen perustuvan valtiollisen, kunnallisen, järjestöllisen tai yritysmaailman tietojärjestelmän. Samoin tietojärjestelmään murtautuja voi olla kybervakoilua suorittava teollisuusvakooja tai ideologisesti motivoitunut kyberanarkisti. Haitallisten toimien taustalla olevan tahon selvittäminen ei siis ole helppoa, sillä hyökkääjän tai murtautujan ”työkalut” voivat näyttää samankaltaisilta oli kyseessä sitten valtiollinen toimija, kyberrikollinen tai kyberanarkisti.

Merkittävin erottaja eri kybertoimintaympäristön toimijoille on siis motiivi toiminnan taustalla. Eri toimijoiden hyökkäysten ja toimien seuraukset voivat myös hyödyttää toisia kyberin toimijoita. Tietomurron jälkeen vapaaseen levitykseen saatettu salasana- tai henkilötietolista voi olla aluksi pelkkä hakkerin voimannäyte, mutta voi muuttua kyberrikollisuutta palvelevaksi tai muiden tahojen suorittaman ilkvallan ja kiusanteon apuvälineeksi.¹⁵⁹

Valtiollinen kybersodankäynti

Uhkapyramidin huipulla ovat taktinen kybersota ja strateginen kybersota. Nämä kyberuhkat käsittävät valtiollisen toimijan suunnitellun verkkohyökkäysoperaation kohdevaltiota vastaan. Valtiollisten kyberuhkien sijaan voidaan myös puhua sotilaallisista kyberuhkista. Termien strateginen ja taktinen kybersota eroavaisuus on toiminnan mittakaavassa. Kybersota ei ole tavanomaisesta sodankäynnistä irrallinen ilmiö, vaan sotilasoperaatioon voi kuulua niin kyber- kuin konventionaalinenkin voimaelementti. Operaation tavoitteet huomioiden operaation suorittaja voi toki pidättäytyä konventionaalisen voiman käytöstä, ja suorittaa operaation ainoastaan kyberiskulla. Esimerkkinä kybersodankäynnistä osana konventionaalisen voiman

¹⁵⁹ Esim. F-Securen tutkimusjohtaja Mikko Hyppösen haastattelu (Lehtinen, Lauri (Toim.): Haktivismin nousu yllätti. Suomen kuvalehti 45/2011, 11.11.11. s.10), jossa hän toteaa vuodetuista henkilötiedoista: ”Kiusantekoa tulee, koska on tilaisuus. Ilkivalta ei tule alkuperäisen vuotajan taholta, joka ei luultavasti saa muuta hyötyä kuin julkisuutta.”

käyttöä on vuoden 2008 Venäjän ja Georgian välisen sodan yhteydessä suoritettu Georgian verkkoinfrastruktuuria vastaan kohdennettu kyberhyökkäys.¹⁶⁰

Viimeaikaisten kriisien yhteydessä sodankäynti on ulottunut järjestelmällisesti kyberulottu-
vuuteen ja enenevissä määrin myös sosiaaliseen mediaan. Esimerkki laajasti kybertoimin-
taympäristöön laajentuneesta kriisistä on Israelin ja Palestiinalaisten välinen konflikti vuoden
2012 marraskuussa. Tällöin Israelia vastaan tehtyjen kyberhyökkäysten määrä nousi normaali-
liolojen sadoista, poikkeusolojen miljooniin hyökkäyksiin päivässä.¹⁶¹ Myöskään haktivistit
eivät jääneet Israelin viimeisimmässä konfliktissa puolueettomiksi. Anonymous-
haktivistiryhmän nimissä julkaistiin, Israelin voimankäytön vastustamiseksi, 3000 Israelin
tukijan yhteystiedot.¹⁶²

Kyberterrorismi

Valtiollisen kybersodan alapuolella kyberuhkapyramidissa on kyberterrorismi. Kyberterro-
rismi voi olla niin valtiollisen tahon tukemaa, kuin myös itsenäisten pienryhmien toimintaa.
Yhteiskuntien muuttuessa yhä enenevissä määrin riippuvaisiksi tietoverkoista, on luontaista,
että myös terrorismi siirtyy kybertoimintaympäristöön. Pelkkä tietoverkkojen hyväksikäyttö
ei ole vielä kyberterrorismia, mutta tietoverkkohyökkäykset terroristien agendan ajamiseksi
ovat. Muiden muassa Puistolan ja Herralan mukaan on vain ajan kysymys, koska ensimmäi-
nen vakava kyberterrori-isku tapahtuu.¹⁶³

Kybervakoilu

Terrorismia seuraava elementti pyramidissa on kybervakoilu. Kybervakoilulla tarkoitetaan
niin vieraan valtion julkisen- ja yksityissektorin tietojärjestelmiin murtautumista ja tietojen
varastamista, kuin myös julkisten lähteiden, kuten Facebookin ja Twitterin pitkäaikaisseuran-
taa. Jeffrey Carrin mukaan kybervakoilu on laaja-alainen ilmiö, jonka maailmanlaajuinen joh-

¹⁶⁰ Cnet News: Russia and Georgia continue attacks – online. Saatavilla osoitteesta: http://news.cnet.com/8301-1009_3-10015657-83.html (Viitattu 9.8.12)

¹⁶¹ Reuters 18.11.2012: Israeli government websites under mass hacking attack. Saatavilla osoitteesta: <http://www.reuters.com/article/2012/11/18/us-palestinians-israel-hacking-idUSBRE8AH0DL20121118> (Viitattu 7.1.2013)

¹⁶² The Next Web 19.11.2012: Anonymous claims to have leaked over 3,000 names, home addresses, and phone numbers of donors supporting Israel. Saatavilla osoitteesta: <http://thenextweb.com/me/2012/11/19/anonymous-claims-to-leak-over-3000-names-home-addresses-and-phone-numbers-of-donors-supporting-israel/> (Viitattu 7.1.2013)

¹⁶³ Puistola & Herrala (2006) s. 147–151

tovaltio on Kiina.¹⁶⁴ Yhdysvaltalainen Mandiant-tietoturvyhtiö julkaisi vuoden 2013 helmikuussa raportin¹⁶⁵ koskien Kiinan valtion kybervakoilua. Raportti osoittaa Kiinan Kansan vapautusarmeijan yksikön 61398 vastuulliseksi lähes 150:een eri organisaatioon kohdistuneeseen, vuosia jatkuneeseen kybervakoiluun.

Symantec-tietoturvyhtiön mukaan¹⁶⁶ kybervakoilun määrä nousi merkittävästi vuodesta 2010 vuoteen 2011. Kybervakoilu on yleensä hyvin rahoitettua, toimii hienostuneilla työkaluilla ja pyrkii pääsemään käsiksi korkean tason tietoon. Symantecin mukaan kybervakoilun taustalla toimivat organisaatiot omaavat runsaasti työvoimaa, ja ovat mahdollisesti valtiollisten tiedustelupalveluiden tai asevoimien alaisuudessa, kuten Kiinan esimerkki osoittaa.

Symantecin mukaan kybervakoilun trendeiksi ovat nousseet kohdistetut hyökkäykset, joissa on käytetty tarkoituksen mukaisesti muunneltua haittaohjelmaa ja kohdehenkilön kattavaa sekä pitkäaikaista tiedustelua. Lisäksi yrityksiin kohdistuneet hyökkäykset ovat kohdistuneet entistä enemmän organisaatioiden alemmille tasoille, sekä suuryritysten alihankkijoihin. Kybervakoilusta valtaosa kohdistuu edelleen sotilaallisen, poliittisen, tai taloudellisen tiedon varastamiseen valtionhallinnolta ja julkiselta sektorilta. Kohteena on usein myös julkisen sektorin kanssa läheisessä yhteistyössä oleva strateginen kumppani.

Viimeaikaisista paljastuneista kybervakoiluhankkeista Kiinan tapauksen ohella merkittävin on kiistatta *Red October*, joka oli käynnissä ainakin 5 vuotta ennen paljastumistaan tammikuussa 2013. Operaatio suoritettiin haittaohjelman avulla ja se oli kohdennettu vakoilemaan muun muassa diplomaatteja, valtioiden virastoja, talouselämää ja sotilaskohteita. Kaspersky Labin mukaan haittaohjelman taustalla on sekä kiinalaisia että venäjänkielisiä tahoja.¹⁶⁷

Kyberrikollisuus

¹⁶⁴ Carr, Jeffrey: Inside Cyber Warfare. O'Reilly Media Inc, USA, 2010. s. 4

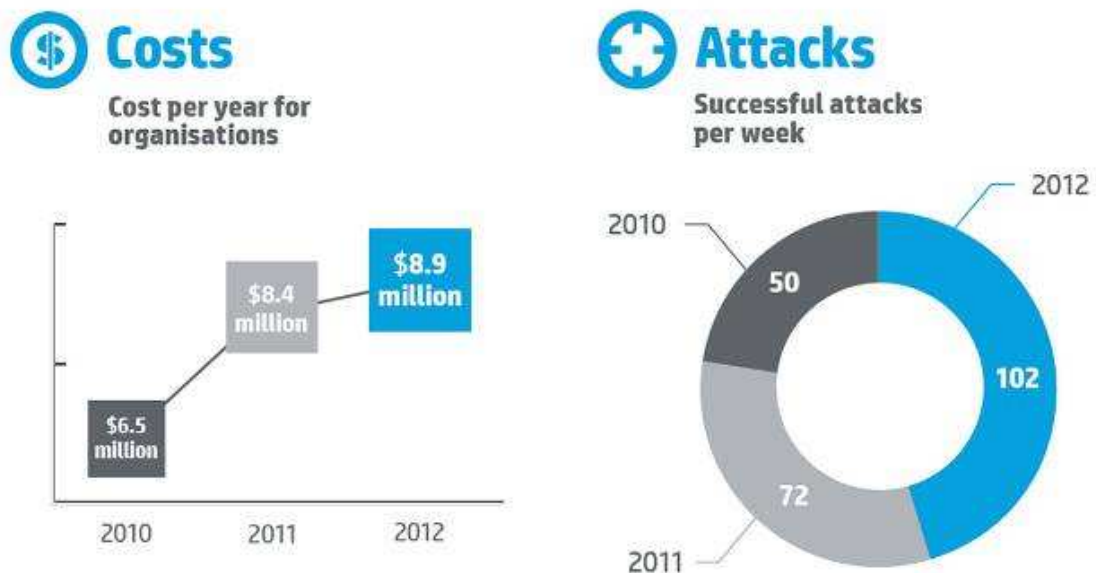
¹⁶⁵ Mandiant: APT1 – Exposing One of China's Cyber Espionage Units. 19.2.2013. Saatavilla osoitteesta: http://intelreport.mandiant.com/Mandiant_APT1_Report.pdf (Viitattu 14.4.2013)

¹⁶⁶ Symantec – Internet security threat report – 2011 Trends. Volume 17. Published April 2012. s. 14–18 Saatavilla osoitteesta: http://www.symantec.com/content/en/us/enterprise/other_resources/b-istr_main_report_2011_21239364.en-us.pdf (Viitattu 7.1.2013)

¹⁶⁷ Securelist 14.1.2013: The “Red October” Campaign – An Advanced Cyber Espionage Network Targeting Diplomatic and Government Agencies. Saatavilla osoitteesta: http://www.securelist.com/en/blog/785/The_Red_October_Campaign_An_Advanced_Cyber_Espionage_Network_Targeting_Diplomatic_and_Government_Agencies (Viitattu 10.2.2013)

Toisena pyramidin pohjalta lukien on järjestäytynyt kyberrikollisuus. Kyberrikollisuus poikkeaa selkeästi muista ei-valtiollisista kyberuhkakuvista, sillä kyberrikollisuuden perimmäisenä tarkoituksena on rahan tai rahanarvoisen tiedon varastaminen.

Ponemon-instituutin HP:lle tekemän tutkimuksen mukaan¹⁶⁸ kyberrikollisuuden määrä ja kyberrikollisuuden taloudelliset vaikutukset yrityksille ovat vahvassa nousussa. Tutkimuksen mukaan tarkastelussa olleita 56 organisaatiota vastaan suoritettujen verkkohyökkäysten määrä nousi vuodesta 2011 vuoteen 2012 42 %:lla. Samanaikaisesti verkkohyökkäysten taloudelliset vaikutukset nousivat 6 %.

Kuva 4: HP: The Growing Cost of Cyber Crime.¹⁶⁹

Tietoturvayhtiö Symantecin arvion mukaan¹⁷⁰ kyberrikollisuuden aiheuttamat maailmanlaajuiset tappiot vuonna 2011 kohosivat 388 miljardiin yhdysvaltain dollariin (noin 312 miljardia

¹⁶⁸ HP News release 8.10.2012: HP Research: Cybercrime Costs Rise Nearly 40 Percent, Attack Frequency Doubles. Saatavilla osoitteesta: <http://www.hp.com/hpinfo/newsroom/press/2012/121008a.html> (Viitattu 8.1.2012)
Tutkimus kokonaisuudessaan saatavilla osoitteesta: http://www.ponemon.org/local/upload/file/2012_US_Cost_of_Cyber_Crime_Study_FINAL6%20.pdf (Viitattu 8.1.2013)

¹⁶⁹ HP Press release 8.10.12: HP Research: Cybercrime Costs Rise Nearly 40 Percent, Attack Frequency Doubles. Saatavilla osoitteesta: http://www8.hp.com/lamerica_nsc_carib/en/hp-news/press-release.html?id=1303754#.UWxoBEpoO40 (Viitattu 15.4.2013)

¹⁷⁰ Symantec Press releases. Saatavilla osoitteesta: http://www.symantec.com/about/news/release/article.jsp?prid=20110907_02 (Viitattu 8.8.12)

euroa). Summa on massiivinen kun sitä verrataan esimerkiksi Suomen valtion vuosibudjettiin¹⁷¹ samalta vuodelta (50,3 miljardia euroa).

Kybervandalismi ja hakkerointi

Esittämässäni pyramidirakenteessa alimman tason kyberuhkat ovat kybervandalismi ja hakkerointi. Näin esitettynä edellä mainitut ilmiöt eivät vaikuta poliittisesti tai yhteiskunnallisesti motivoituneilta, vaan lähinnä ilkivaltaisina tai huomionhaun motivoimina. Suomessa tyyppilisten tietomurtojen ja henkilötietojen vuotamisen voidaan katsoa kuuluvan selkeästi tähän uhkaluokkaan.

4.3. Kyberanarkismi

*Vielä koittaa se päivä, jona meitä hakkereita ylistetään demokratian pelastajina. Kansan väheneminen ymmärrys ei vielä siihen riitä.*¹⁷²

Kuten tässä tutkimuksessa on jo aiemmin mainittu, ovat kybertoimintaympäristö ja kybertoimintaympäristöön liittyvät termit suurelta osin nuoria ja vakiintumattomia. Kybertoimintaympäristö itsessään on lähtökohtaisesti anarkistinen, ja muun muassa Härmänmaan ja Mattilan mukaan¹⁷³ anarkismin huippu, sillä minkäänlaista käytännön auktoriteettia ei virtuaalitoellisuudessa ole. Mitä siis on tässä tutkimuksessa käsiteltävä kyberanarkismi?

Tietoyhteiskuntakehityksen myötä on luonnollista, että anarkismi yhteiskunnallisena ilmiönä on ottanut jalansijaa kybertoimintaympäristössä. Kyseessä on yhteiskunnallisen kehityksen myötä tapahtuva anarkistisen suoran toiminnan sekä tätä tukevan aktiivisuuden muodostuminen kybertoimintaympäristössä ja anarkismin siirtyminen kyberaikaan. Kyberanarkismista on perinteisten anarkistien piirissä käytetty myös termiä *kryptokommunismi*.¹⁷⁴ Kyseinen termi on kuitenkin harhaanjohtava, sillä kyberanarkismin ensisijainen tavoite ei ole tiedon

¹⁷¹ Valtionvarainministeriö: budjettikatsaus 2011. Saatavilla osoitteesta: http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/01_budjetit/20100910Budjet/name.jsp (Viitattu 8.8.12)

¹⁷² Tuomi, Ilkka: Ei ainoastaan hakkerin käsikirja. WSOY, Juva, 1987 s. 197, hakkerin toteamus teoksen kuvituksessa.

¹⁷³ Härmänmaa & Mattila (Ed.) (2007) s. 12

¹⁷⁴ Davidson, Alistair (Suom. Vadén, Tere): Sinä, Marx & Wikileaks. Megaforumi 1/11 – Liike. Saatavilla osoitteesta: <http://www.megafoni.org/sina-marx-wikileaks/> (Viitattu 14.2.2013)

salaaminen (krypto), eikä toisaalta aktivismin päämääränä ole kommunistinen yhteiskuntajärjestys.

Kyberanarkismilla tarkoitetaan ideologislähtöistä, ei rahantavoittelumielessä tapahtuvaa, suoraan kansalaistottelemattomuuden muotoa sekä sitä tukevaa aktiivisuutta, joiden ilmenemis- ja synty-ympäristönä on kybertoimintaympäristö. Kyberanarkismi näyttäytyy usein Lindgrenin ja Lundströmin kuvaamana harvana yhteyksien verkostona¹⁷⁵. PJ Rey jakaa kyberanarkismi-ilmiön kyberanarkismiin (valtio- ja yksityisen sektorin vastaisuus) ja kyberlibertarismiin (valtiovastaisuus ja markkinavoimien korostaminen), myöntäen kuitenkin rajanvedon häilyvyyden¹⁷⁶. Tässä tutkimuksessa kyberanarkismiin lasketaan kuuluvaksi molemmat Reyn kuvaamat ilmiöt, ja näiden piiriin kuuluvat haktivismi (palvelunestohyökkäykset ja tietomurrot), infoanarkismi (tietovuotosivustot) ja kryptoanarkismi. Kyberanarkismin ideologia ilmenee erityisesti julkilausumien ja tekojen, ei poliittiseen ideologiaan kuuluvaksi julistautumisen kautta.

Anarkismilla, 1970-luvun anarkistisilla terroristijärjestöillä, perinteisen anarkistisen toiminnan kyberulottuvuudella ja kyberanarkismilla on omat historialliset liittymäpintansa. Anarkistiset terroristijärjestöt Ison-Britannian Angry Brigade sekä Italian Punaiset prikaatit valjastivat tietokoneviruksen aseeksi¹⁷⁷, ja toivat näin kyberulottuvuuden osaksi anarkistisen suoran toiminnan kenttää jo 1980-luvulla. Muiden muassa 2000-luvun Punainen prikaati on käyttänyt internetiä myös rekrytointi- ja propagandakanavana.¹⁷⁸ Anarkististen blogien, verkkolehtien ja verkkoportaalien, ts. rekrytoinnin ja propagandan tapauksessa on kuitenkin sopivampaa puhua kyberanarkismiin kuuluvan osatekijän sijaan reaali maailman anarkistisen toiminnan kyberulottuvuudesta, sillä toiminta ei kohdistu kybertoimintaympäristöön, vaan ainoastaan käyttää sitä kanavana reaali maailman anarkistisen toiminnan tukemiseen. 1980-luvun anarkistijärjestöistä poiketen nykyiset anarkistijärjestöt, kuten esim. FAI, AFA tai Tulen salaliittosolu eivät ole kohdistaneet toimiansa kybertoimintaympäristöön, vaan käyttävät kybertoimintaympäristöä ainoastaan propaganda- ja rekrytointikanavana. Kyberanarkistien organisaatiot poikkeavat näin ollen reaali maailman anarkistista toimintaa suorittavista organisaatioista (Ks. Liite 1).

¹⁷⁵ Lindgren & Lundström (2011). s. 999–1018

¹⁷⁶ Rey, PJ: Julian Assange: Cyber-Libertarian or Cyber-Anarchist? 8.11.2011 Saatavilla osoitteesta: <http://thesocietypages.org/cyborgology/2011/11/08/julian-assange-cyber-libertarian-or-cyber-anarchist/> (Viitattu 31.3.2013)

¹⁷⁷ Karppi, Tero: Programs with a will to destroy – Tietokonevirukset osana teknologista mediakulttuuria.

¹⁷⁸ Lounekari, Merja: Italian punainen terrorismi. Teoksesta: Härmänmaa, Marja & Mattila, Markku (Ed.): Anarkismi, Avantgarde, Terrorismi – Muutamia strategioita järjestyksen sotkemiseksi. Gaudeamus, Helsinki university press, Helsinki, 2007 s. 274

Termi *haktivismi* muodostuu sanoista hakkeri ja aktivismi.¹⁷⁹ Haktivismin päämäärät ja motiivit ovat moninaisia, mutta yleisesti kyseessä on tietoverkoissa tapahtuva aktivismi, ts. suoran kansalaistottelemattomuuden muoto, esimerkiksi palvelunestohyökkäysten, tietomurtojen, tietojen istuttamisen tai näiden kaikkien muodossa. Haktivismilla on verrattain pitkälle ulottuva historia. Haktivismin voidaan katsoa saaneen alkunsa vuonna 1999 EDT (Electronic Disturbance Theater) -ryhmän hyökättyä palvelunestohyökkäyksiin useita korkean tason Yhdysvaltalaisia ja Meksikolaisia kohteita vastaan.¹⁸⁰ EDT-ryhmää seurasivat monet muut haktivistiryhmät kuten *The Cult of Dead Cow* ja *Electrohippies*. Erityismaininnan arvoinen on myös vuonna 1981 Länsi-Saksassa perustettu CCC (Chaos Computer Club)¹⁸¹. CCC syntyi vasemmistolaisessa *Kommune 1* -kommunissa, joka oli perustettu 1960-luvun radikaalin opiskelijaliikkeen aikana.¹⁸² CCC on Euroopan suurin hakkeriyhteisö, jonka ohjenuorana toimivan hakkerietiikkaan ytimeen kuuluu ajatus rajattomasta ja täydellisestä tietoteknisestä pääsyoikeudesta, epäluottamus viranomaisiin, kaiken tiedon vapaus ja yksityisyyden sekä yksityisen tiedon suojaaminen verkkoympäristössä.¹⁸³

Kyberanarkismin piiriin luetaan tässä tutkimuksessa myös infoanarkismi¹⁸⁴ ja kryptoanarkismi. Infoanarkismilla tarkoitetaan tekijänoikeuksien ja patenttien täydellistä kunnioittamattomuutta. Poliittisessa kentässä infoanarkistisia piirteitä on löydettävissä erityisesti viime vuosina perustetuista piraattipuolueista, jotka ovat myös mahdollistaneet *Piratebay*-tiedostonjakopalvelun toiminnan tarjoamalla *Piratebay*lle internetkaistaa.¹⁸⁵ Kryptoanarkismi ajaa kaiken tiedonvälityksen rajoitteiden poistamista, ja kaiken tiedon – niin julkisen kuin salaisen – saattamista kaikkien saataville. Kryptoanarkismin piirissä tunnetuin julkaisu on alun perin vuonna 1988 julkaistu Timothy C. Mayn *Cryptoanarchist Manifesto* (Ks. liite 2)¹⁸⁶. Kryptoanarkistinen manifesti noudattelee tyylillisesti Marxin ja Engelsin kommunistista manifestia¹⁸⁷. Kryptoanarkismi näyttäytyy erityisesti ideologian varjolla tarjottuina verkkopalve-

¹⁷⁹ Hintikka, Kari: Haktivismi. Jyväskylän yliopisto - Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali. Saatavilla osoitteesta: <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/haktivismi> (Viitattu 7.1.2013)

¹⁸⁰ Baldi, Stefano, Gelbstein, Eduardo, Kurbalija, Jovan: *Hactivism, Cyber-Terrorism and Cyberwar – The activities of the uncivil society in the cyberspace*. Diplofoundation, Malta & Switzerland, 2003 s. 24

¹⁸¹ Chaos Computer Club – Home page. Saatavilla osoitteesta: <http://www.ccc.de/en/home> (Viitattu 7.1.2013)

¹⁸² Chaos Computer Club – Club. Saatavilla osoitteesta: <http://www.ccc.de/de/club> (Viitattu 16.4.2013)

¹⁸³ Chaos Computer Club – Hackerethik. Saatavilla osoitteesta: <http://ccc.de/en/hackerethik> (Viitattu 7.1.2013)

¹⁸⁴ InfoAnarchy Wiki. Saatavilla osoitteesta: http://www.infoanarchy.org/en/Main_Page (Viitattu 14.2.2013)

¹⁸⁵ Torrentfreak 26.2.2013: *The Pirate Bay Departs Sweden And Sets Sail For Norway And Spain*. Saatavilla osoitteesta: <http://torrentfreak.com/the-pirate-bay-departs-sweden-and-sets-sail-for-norway-and-spain-130225/> (Viitattu 27.2.2013)

¹⁸⁶ May, Timothy C. : *The Cryptoanarchist Manifesto*. Saatavilla osoitteesta:

<http://invisiblemolotov.files.wordpress.com/2008/06/cryptoanarchist-manifesto.pdf> (Viitattu 12.2.2013)

¹⁸⁷ Marx, Karl: *Manifest der Kommunistischen Partei*. 1848

luina, kuten tietojen salaamisena ja salattuna sähköpostina. Anarkismin ideologiaa kyseisen kaltaisista palveluista edustavat muassa RiseUp.net¹⁸⁸ ja Antifa Network¹⁸⁹.

CCC:n hakkerietiikassa tiivistyvät kyberanarkismin ydinajatuksukset, ja ilmiön määritelmät. Rajaton ja täydellinen tietotekninen pääsyoikeus tarkoittaa käytännössä haktivismia, tiedon vapaus ja yksityisyyden suoja taas infoanarkismia sekä kryptoanarkismia. Nämä ilmiöt, ja niiden taustalla vaikuttava epäluottamus viranomaisiin sekä erityisesti modernin kyberanarkismin myötä kasvanut yleinen valtiovastaisuus ovat (usein vaikeasti rajattavat) seikat, jotka määrittävät kyberanarkismin.

Sandor Veghin jaottelun mukaan¹⁹⁰ on olemassa verkkovahvisteista ja verkkoperustaista aktivismia. Verkkovahvisteinen aktivismi tarkoittaa aktivismia, joka käyttää verkkoa yhtenä työkaluna ja tiedonvälityskanavana muiden joukossa. Verkkoperustainen aktivismi taas tarkoittaa ainoastaan verkossa esiintyvää toimintaa. Kyberanarkismi termin sisään voidaan Veghin jaottelun mukaisesti laskea verkkoperustainen aktivismi, joka sanoutuu irti yhteiskunnan normeista ja lainsäädännöstä, sekä pyrkii tahallisuella toiminnalla häiritsemään julkishallintoa ja viranomaisten toimintaa. Reaalimaailman anarkistisen toiminnan kyberulottuvuus näyttäytyy verkkovahvisteisena; toimintaa esiintyy kybertoimintaympäristössä, mutta se keskittyy erityisesti reaalimaailman anarkistista toimintaa esittelevään propagandaan ja tähän toimintaan rekrytoimiseen, ts. toiminta ei kohdistu kybertoimintaympäristöön, vaan käyttää sitä hyväkseen.

Tim Jordan tutkii haktivismia tarkastelemalla poliittisen toiminnan – erityisesti aktivismin – muotoja, jotka eivät olisi mahdollisia ilman internetin tuomia mahdollisuuksia.¹⁹¹ Hän ei kuitenkaan näe, että internet-aktivismi ja reaalimaailman aktivismi olisivat eristyksissä toisistaan. Jordan on ottanut käsittelyyn kolme internet-aktivismin tyyppiä, jotka eivät olisi mahdollisia ilman internetiä. Nämä aktivismin tyypit ovat massamittainen online-protesti, internetin infrastruktuurin ja informaation politiikka sekä kommunikatiiviset käytännöt ja toiminnan organisointuminen.

Massamittaisella online-protestilla Jordan tarkoittaa samanaikaista palvelunestohyökkäystä ja reaalimaailman mielenosoitusta. Tämänkaltaisen online-protesti tulee Jordanin mukaan erot-

¹⁸⁸ RiseUp.net: About Us. Saatavilla osoitteesta: <https://help.riseup.net/en/about-us> (Viitattu 12.2.2013)

¹⁸⁹ Antifa Network. Saatavilla osoitteesta: <https://antifanet.org/> (Viitattu 14.2.2013)

¹⁹⁰ Vegh, Sandor: *Hacking for Democracy: A Study of the Internet as a Political Force and Its Representation in the Mainstream Media*. University of Maryland, College Park, 2003 s.71–72

¹⁹¹ Jordan, Tim: "Haktivismin" kolme tyyppiä : netiteknologioiden politiikasta (2008). Saatavilla osoitteesta: <http://www.edemokratia.uta.fi/haefile.php?f=293> (Viitattu 6.2.2013)

taa bot-verkon¹⁹² avulla suoritetusta verkkohyökkäyksestä, jossa aktiivisia toimijoita on vain kourallinen. Baldin, Gelbsteinin ja Kurbalijan mukaan haktivismin mahdollisuudet kapenivat terrorismin vastaisen sodan myötä erityisesti Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa. Tämä oli seurausta uudesta terrorismilainsäädännöstä, jonka mukaan mikä tahansa tietokoneiden väärinkäyttö tai häirintä miellettiin terrorismiksi.¹⁹³ Toiminnan laajuutta kavennettiin myös haktivistien toimesta, jotta liian laajat protestit eivät olisi muuttuneet väkivaltaisiksi. Kuitenkin samanaikaisesti joidenkin haktivistiryhmien demobilisoituessa, uusia haktivistiryhmiä ryhtyi toimintaan.

Internetin infrastruktuurin ja informaation politiikka syntyy Jordanin mukaan nettikulttuurien, avoimen lähdekoodin ja globalisaation yhteisvaikutuksesta. Tämä yhteisvaikutus muodostuu nettikulttuurien voimakkaasta poliittisesta vaatimuksesta informaation vapaudelle, avoimen lähdekoodin mahdollistamasta internet-perustaisesta ohjelmointiyhteistyöstä ja globalisaation myötä syntyneestä internetin roolin ja kahden aiemmin mainitun tekijän ymmärryksestä. Tämänkaltaisen aktivismin tuotteita ovat olleet kybertoimintaympäristön informaation vapautta korostavat koodausprojektit, kuten useat hallinnon sensuuria kiertävät ohjelmistot, erityisesti Tor¹⁹⁴. Yhteistä näille projekteille on lähtökohta tiedonkulun vapaudesta ja anonymiteetistä. Tiedonkulun vapaus ja anonymiteetti synnyttää Jordanin mukaan myös ongelmia, sillä kukaan ei kontrolloi dataa ja käyttäjiä, jotka pyrkivät anonymiteettiin. Jordanin mukaan ilmiön erityispiirteitä ovat riippuvaisuus teknologisesta osaamisesta ja päämäärä tiedonkulun mahdollistavien prosessien luomisesta. Ilmiö ei keskity tiedon sisältöön.

Kommunikatiiviset käytännöt ja toiminnan organisoituminen tarkoittaa poliittisesti motivoitunutta käyttäjälähtöistä sisällöntuotantoa. Sisältöjen levittäminen ja kuluttaminen ovat mahdollistuneet internetin myötä. Esimerkkejä tämänkaltaisista internet-perustaisista palveluista ovat Indymedia ja Youtube. Jordanin mukaan media on demokratisoitunut sekä tuottajakuluttaja -suhde on kokenut suuren muutoksen. Jordanin mukaan verkkoviestinnän anti-hierarkkisuus ja hajaantuneet kommunikaation muodot soveltuvat erityisesti libertaristien ja anarkistien viestintään. Hänen mukaansa internet-politiikkaa ei kuitenkaan voida pitää liberta-

¹⁹² Bottiverkko, eli botnet on haittaohjelmalla tai tietomurrolla kaapattujen tietokoneiden muodostama kokonaisuus, jota voidaan käyttää muun muassa palvelunestohyökkäyksiin tai roskapostitukseen. Lisää tietoa aiheesta: F-Secure: About Botnets. Saatavilla osoitteesta: http://www.f-secure.com/en/web/labs_global/articles/about_botnets (Viitattu 11.9.2012)

¹⁹³ Baldi, S., Gelbstein, E., Kurbalija, J. (2003) s. 29

¹⁹⁴ Tor-teknologialla verkkoliikenne hajautetaan useisiin kerroksiin, ja tuodaan ulos satunnaisista päätepisteistä. Tor Project: Overview. Saatavilla osoitteesta: <https://www.torproject.org/about/overview.html.en> (Viitattu 13.2.2013)

ristisena tai anarkistisena, vaikka internetin kommunikatiiviset käytännöt heijastelevatkin osittain näitä ideologioita.

Vaikka Jordan tuo ansiokkaasti esiin internetin käyttäjäkulttuurin koko kirjon, ei hän näe eroa kovassa anarkistisessa käyttäjäkulttuurissa, ja pehmeässä demokraattisessa käyttäjäkulttuurissa. Massamittaiset online-protestit, ja erityisesti botverkon avulla toteutetut hyökkäykset, ovat kyberanarkistista haktivismia. Jordanin käyttämä termi ”Internetin infrastruktuurin ja informaation politiikka” -käsite on ainoastaan ilmiötä paremmin kuvaavien infoanarkismi- ja kryptoanarkismi- termien kiertelyä. Vaikka käyttäjälähtöinen sisällöntuotanto on erittäin vahvasti läsnä myös kyberanarkistisen toiminnan piirissä, ja erityisen vahvasti reaali maailman anarkistisen toiminnan kyberulottuvuudessa (propaganda ja rekrytointi), ei sitä tule sekoittaa tasa-arvoiseen internetin sisällöntuotannon ilmiöön (mm. Youtube).

Anarkistisissa verkkojulkaisuissa¹⁹⁵ on käsitelty kyberanarkistien toimia, joskin tämä käsittely näyttää yhtenäisenä, sillä tutkituissa kyberanarkistien (mm. Anonymous, LulzSec, Piratebay, Wikileaks) julkilausumissa ei ole tunnustettu reaali maailman anarkistisen toiminnan yhteyttä omaan toimintaan. Tämän tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että reaali maailman anarkistinen toiminta sekä tämän kyberulottuvuus ja kyberanarkismi ovat toisiaan yhdistävän ideologian piirissä toimivia, pääosin toisistaan erillisiä ja erillään toimivia ilmiöitä, joita kuitenkin yhdistävät ideologian lisäksi mm. toiminnan motiivit (Ks. Liite 1).

Tarkastellessa esimerkiksi CCC:n tai Anonymous-haktivistiryhmän julkilausumia liittyen yhteisöjen yleisiin arvoihin tai suoritettuihin verkkohyökkäyksiin¹⁹⁶, löytyy kyberanarkismista niin individualistisen anarkismin, kuin kollektivistisen anarkisminkin piirteitä. Yhteisöjä leimaa yhtäältä kaikki rajat ylittävä yhteisöllisyys ja keskinäinen avunannon velvoite lähes kropotkinilaisessa hengessä, ja toisaalta rajoittamaton stirneriläinen individualismi. Näiden suuntaviivojen taustalla näyttää yleinen auktoriteetti- ja viranomaisvastaisuus. Haktivisti- tai kyberanarkistiryhmät eivät kuitenkaan ole täysin toistensa kopioita, vaan jokaisella ryh-

¹⁹⁵ Ks. mm. Takku.net: Hakkerit iskivät jälleen (keskustelu). Saatavilla osoitteesta:

<http://takku.net/forum/viewtopic.php?showtopic=5862> (Viitattu 31.3.2013) ja Davidson, A. (2011)

¹⁹⁶ Mm. Chaos Computer Club – Hackerethik. Saatavilla osoitteesta: <http://ccc.de/en/hackerethik> (Viitattu 7.1.2013) ja Anonymous Central – A Declaration of the Independence of Cyberspace. Saatavilla osoitteesta <http://anoncentral.tumblr.com/post/18605104260/a-declaration-of-the-independence-of-cyberspace> (Viitattu 7.1.2013)

mällä on omat erityispiirteensä ja historiansa¹⁹⁷. Ryhmien keskenäiset erot vaikeuttavat entistään kyberanarkismi-ilmiön tarkkaa rajaamista. Kiinniotettujen Anonymous-haktivistien tueksi on perustettu varainkeräys- ja solidaarisuusyhteisö *FREEANONS*¹⁹⁸, joka näyttäytyy hyvin samankaltaisena anarkistien solidaarisuustoiminnan kanssa.¹⁹⁹ Tarkasteltujen haktivistiyhteisöjen suoranaisen anarkististen operaatioiden lisäksi, yhteisöjen julkilausumissa ja retoriikassa on siis nähtävissä vahvasti synteesianarkistisia piirteitä.

Perinteisen anarkismin ja kyberanarkismin ideologinen yhteys on nähtävissä erityisesti yhteiskuntakehitystä ja anarkistista toimintaa tarkastelemalla. Keskeistä on se, mikä on ollut valtion ja yhteiskunnan toimintaedellytyksille keskeisintä milläkin aikakaudella. Vaikka kyberanarkistinen toiminta ei vaikuta ensisilmäyksellä samankaltaiselta kuin reaali maailman anarkistinen toiminta, ei anarkistisen suoran toiminnan vaikutuksen kohde (yhteiskunnan kriittinen infrastruktuuri ja tämän häiriötön toimivuus) ole muuttunut. Teollisuusyhteiskunnan aikainen anarkismi otti kohteekseen teollisuuden ja eliitin. Anarkistit pyrkivät nostamaan työväestön kapinaan, jonka päämääränä oli muodostuneiden kapitalististen rakenteiden tuhoaminen ja työvälineiden yhteisomistajuus. Verkkoperustaisen kyberanarkistisen toiminnan näkyvin päämäärä – internetin ehdottoman vapauden ja riippumattomuuden puolustaminen – on tietoyhteiskunnan ja sen toimintaedellytysten kannalta samankaltaisessa ristiriidassa, kuin 1800-luvun lopun anarkistisen toiminnan päämäärä oli teollisuusyhteiskunnan ja sen toimintaedellytysten kanssa. Kybertoimintaympäristö voidaan nähdä tietoyhteiskunnalle yhtä kriittisenä toimintona, kuin teollisuus oli teollisuusyhteiskunnalle. Tietoyhteiskuntakehityksen myötä vaikutuskeinot ovat muuttuneet, mutta vaikutukset eivät. Sekä attentaatilla, että tietomurrolla ja tietojen levittämällä saadaan aikaan poliittisen uran tuhoutuminen, ja pelko samankaltaista politiikkaa ajavien poliitikkojen keskuudessa. Kyberanarkisteilla vaikuttaisi siis olevan samankaltaista potentiaalia kuin 1800-luvun tehdastyöläisillä tai 1960-luvun opiskelijaradikaaleilla.

Yksi modernia anarkismia ja kyberanarkismia erottava tekijä on toiminnan motiivi. Perinteisen anarkismin tapauksessa toiminnan perimmäinen tavoite on anarkistinen yhteiskuntajärjes-

¹⁹⁷ CCC on perustettu vasemmistolaisessa kommuunissa, radikaalin vasemmistoaatteen kannattajien keskuudessa, jolloin CCC:llä on omannut jo lähtökohtaisesti 1960-luvun radikaalin opiskelijaliikkeen ideologisia piirteitä. Anonymous taas on syntynyt internetin anonyymiyden kautta, ja omaksunut poliittisia piirteitä vasta myöhemmin. Tämä selittää osaltaan Anonymousin piirissä toimivien toimijoiden laajan kirjon; alkuaikojen Anonymous ei ole ollut poliittinen, ja näin ollen eri ideologioita poissulkeva yhteisö.

¹⁹⁸ FREEANONS. Saatavilla osoitteesta: <http://Freeanons.org> (Viitattu 7.1.2013)

¹⁹⁹ Vrt. esim. Anarchist Solidarity – Solidarity Across Borders. Saatavilla osoitteesta: <http://anarchistsolidarity.wordpress.com/> (Viitattu 7.1.2013) ja Kapinatyöläinen # 24, 1998. Anarkismin unohtettua lähihistoriaa. Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/24lahihistoria.htm> (Viitattu 7.1.2013)

tys, kun taas usein kyberanarkismin tapauksessa (usein) tavoite on anarkistinen ja kaiken sääntelyn ulkopuolinen kybertoimintaympäristö. Myös kyberanarkistit ovat perustelleet toimiaan reaali maailman ilmiöillä, mutta tämän tutkimuksen teon yhteydessä ei ole tullut esiin tapausta, jossa reaali maailman anarkistisia toimia (sabotaasit, valtauksset) olisi perusteltu kybertoimintaympäristön riippumattomuuden tavoitteella. Perinteisen anarkismin valtio ja -auktoriteettivastaisuus on näkyvillä myös kyberanarkismissa, joskin valtiolliset toimijat ovat päätyneet kyberanarkistien hyökkäysten kohteeksi usein internetin rajoittamista tavoittelevien toimiansa vuoksi (Ks. Liite 1).

Myös kyberanarkismia ja terrorismia vertaamalla, voidaan em. ilmiöissä havaita yhteneviä kehityssuuntia ja piirteitä. Hakovirran mukaan²⁰⁰ terroristien toimintatavat ja organisaatiot ovat käyneet entistä vaikeaselkoisemmiksi freelance-terrorismin ja epämääräisen verkostoitumisen myötä. Tämä määritelmä sopii erittäin hyvin kuvaamaan myös kyberanarkismia. Hakovirran nimeämät terrorismin syyt – syvälle juurtuneet alueelliset ja paikalliset konfliktit, maailman kärjistyvät kehityserot, maailman uskonnolliset ja etniset jaot sekä globalisaation varjopuolet – ovat osittain myös kyberanarkismin syntyyn vaikuttavia tekijöitä, mikäli tarkastellaan kyberanarkistien julkilausumia²⁰¹ suoritettujen verkkohyökkäysten motiiveihin liittyen.

Mikä sitten on kyberterrorismia ja mikä taas kyberanarkismia tai pelkkää kybervandalismia? Rajojen vetäminen toimien ja toimijoiden välille ei ole välttämättä helppoa, eikä maailmanlaajuista yhtenäistä käsitystä termien sisällöstä ole olemassa. Seikka joka selkeimmin erottaa kyberanarkismin ja -terrorismin kybervandalismista ja hakkeroinnista, on kyberanarkismin ja -terrorismin taustalla vaikuttavat ideologiset motiivit. Kyberterrorismin- ja anarkismin välinen ero on taustaideologian (anarkismi vs. islamismi tai separatismi) luonteen lisäksi kyberanarkismin käsitteen sisään kuuluvien ilmiöiden kirjo. Siinä missä kyberterrorismi nähdään usein vaikuttamisena suoraan kriittistä infrastruktuuria vastaan, kuuluu kyberanarkismin alle myös ”pehmeämpiä” toiminnan muotoja (infoanarkismi, kryptoanarkismi).

Kyberanarkismi ja -terrorismi nähdään myös esimerkiksi Isossa-Britanniassa samana ilmiönä. Isossa-Britanniassa terrorismin vastaisen sodan myötä kaikki tietoverkoissa tapahtuva haitallinen toiminta on niputettu yhteen terrorismin kanssa²⁰². Myös Yhdysvallat ottaa kyberturvall-

²⁰⁰ Hakovirta, Harto: Maailmanpolitiikka – Teoria ja todellisuus. Kustannus 54, Tampere, 2002. s. 310

²⁰¹ Ks. mm. The Anonymous Message. (<http://www.youtube.com/user/TheAnonMessage>) (Viitattu 6.2.2013)

²⁰² Jordan (2008). s. 5

lisuusstrategiassaan²⁰³ jyrkän linjan verkkohyökkäyksiin, jossa se rinnastaa kyberhyökkäykset tavanomaisiin sotatoimiin. Baldi, Gelbstein ja Kurbalija jakavat haktivismin kolmeen ryhmään: Internetin käyttäjiin (Use), internetin väärinkäyttäjiin (Misuse) ja internetin ongelmakäyttäjiin (Abuse). Heidän mukaansa ongelmakäyttäjien toimet voidaan mahdollisesti nähdä kyberterrorismina.²⁰⁴

Kuva 5: Kyberanarkismi sijoitettuna kyberuhkan tasoihin.

Suomen valtiota vastaan kohdistuvan kyberuhkan tasoja kuvaavassa pyramidimallissa²⁰⁵ kyberanarkismia ei ole huomioitu, eikä näin ollen turvallistettu. Kyberanarkismi voidaan sijoittaa kyberuhkan tasoihin esimerkiksi kuvan 4 osoittamalla tavalla. Kyberanarkismi näyttyy järjestäytymätöntä hakkerointia ja vandalismia vakavampana uhkana, sillä kyberanarkistinen toiminta on organisoitunutta, ja kyberanarkisteilla on toiminnalleen selkeä motiivi. Kyberanarkismi jää kuitenkin uhkana järjestäytynyttä kyberrikollisuutta, kybervakoilua ja -terrorismia vähäisemmäksi. Kyberrikollisuuden ja -vakoilun vaikutukset ovat talouden kannalta merkittävät, kun taas kyberterrorismi nähdään uhkaavan suoraan yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria. Myös kyberanarkismilla on yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria uhkaava

²⁰³ Department of Defense Strategy for Operating in Cyberspace, July 2011. Saatavilla osoitteesta: <http://www.defense.gov/news/d20110714cyber.pdf> (Viitattu 7.2.2013)

²⁰⁴ Baldi, Gelbstein & Kurbalija (2003) s. 24

²⁰⁵ Ks. tämän tutkimuksen s. 40

potentiaali, mutta päivittäinen kyberanarkistinen toiminta näyttäytyy vaikutuksiltaan tätä uhkakuvaan lievempänä.

Kyberanarkismi kansainvälisenä ilmiönä 2000- ja 2010-luvuilla

Kyberanarkismi on noussut 2010-luvulla parrasvaloihin erityisesti *Wikileaksin* ja sen perustajan *Julian Assangen* sekä *Anonymous*-haktivistiyhteisön muodossa. Sosiologi PJ Reyn mukaan *Anonymous*-ryhmää voidaan pitää kyberanarkistiryhmän arkkityyppinä ja Julian Assangea kyberanarkistin ideaalityyppinä.²⁰⁶ *Anonymous*-ryhmän ja *Wikileaksin* lisäksi toiminnassa on useita pienempiä vuotosivustoja sekä haktivistiryhmiä. Suomen ulkopuolisen kyberanarkismin tarkastelussa pääpaino on edellä mainituissa toimijoissa niiden merkittävyyden vuoksi. Tässä kappaleessa käsitellään myös lyhyen, mutta sitäkin intensiivisemmän esiintymisen tehnyttä *LulzSec*-haktivistiryhmää. Tarkoitus ei ole tuoda esiin kaikkia tapahtuneita hyökäyksiä ja haktivistiryhmien operaatioita, vaan antaa esimerkkejä ja kuva toiminnan intensiteetistä.

Wikileaks-tietovuotosivusto²⁰⁷ on perustettu mahdollistamaan salaisten talouteen ja politiikkaan liittyvien asiakirjojen anonyymi julkaiseminen. Sivuston perusti Australialaissyntyinen, mutta sittemmin Ruotsiin muuttanut entinen hakkeri Julian Assange vuonna 2006. Sivustolla on julkaistu muun muassa Afganistanin sekä Irakin sotaan ja Guantanamoon vankileiriin liittyviä salaisia asiakirjoja. Myös Suomea koskettavia asiakirjoja on julkaistu *Wikileaksin* kautta. Näistä keskeisin dokumentti on vuonna 2009 julkaistu lista 797 Suomessa sensuroidusta verkkosivustosta.²⁰⁸ Maailmanlaajuisesti merkittävin ja eniten keskustelua aiheuttanut vuoto oli marraskuussa 2010 aloitettu Yhdysvaltain diplomaattisähkeiden julkaiseminen *Wikileaksissa* ja *Wikileaksin* kanssa yhteistyössä olevissa sanomalehdissä.

Salaisten diplomaattisähkeiden julkaisemisen seurauksena useat rahalaitokset jäädyttivät *Wikileaksin* tilit ja kieltäytyivät toimittamasta tukimaksuja *Wikileaksille*. Tämän lisäksi sivuston perustaja Julian Assange pidätettiin Isossa-Britanniassa epäiltynä Ruotsissa tapahtuneista seksuaalirikoksista. Sekä rahalaitosten toimenpiteiden, että Assangen pidätyksen johdosta

²⁰⁶ Rey, PJ: Julian Assange: Cyber-Libertarian or Cyber-Anarchist? (2011)

²⁰⁷ *Wikileaks*. Saatavilla osoitteesta: <http://www.wikileaks.org> (Viitattu 11.2.2013)

²⁰⁸ *Wikileaks.org* 5.1.2009: 797 domains on Finnish Internet censorship list, including censorship critic, 2008.

Saatavilla osoitteesta:

http://www.wikileaks.org/wiki/797_domains_on_Finnish_Internet_censorship_list%2C_including_censorship_critic%2C_2008 (Viitattu 6.2.2013)

Anonymous sekä muut haktivistit suorittivat useita palvelunestohyökkäyksiä niin rahalaitoksia kuin Yhdysvaltain, Ison-Britannian ja Ruotsin julkishallintojen verkkosivustoja vastaan.

Toimien saaman julkisuuden perusteella merkittävien, maailmanlaajuinen, 2000-luvun lopun ja 2010-luvun haktivistiyhteisö on Anonymous, jonka syntyminen juontaa juurensa 4chan-verkkosivustoon²⁰⁹ ja sen mahdollistamaan anonymiteettiin. Anonymouksen toimet eivät ole usein noudattaneet alueellisten turvallisuuskompleksien teoriaa, vaan kohteeksi on monissa tapauksissa joutunut satunnaisen oloinen joukko valtioita ympäri maailmaa.

Norton Quinnin mukaan Anonymouksen syntymisen taustalla ovat niin aikaisemmat hakkeriryhmät kuin internetin laajentuminen koskettamaan ihmisten jokapäiväistä elämää. Hän pitääkin Anonymousta enemmän omana kulttuurinaan kuin kyberanarkisti- tai haktivistiryhmänä. Alkuaikojen Anonymous-iskujen takana oli kuitenkin usein kyse pelkästään hauskanpidosta, ja poliittinen ulottuvuus Anonymouksen toimintaan syntyi vasta myöhemmin.²¹⁰ Anonymous on tehnyt useita merkittäviä palvelunesto- ja tietomurtohyökkäyksiä niin hallinnollisia kuin yritysmaailman toimijoita vastaan. Ryhmän hyökkäysten motiivit ovat olleet pääasiassa epäoikeudenmukaisuuksiksi koettujen hallinnollisten ja yritysmaailman toimien paljastaminen sekä näitä toimijoita vastaan hyökkääminen. Vuonna 2008 Anonymous järjesti ensimmäistä kertaa protestin reaali maailmassa, jolloin Anonymouksen jäsenet osoittivat mieltään skientologeja vastaan maailmanlaajuisesti kymmenissä kaupungeissa samanaikaisesti.²¹¹ Mielenosoitusten taustalla oli Anonymouksen skientologian vastainen *Operaatio Chanology*.²¹² On kuitenkin huomattava, etteivät Anonymouksen mielenosoitukset ole olleet luonteeltaan anarkistisia. Tämän tutkimuksen yhteydessä ei ole tullut esiin tapauksia, jossa Anonymousin nimissä olisi suoritettu sabotaasitekoja tai muita reaali maailman suoraan anarkistisen toimintaan viitattavia toimia.

Operation Chanology seuranneet, merkittävät Anonymouksen suorittamat kyber-operaatiot tapahtuivat loppuvuodesta 2010. Ensimmäisessä operaatiossa Anonymous hyökkäsi yritysmaailman toimijoita vastaan, jotka pyrkivät rajoittamaan internetin tiedon- ja sananvapautta.

²⁰⁹ <http://www.4chan.org/> 4chan on anonyymi kuvalauta, jonne kuka tahansa voi lähettää kuvia tai kommentteja nimettömänä.

²¹⁰ Norton, Quinn: Anonymous 101: Introduction to the Lulz. Saatavilla osoitteesta: <http://www.wired.com/threatlevel/2011/11/anonymous-101/all/1> (Viitattu 24.7.2012)

²¹¹ The Suncoast News 12.02.2008: Organizers Tout Scientology Protest, Plan Another. Saatavilla osoitteesta: <http://www2.suncoastnews.com/news/news/2008/feb/12/organizers-tout-scientology-protest-plan-another-ar-371484/> (Viitattu 5.2.2013)

²¹² News.com.au 25.01.2008: Internet group's war on Scientology. Saatavilla osoitteesta: <http://www.news.com.au/technology/internet-groups-war-on-scientology/story-e6frfro0-111115399994> (Viitattu 5.2.2013)

Toisen operaation kohteena oli Wikileaks -vuotosivustoa vastaan suunnattujen viranomais-toimien vastustaminen. Vaikka operaatiot vaikuttivat kohteisiinsa vain hetkellisesti, oli Anonymouksen saama mediahuomio valtava.

Anonymous tai sen piirissä toimivat yksilöt ovat myös peruneet vastuunottoja verkkohyökkäyksistä. Esimerkki kyseisen kaltaisesta tapauksesta oli Anonymouksen nimissä tehty uhkaus Facebookin kaatamisesta.²¹³ Hetkeä myöhemmin Anonymous kiisti²¹⁴ suosituimman Twitter-tilinsä²¹⁵ välityksellä suunnittelevansa iskua Facebookia vastaan. Vastuunoton perumisella voidaan näin ollen nähdä olevan myös suuri merkitys; mikäli vastuuta ilmoitetusta tai suoritetusta iskusta ei peruta, voidaan nähdä valtaosan aktiiveista kannattavan toimintaa.

Niin reaali maailman kuin kybertoimintaympäristön protestien kehittyessä myös oikeudelliset toimet Anonymousta kohtaan lisääntyivät. Quinnin mukaan monet Anonymouksen piirissä toimineet eivät todellisuudessa tiedostaneet toiminnan olevan laitonta, eivätkä asian laidan ymmärtäneet jäsenet yleisesti kertoneet toiminnan riskeistä.²¹⁶ Vaikka Anonymouksien toimintaa vastaan on suunnattu runsaasti viranomais-toimia, ei toiminta ole lakannut. Merkittävimmät 2010-luvun alun hyökkäykset ovat kohdistuneet Arabikevään kansannousujen²¹⁷ ja Occupy-liikkeen tukemiseen²¹⁸. Anonymous suoritti myös kostoiskuja haktivisti Aaron Schwartzin itsemurhaan johtanutta oikeudenkäyntiä vastaan.²¹⁹ Operaatioiden jatkumisen myötä myös Anonymouksen jäsenten pidätykset ovat jatkuneet ympäri maailmaa²²⁰. Vaikka ryhmän jäsenet eivät tunne toisiaan, näyttäytyy keskinäinen solidaarisuus ja kollektivis-tisanarkistinen henki Anonymous-jäsenten välillä vahvana.

Operaatio Chanologysta lähtien Anonymouksella on ollut vahvat siteet useisiin protesteihin ja mielenosoituksiin. Jo mainittujen Arabikevään kansannousujen tukemisen ja Occupy-liikkeen

²¹³ Youtube.com: Anonymous Facebook November 5 : youtube video message : hack. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/watch?v=Q6crH8qmyZ8> (Viitattu 7.1.2013, alkuperäinen video on poistettu Youtube-palvelusta)

²¹⁴ Twitter: AnonOps – @AnonOps: <https://twitter.com/anonops/status/161535637542019072> (Viitattu 7.1.2013)

²¹⁵ Twitter: AnonOps – @AnonOps: <https://twitter.com/anonops> (Viitattu 7.1.2013)

²¹⁶ Norton, Quinn: Anonymous 101 Part Deux: Morals Triumph Over Lulz. Saatavilla osoitteesta: <http://www.wired.com/threatlevel/2011/12/anonymous-101-part-deux/all/1> (Viitattu 24.7.2012)

²¹⁷ Aljazeera.com 06.01.2011: Tunisia's Bitter Cyberwar. Saatavilla osoitteesta: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2011/01/20111614145839362.html> (Viitattu 5.2.2013)

²¹⁸ Fastcompany.com 17.10.2011: The Real Role of Anonymous In Occupy Wall Street. Saatavilla osoitteesta: <http://www.fastcompany.com/1788397/real-role-anonymous-occupy-wall-street> (Viitattu 5.2.2013)

²¹⁹ ZDNet.com 4.2.2013: Anonymous posts over 4000 U.S. bank executive credentials. Saatavilla osoitteesta: <http://www.zdnet.com/anonymous-posts-over-4000-u-s-bank-executive-credentials-7000010740/> (Viitattu 5.2.2013)

²²⁰ Ks. mm. Yle.fi 29.2.2012: Anonymous-hakkeriryhmän jäseniä pidätetty neljässä maassa. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/anonymous-hakkeriryhman_jasenia_pidatetty_neljassa_maassa/3294611 (Viitattu 10.2.2013)

protesteihin osallistumisen lisäksi erityisesti jo mainittu Wikileaks ja sen perustajan Julian Assangen tukeminen on johtanut mielenosoitusten lisäksi myös massiivisiin palvelunestohyökkäyssarjoihin. Palvelunestohyökkäysten kohteeksi joutuivat joulukuussa 2010 muun muassa Paypal, Visa ja Mastercard.²²¹ Pidätetyn Julian Assangen Ruotsiin luovuttamisen sekä Piratebay-tiedostonjakopalvelun palvelinten takavarikoinnin vastustamiseksi Anonymous hyökkäsi lokakuussa 2012 voimakkaasti niin Ruotsin julkishallinnon kuin yksityisten yritysten verkkosivustoja vastaan.²²² Kohteeksi joutuivat muun muassa Tukholman pörssi, Ruotsin valtiopäivät, poliisi ja Ruotsin keskuspankki.²²³

Lulzsec-haktivistiryhmä suoritti vuonna 2011 ajallisesti rajallisen, mutta useisiin kohteisiin vakavasti vaikuttaneen kyberhyökkäysoperaation. Lulzsec-haktivistiryhmä hyökkäsi 50-päiväisen operaationsa aikana onnistuneesti niin yritysmaailman, kuin valtionhallinnon verkkosivustoja vastaan ja onnistui varastamaan useilta sivuilta muun muassa käyttäjätietoja.²²⁴ Lulzsec-ryhmän 50-päiväisen operaation taustalla oli tuki niin Wikileaks-tietovuotosivustoa kuin Ruotsalaista *The Piratebay* -tiedostonjakopalvelua kohtaan. Toiminnan liikkeellepanevana voimana olivat viranomaistoimet edellä mainittuja toimijoita kohtaan, sekä yleisen internetin sensuroinnin ja kontrolloinnin vastustaminen. Lulzsec-ryhmän jäsenistö koostui pitkälti Anonymouksen piirissä toimineista haktivisteista. Suurimpana erona Anonymouksiin oli hyökkäysten laaja skaala ja intensiteetti, sekä hyökkäysten kohteiden valtaisa kirjo. Suurien operaatioiden sijaan Lulzsec suoritti mahdollisimman paljon palvelunestohyökkäyksiä mahdollisimman näkyviin toimijoihin mahdollisimman pienessä ajassa. LulzSec- ja Anonymous-haktivistiryhmät suorittivat myös *Operation AntiSec* -nimisen yhteisoperaation.²²⁵ Operation Antisek koostui toimista useiden valtioiden hallintoa vastaan. Toimet sisälsivät niin palvelunestohyökkäyksiä, tietojen istuttamista, kuin myös tietomurtoja ja näistä saatujen tietojen hyväksikäyttöä.

²²¹ BBC 9.12.2010: Anonymous Hacktivists say Wikileaks war to continue. Saatavilla osoitteesta: <http://www.bbc.co.uk/news/technology-11935539> (Viitattu 13.2.2013)

²²² CERT-FI 5.10.2012: Ruotsissa palvelunestohyökkäyksiä julkishallinnon ja yksityisten yritysten www-palvelimia vastaan. Saatavilla osoitteesta: <http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/10/ttn201210051440.html> (Viitattu 10.2.2013)

²²³ SvD Nyheter 5.10.2012: Hotade attackera Stockholmsbörsen. Saatavilla osoitteesta: http://www.svd.se/nyheter/inrikes/borsen-nasta-mal-for-natattackerna_7557320.svd (Viitattu 10.2.2013)

²²⁴ 50 Days of Lulz. Saatavilla osoitteesta: <http://pastebin.com/1znEGmHa> (Viitattu 5.2.2013)

²²⁵ Usa Today 20.6.2011: LulzSec, Anonymous declare war against governments, corporations. Saatavilla osoitteesta: <http://content.usatoday.com/communities/technologylive/post/2011/06/lulzsec-anonymous-declare-war-against-governments-corporations/1> (Viitattu 5.2.2013)

F-Securen tutkimusjohtaja Mikko Hyppösen mukaan²²⁶ globaalinen Anonymous-liikkeen nousu vuoden 2011 aikana oli yllättävää. Hänen mukaansa haktivismi ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen verkossa on ollut vuoden 2011 suuri ilmiö. Muun muassa Kaspersky Lab:n arvion²²⁷ mukaan haktivistien toimien jatkuminen tulee olemaan yksi vuoden 2013 merkittävistä kyberuhkista.

Kyberanarkismi Suomessa

Suomalaislähtöisen, laittoman kybertoiminnan näkyvin muoto on viime vuosina ollut tietomurrot ja näitä seuranneet käyttäjätieto- ja salasanalistojen levittämiset. Kuten kansainvälisen kyberanarkismin tapauksessa, ei myöskään Suomen käsittelyssä ole tarkoitus tuoda esiin kaikkia tapahtuneita hyökkäyksiä ja haktivistiryhmien operaatioita, vaan antaa esimerkkejä ja kuva toiminnan intensiteetistä sekä luonteesta.

Palvelunestohyökkäyksiä Suomessa on tapahtunut toistaiseksi verrattain vähän, vaikka poliisin tietoon tulleiden verkkorikosten määrä onkin ollut jyrkässä kasvussa²²⁸. Palvelunestohyökkäysilmiö on kuitenkin rantautunut myös Suomeen.

F-Securen tutkimusjohtaja Mikko Hyppösen mukaan²²⁹ monien haktivistien motivaatio toimintaan on ainoastaan hauskanpito, eivätkä tekijät välttämättä ymmärrä tekevänsä mitään laitonta. Samankaltaisia havaintoja on myös CERT-FI:n Erka Koivusella, jonka mukaan tietomurrot ja tietojen julkistamiset ovat eräänlaista leikkiä tai mediapeliä.²³⁰ Mediapeli kuitenkin vaatii taustalleen tavoitteen, minkä myötä haktivismi näyttäytyy poliittisena.

On kyseenalaista missä määrin tietokoneensa ääressä istuva hakkeri tiedostaa edustavansa anarkismin poliittista ideologiaa. Yksittäisen henkilön päätös suoraan toimintaan ryhtymisestä voi perustua täysin toissijaisiin seikkoihin, kuten julkisuushakuisuuteen, yhteenkuuluvuuden

²²⁶ Hyppönen, Mikko (Lehtinen, Lauri (Toim.)): Haktivismin nousu yllätti. Suomen kuvalehti 45/2011, 11.11.11. s.10

²²⁷ Kaspersky Lab 5.12.2012: Kaspersky Lab outlines key security trends in 2012; predicts core threats for 2013. Saatavilla osoitteesta: <http://www.kaspersky.com/about/news/press/2012/kaspersky-lab-outlines-key-security-trends-in-2012-and-predicts-core-threats-for-2013> (Viitattu 8.2.2013)

²²⁸ HS.fi 29.12.2012: Verkkorikoksesta seuraa harvoin tuomio. Saatavilla osoitteesta: <http://www.hs.fi/kotimaa/Verkkorikoksesta+seuraa+harvoin+tuomio/a1356670497273> (Viitattu 7.2.2013)

²²⁹ Hyppönen, Mikko (Lehtinen, Lauri (Toim.)): Haktivismin nousu yllätti. Suomen kuvalehti 45/2011, 11.11.11. s.10

²³⁰ MTV3.fi 9.11.2011: Tietoturvaviranomainen: Anonymous Finlandin viestit leikkiä. Saatavilla osoitteesta: <http://www.mtv3.fi/uutiset/it.shtml/tietoturvaviranomainen-anonymous-finlandin-viestit-leikkia/2011/11/1431258> (Viitattu 13.2.2013)

tunteeseen tai internetin ”katu-uskottavuuteen”. Suomalaisia tietomurtoja ja palvelunestohyökkäyksiä ei suurelta osin voida pitää kyberanarkismina, vaan kyseessä on usein ollut pikemminkin kybervandalismi. Suomen tilanne on moniin muihin maihin verrattuna vaikuttaa-kin kyberanarkismin osalta kehittymättömältä.

Suomen tilanne ei ole ainoastaan positiivinen. Järjestäytyntä kyberanarkismia vastaan voidaan viranomaisten taholta suorittaa toimia, jotka kohdistuvat organisaatioon, tavoitteena organisaation heikentäminen ja hajottaminen. Ennalta ehkäisevien, organisaatiota kohtaan suunnattujen, viranomaistoimien (kuten kohdistetun verkkoliikenteen profiloinnin) kohdistaminen ”yksinäisiin susiin” on käytännössä mahdotonta. Tämän hetken tilanteessa aloite on kyberanarkisteilla. Viranomaiset ovat tiedonpuutteessa pakotettuja ainoastaan reagoimaan jo tapahtuneisiin kyberhyökkäyksiin ja mahdollisuudet selvittää tietoverkkorikoksia ovat rajalliset. Hyökkääjien käyttämät piiloutumismenetelmät, sekä hyökkäysten usein kansainvälinen luonne aiheuttavat ongelmia tapausten selvittämisessä ja vaikeuttavat syyllisten kiinnijäämistä.²³¹ Erka Koivusen mukaan Suomen hakkeripiireissä on erittäin päteviä toimijoita. Hänen mukaan tarkkoja tietoja Suomen haktivistiliikkeestä ei ole olemassa, mutta on tiedossa, että Suomessa toimii hakkeriklikki, jonka piirissä vallitsee kansalaistottelemattomuuden kulttuuri.²³² Koivusen mainitsemaa kansalaistottelemattomuuden kulttuurin omaavaa hakkeriklikkiä voidaan tämän tutkimuksen viitekehyyksessä katsoa kuuluvaksi suomalaisten kyberanarkistien ydinjoukkoon.

Vaikka suomalainen haktivismi näyttäytyykin suurelta osin edelleen epäpoliittisena kybervandalismina, on ensiaskeleet kohti poliittisesti motivoitunutta haktivismia otettu. Anonymous Finland on toiminut joitakin vuosia, ja aktivoitui erityisesti huippuvuonna 2011.²³³ Suomessa on suoritettu vuosien 2011–2012 aikana useita verkkohyökkäyksiä ja tietomurto Anonymous Finlandin nimissä. Anonymous Finlandin kyberhyökkäyksillä on ollut myös kansainvälinen ulottuvuutensa, Anonymous Swedenin pyydettyä tukea Suomen Anonymouksen iskuille (Ks. Liite 3).

Vuoden 2012 alussa Anonymous Finland suoritti palvelunestohyökkäyksen tekijänoikeuksia valvovan TTVK:n (Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry) sekä Suomen musiikin- tuottajien IFPI:n (International Federation of the Phonographic Industry) verkkosivustoja vas-

²³¹ Hs.fi 29.12.2012: Verkkorikoksesta seuraa harvoin tuomio. Saatavilla osoitteesta: <http://www.hs.fi/kotimaa/Verkkorikoksesta+seuraa+harvoin+tuomio/a1356670497273> (Viitattu 7.2.2013)

²³² MTV3.fi 9.11.2011: Tietoturvaviranomainen: Anonymous Finlandin viestit leikkiä.

²³³ Yle.fi 8.11.2011: Hakkeriameba levisi Suomeen. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/hakkeriameba_levisi_suomeen/3012469 (Viitattu 7.2.2013)

taan vastalauseena suomalaisten verkko-operaattoreiden Piratebay-estoille. Anonymous onnistui pitämään verkkosivut tavoittamattomissa usean päivän ajan.²³⁴ TTVK:n verkkosivut ovat olleet aktiivisen haktivistikampanjan kohteena, ja niitä vastaan on suoritettu useita palvelunestohyökkäyksiä, joista viimeisin ajoittui helmikuuhun 2013.²³⁵ Tämänkaltaiset infoanarkistisesti motivoituneet haktivistien hyökkäykset kertovat selkeästi näiden ilmiöiden yhteydestä toisiinsa.

Anonymous Finlandin nimissä on myös uhattu Suomen julkishallintoa ja Yleisradiota verkkohyökkäyksillä (Ks. Liite 4). Uhkaus liittyi kansainväliseen Anonymouksen *Operation Israel* -operaatioon²³⁶, jolla vastustettiin Israelin valtion palestiinalaisten vastaisia toimia. Vahvin side perinteisen anarkismin ja Anonymous Finlandin väliltä löytyy marraskuun 2011 Kansallinen Vastarinta -äärioikeistoryhmään kohdistuneesta tietomurrosta, tietojen vuotamisesta ja näitä seuranneesta antikapitalistisesta ja -rassistisesta manifestista²³⁷ (Ks. Liite 5). Mahdollisesti kyseisessä tietomurrossa haltuun saatuja tietoja on julkaistu Viikon patriootti -blogissa (<http://viikonpatriootti.noblogs.org>)²³⁸ Anonymous Finland tai sen piirissä toimivat ovat tosin myös sanoutuneet irti näistä poliittiseksi luokiteltavista toimista.²³⁹ Ryhmä on siis kaikkea muuta kuin yhtenäinen.

Syys- ja joulukuussa 2012 useita suomalaisia verkkosivustoja, kuten Sanoma-konsernin Hs.fi ja Iltasanomat.fi, vastaan kohdistettiin palvelunestohyökkäyksiä osana maailmanlaajuisia palvelunestohyökkäysten sarjaa. F-Securen Mikko Hyppösen mukaan hyökkäyksen motiiveista ei ole tietoa, eikä hänen mukaansa esimerkiksi Anonymouksen tapauksessa motiiveja tarvita

²³⁴ Tietokone.fi 11.1.2012: TTVK vaikenee palvelunestohyökkäyksestä. Saatavilla osoitteesta: http://www.tietokone.fi/uutiset/ttvk_vaikenee_palvelunestohyokkayksesta (Viitattu 11.2.2013)

²³⁵ Digitoday.fi 14.2.2013: Piraattilahtimyrsky: Tekijänoikeusjärjestön nettisivut kaadettiin. Saatavilla osoitteesta: <http://www.digitoday.fi/yhteiskunta/2013/02/14/piraattilahtimyrsky-tekijanoikeusjarjeston-nettisivut-kaadettiin/20132490/66> (Viitattu 14.2.2013)

²³⁶ Youtube – TheAnonMessage: Anonymous: Operation Israel. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/watch?v=MkC357RQt0c> (Viitattu 7.2.2013)

²³⁷ Afterdawn.com 7.11.2011: Anonymous Finland -ryhmä otti vastuun viikonlopun tietovuodosta. Saatavilla osoitteesta: http://fin.afterdawn.com/uutiset/artikkeli.cfm/2011/11/07/anonymous_finland_ryhma_otti_vastuun_viikonlopun_tietovuodosta (Viitattu 11.2.2013)

²³⁸ Asiasta ei ole täyttä varmuutta, sillä Viikon patriootti -blogin ylläpitäjä ei ole kertonut tietolähteitään. Viikon patriootti -blogin tiedot ovat kuitenkin todennäköisesti peräisin Anonymous Finlandin suorittamasta tietomurrosta, sillä tietomurron kohde ja blogiin vuodetut tiedot vastaavat toisiaan. Toiminta myös noudattelee muun Euroopan mallia. Viikon patriootti. Saatavilla osoitteesta: <http://viikonpatriootti.noblogs.org> (Viitattu 11.2.2013)

²³⁹ Pastebin: AnonFinlandin uusi julkaisu. Saatavilla osoitteesta: <http://pastebin.com/X98zQ4Ea> (Viitattu 13.2.2013)

lainkaan.²⁴⁰ Hyökkäys oli ilmeisesti lähtöisin Itä-Euroopasta, ja se suoritettiin bot-verkon avulla.²⁴¹ Syyskuun 2012 verkkohyökkäys liittyi maailmanlaajuiseen palvelunestohyökkäysten sarjaan, jolla oli kohteenaan kymmeniätuhansia verkkosivustoja.²⁴² Samanaikaisesti laajan palvelunestohyökkäyksen kanssa poliisin poliisi.fi ja rajavartiolaitoksen raja.fi verkkosivut olivat kaatuneina. Viranomaissivustojen kaatumisen syyksi kerrottiin verkkovika.²⁴³ Suomalainen media oli palvelunestohyökkäyksen kohteena jälleen joulukuussa 2012, jolloin suurimmat suomalaiset uutissivustot joutuivat samanaikaisen hyökkäyksen kohteeksi.²⁴⁴ Viestintäviraston arvion mukaan hyökkäyksen taustalla oli todennäköisesti pieni ryhmä tai yksittäinen tekijä.²⁴⁵ Alkuvuodesta 2013 poliisi kuulusteli sekä syyskuun, että joulukuun palvelunestohyökkäyksistä nuorta miestä, joka oli ottanut kunnian palvelunestohyökkäyksistä internetin keskustelupalstalla.²⁴⁶

Julkisuudessa iskuista ja tietomurroista vastuun ottava taho ei välttämättä todellisuudessa ole toimien takana. Tätä mieltä on myös F-Securen tutkimusjohtaja Mikko Hyppönen, joka asettaa kyseenalaiseksi Anonymous Finlandin ottaman kunnian 5.10.2011 tietomurrosta.²⁴⁷ Toisaalta on muistettava Anonymouksen rakenne. Iskujen taustalla voi hyvinkin olla ryhmän identiteettiä käyttävät tahot, sillä Anonymouksen ”tavaramerkin” alle mahtuu sekä sananvapauden puolustajia että kyberanarkisteja. Anonymous Finland on elänyt palvelunestohyökkäysten ja tietomurtojen osalta hiljaiseloa viimeisen vuoden ajan, vaikka esiintyykin yhä aktiivi-

²⁴⁰ CERT-FI: Hyökkäys Sanoma OY:n palveluihin. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/09/6Ab4z2uCi.html> (Viitattu 11.9.2012) ja HS.fi 11.9.2012: F-Secure: Suomalaisivut poikkeuksellisen laajan palvelunestohyökkäyksen kohteena. Saatavilla osoitteesta:

[http://www.hs.fi/kotimaa/F-](http://www.hs.fi/kotimaa/F-Secure+Suomalaisivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+kohteena/a1305598416424)

[Secure+Suomalaisivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+kohteena/a1305598416424](http://www.hs.fi/kotimaa/F-Secure+Suomalaisivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+kohteena/a1305598416424) (Viitattu 11.9.2012)

²⁴¹ Iltasanomat: Suomi massiivisen verkkohyökkäyksen kohteena – viranomaiset ihmeissään. Saatavilla osoitteesta: <http://www.iltasanomat.fi/digi/art-1288498510051.html> (Viitattu 11.9.2012)

²⁴² HS.fi 11.9.2012: Sanoman palvelimille hyökättiin, poliisin verkkosivujen hidastelun syynä laitevika. Saatavilla osoitteesta: [http://www.hs.fi/kotimaa/F-](http://www.hs.fi/kotimaa/F-Secu-)

[Secu-](http://www.hs.fi/kotimaa/F-Secu-)

[re+Suomalaisivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+kohteena/a1305598416424](http://www.hs.fi/kotimaa/F-Secure+Suomalaisivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+kohteena/a1305598416424) (Viitattu 11.2.2013)

²⁴³ CERT-FI 11.9.2012: Hyökkäys Sanoma OY:n palveluihin 11.9.2012. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/09/6Ab4z2uCi.html> (Viitattu 19.11.2012)

²⁴⁴ CERT-FI 27.12.2012: Mediatalojen www-sivustot palvelunestohyökkäyksen kohteina. Saatavilla osoitteesta: <https://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/12/ttn201212271548.html> (Viitattu 28.12.2012) ja CERT-FI 28.12.2012: Palvelunestohyökkäyksillä useita kohteita Suomessa. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/12/ttn201212281525.html> (Viitattu 11.2.2013)

²⁴⁵ HS.fi 28.12.2012: Viestintävirasto: Hyökkääjänä ehkä pieni ryhmä. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.hs.fi/kotimaa/Viestint%C3%A4virasto+Hy%C3%B6kk%C3%A4j%C3%A4n%C3%A4+e+hk%C3%A4+pieni+ryhm%C3%A4/a1305631626497> (Viitattu 28.12.2012)

²⁴⁶ HS.fi 10.1.2013: Poliisi kuulusteli palvelunestohyökkäyksillä pröystäillyttä miestä. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.hs.fi/kotimaa/Poliisi+kuulusteli+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksill%C3%A4+pr%C3%B6ystst%C3%A4illytt%C3%A4+miest%C3%A4/a1305635968078> (Viitattu 11.2.2013)

²⁴⁷ Hyppönen, Mikko. Lehtinen, Lauri (Toim.): Haktivismin nousu yllätti. Suomen kuvalehti 45/2011, 11.11.11. s.10

sena Twitter-palvelussa (<https://twitter.com/AnonymousFin>)²⁴⁸. Twitter-aktiivisuutta lukuun ottamatta, muut Anonymous Finlandin tiedotuskanavat ovat olleet päivittämättä vuoden 2011 lopusta lähtien.²⁴⁹

Sisäasiainministeriön raportin mukaan internet on muodostunut merkittäväksi anarkistisen toiminnan foorumiksi.²⁵⁰ Aikaisemmin mainittu takku.net on Suomen merkittävin anarkistinen tiedotus- ja keskusteluympäristö, jossa seurataan myös kybertoimintaympäristössä tapahtuvaa aktivismia, ts. kyberanarkismia, melko aktiivisesti. Takku.net sijoittuu kuitenkin verkkoaktivistien, reaali maailman kyberulottuvuuden, ei kyberanarkismin piiriin²⁵¹.

Kyberanarkismin piiriin kuuluvat myös Wikileaksin hengessä perustetut tietovuotosivustot, joiden aktiivisin vaihe näyttäisi tällä hetkellä olevan jo ohitettu. Suomalainen VRLeaks (<http://vrleaks.wordpress.com>)²⁵² on ottanut nimettömänä vastaan VR-Yhtymä Oy:n lähellä olevien tahojen sille toimittamia dokumentteja koskien VR-Yhtymä Oy:n toimintaa. Vuodetut tiedot ovat johtaneet poliisitutkintaan VR-Yhtymä Oy:tä vastaan, joka kuitenkin lopetettiin syyteoikeuden vanhennuttua.²⁵³ Perusteilla on myös ollut vastaava vuotosivusto Itella Oyj:n väitettyjen väärinkäytösten paljastamiseksi, mutta sivusto ei ole edennyt aloitusviestiä pidemmälle (Tarkastettu 16.4.2013)²⁵⁴.

Suomalaista kyberanarkismin kenttää voidaan siis pitää edelleen melko kehittymättömänä. Suomessa – kuten muuallakin Euroopassa – reaali maailman protestit ja mielenosoitukset ovat pysyneet pääosin poissa kybertoimintaympäristöstä. Toisin sanoen reaali maailman toimien ja kyberanarkistien välille ei ole syntynyt samankaltaista yhteyttä kuin esimerkiksi Occupy-liikkeen ja Anonymous-kyberanarkistien välille on syntynyt. Suomen tilanne on myös poikkeuksellinen erityisesti Ruotsiin verrattuna, joka on ollut varsinkin vuoden 2012 aikana aktiivisen kyberanarkistisen palvelunestohyökkäystoiminnan kohdemaana. Suomalaisen kyberanarkismin ja reaali maailman anarkismin yhteyden kehittyminen julkishallintoon kohdistuvien kyberhyökkäysten asteelle ei tapahdu hetkessä. Tämänkaltainen kehitys näkyisi todennäköi-

²⁴⁸ Twitter: Anonymous Finland – @AnonymousFin: <https://twitter.com/AnonymousFin> (Viitattu 11.2.2013)

²⁴⁹ AnonFi.org. Saatavilla osoitteesta: <http://web.archive.org/web/20120622075904/http://www.anonfi.org/> (Viitattu 14.2.2013) ja YouTube - AnonFi.org. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/user/Anonfiorg> (Viitattu 14.2.2013)

²⁵⁰ Sisäasiainministeriö: Raportti 17.2013: Väkivaltainen ekstremismi Suomessa – tilannekatsaus 1/2013. sivu 4

²⁵¹ Ks. tämän tutkimuksen s. 33–34 ja 45–50

²⁵² VRLeaks. Saatavilla osoitteesta: <http://vrleaks.wordpress.com> (Viitattu 11.2.2013)

²⁵³ Yle.fi 22.5.2012: Poliisi lopetti VR-tutkinnan – syyteoikeus vanheni. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/poliisi_lopetti_vr-tutkinnan_-_syyteoikeus_vanheni/6105375 (Viitattu 11.2.2013)

²⁵⁴ Kauppalehti.fi 11.1.2012: Ensin tuli VRLeaks, kohta nähdään ItellaLeaks. Saatavilla osoitteesta: <http://www.kauppalehti.fi/etusivu/ensin+tuli+vrleaks,+kohta+nahdaan+itellaleaks/201201112095> (Viitattu 11.2.2013)

sesti ensimmäiseksi poliittisten vastustajien (äärioikeisto, maahanmuuttokriitikot) verkkosivuja vastaan suoritettujen kyberhyökkäysten määrän kasvuna, mikä on ollut kehityksen suunta mm. Isossa-Britanniassa ja Saksassa.²⁵⁵ Vuoden 2013 huhtikuuhun mennessä tämänkaltaisia, poliittisesti motivoituneita kyberhyökkäyksiä on Suomessa tapahtunut ainoastaan yksi²⁵⁶.

²⁵⁵ Isossa-Britanniassa ZHC (ZCompany Hacking Crew) murtautui, ja muutti EDL:n (English Defence League) verkkosivuston sisältöä 12.11.2012. ZHC on islamilainen haktivistiryhmä, joka on kohdistanut aiemmat toimensa pääasiassa Israelia vastaan (Youtube – Zcompany Hacking Crew. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/user/ZCompanyHackingCrew> (Viitattu 13.3.2013). Saksassa Anonymous murtautui useille äärioikeistolaisille verkkosivustoille ja julkaisi kaapatut tiedot NaziLeaks-tietovuotosivustolla. Ks. mm. Daily Mail 4.1.2012: Hacker group Anonymous reveals names of hundreds of German neo-Nazis on 'NaziLeaks' site. Saatavilla osoitteesta: <http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2082244/Anonymous-hacker-group-reveals-names-hundreds-German-neo-Nazis-Nazileaks-site.html> (Viitattu 14.4.2013) Suomessa EDL:n vastaisesta iskusta uutisoitiin anarkistien Takku.net:ssä (Takku.net: EDL:n sivusto hakeroitu. 13.11.2012. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20121113161556571> (Viitattu 13.3.2013))

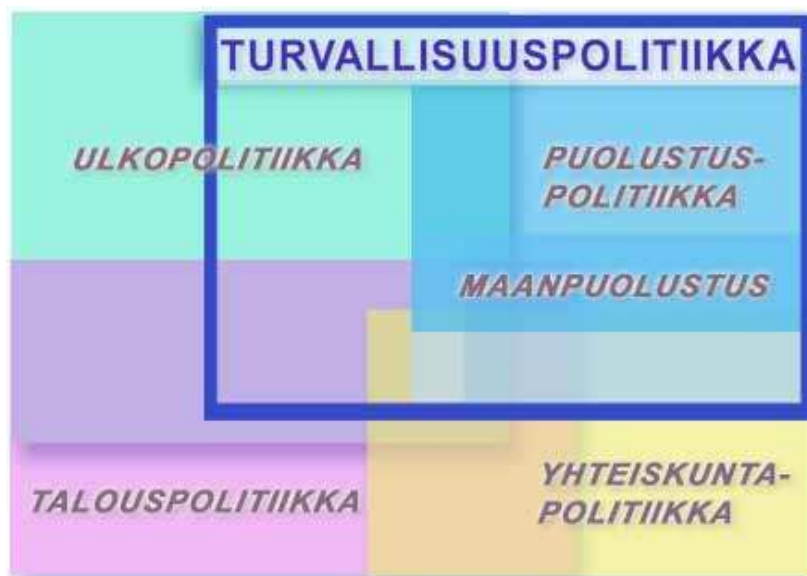
²⁵⁶ Ks. tämän tutkimuksen s. 60

5. KYBERANARKISMIN TURVALLISTAMINEN SUOMEN TURVALLISUUSPOLIITTISESSA PÄÄTÖKSENTEOSSA

Tämä luku käsittelee kyberanarkismin ja sen osatekijöiden turvallistamista Suomen turvallisuuspoliittisessa päätöksenteossa. Luvussa tarkastellaan myös lyhyesti Suomen turvallisuuspoliittista päätöksentekoprosessia. Kyberanarkismin turvallistamisen tutkiminen ulottuu sekä turvallisuuspolitiikkaa ohjaaviin linja-asiakirjoihin että turvallisuuspoliittisen lainsäädännön valmistelulle keskeisiin eduskunnan valiokuntiin. Valtionvarainvaliokunta on rajattu tarkastelun ulkopuolelle, sillä valiokuntien tarkastelussa keskitytään ensisijaisesti Suomen kyberturvallisuusviranomaisia ohjaavan lainsäädännön valmisteluun.

5.1. Suomen turvallisuuspoliittinen päätöksentekoprosessi

Turvallisuuspolitiikka on perinteisesti vastannut valtion turvallisuuteen kohdistuneisiin sotilaallisiin ja poliittisiin uhkiin. Perinteinen turvallisuuspolitiikka sisältää puolustuspolitiikan ja sotilaallisen maanpuolustuksen, sekä sisältyy osaltaan ulko- talous- ja yhteiskuntapolitiikkaan. Perinteinen turvallisuuskäsitys kattaa valtion sisäisen- ja ulkoisen turvallisuuden.

Kuva 6: Kadettikunta: Turvallisuuspolitiikan käsite.²⁵⁷

²⁵⁷ Kadettikunta: Turvallisuuspolitiikan käsite. 23.8.2008. Saatavilla osoitteesta: <http://www.kadettikunta.fi/turvallisuus/suomi/turvallisuuspolitiikka.htm> (Viitattu 13.2.2013)

Laajan turvallisuuskäsityksen myötä turvallisuuspolitiikan piiriin on tullut talous-, ympäristö-, kansalaisten turvallisuus-, ja hyvinvointiulottuvuus.²⁵⁸ Kööpenhaminan koulukunnan mukaisesti laaja turvallisuuskäsitys on laajentanut turvallisuuden koskettamaan perinteisten sotilas- ja politiikkasektorien lisäksi ympäristö-, talous- ja yhteiskuntasektoria.

Laajan turvallisuuskäsityksen myötä turvallisuuspolitiikka, ja koko turvallisuustoiminnan kenttä, on jakautunut yhä enenevässä määrin myös perinteisen, kapean turvallisuuden käsitteen mukaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ulkopuolelle. Kööpenhaminan koulukunnan mukaisesti turvallisuus jakautuu turvallisuuden sektoreihin, joiden piirissä toimii niin perinteisiä, kuin uusiakin turvallisuuden toimijoita.

Kuva 7: Valtiollisen ja ei-valtiollisen uhkan muodostuminen.²⁵⁹

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa johtaa Suomen tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa.²⁶⁰ Vuoden 2000 perustuslain mukaan karsittujen presidentin valtaoikeuksien myötä presidentillä ei kuitenkaan ole varsinaista poliittista vastuuta, eikä näin ollen merkittävää ulko- ja turvallisuuspoliittista valtaa. Suomen poliittisen järjestelmän siirryttyä semipresidentiaalisesta lähemmäs parlamentarismia, on tasavallan presidentti pakotettu noudattamaan valtioneuvoston linjauksia poliittisissa ulostuloissaan. Ulko- ja turvallisuuspolitiikka on näin ollen käytännössä pääministerin johdossa.

²⁵⁸ Sipilä, Joonas: Turvallisuus- ja turvallisuuspolitiikka- Johdatus aiheeseen ja kokonaisuunpuolituksen käsite. Luento. Maanpuolustuskorkeakoulu – Strategian laitos 23.1.2012

²⁵⁹ Turvallisesti tulevaisuuteen – Puolustusministeriön strategia 2025, Puolustusministeriö 2006. s. 11

²⁶⁰ Ulkoasiainministeriö – Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Saatavilla osoitteesta: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=32280&contentlan=1&culture=fi-fi> (Viitattu 12.2.2013)

Pääministerin johtaman ulko- ja turvallisuuspolitiikan vastuu jakautuu poliittisten osa-alueiden mukaisesti puolustusministerille, ulkoasiainministerille ja sisäasiainministerille. Puolustusministeri ja ulkoasiainministeri vastaavat omien ministeriöidensä ulko- ja turvallisuuspoliittisen päätöksenteon hallinnollisesta valmistelusta. Sisäasiainministerin vastuukenttään kuuluvat sisäisen turvallisuuden kysymykset.²⁶¹

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan valmistelu on jakautunut sekä poliittiseen että hallinnolliseen valmisteluun. Valtioneuvoston piirissä turvallisuuspoliittista valmistelutyötä tekee UTVA (ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta), joka on nimensä mukaisesti poliittinen valmisteluelin.²⁶² Korkeimman tason ulko- ja turvallisuuspoliittista virkamiesvalmistelua suorittaa Turvallisuuskomitea (aikaisemmin TPAK, turvallisuus- ja puolustusasiain komitea) ja tätä tukeva Turvallisuus- ja puolustusasiain komitean sihteeristö.²⁶³ Näiden korkean tason valmisteluelinten lisäksi ulko- ja turvallisuuspoliittista valmistelutyötä suoritetaan vastuunalaisissa ministeriöissä. Edellä mainittujen toimijoiden valmistelutyö, sekä UTVA:n pöytäkirjat eivät ole julkista tietoa, minkä johdosta ne eivät sisälly tämän tutkimuksen asiakirjaineistoon.

Ulko- ja turvallisuuspoliittisen lainsäädännön säätää eduskunta. Eduskunta on myös vastuussa ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimeenpanon valvonnasta; se siis valvoo valtioneuvoston työskentelyä. Eduskunnan piirissä lainsäädännön valmisteluvastuu on valiokunnilla. Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyen ulkoasiainvaliokunta valmistelee kansainvälisiä asioita, suuri valiokunta EU-asioita ja puolustusvaliokunta puolustuspolitiikan asialistan asioita.²⁶⁴

Suomi on sitoutunut turvallisuus- ja puolustuspolitiikassaan vahvasti osaksi kansainvälistä yhteisöä niin YK:n, EU:n, NATO:n kuin bilateraalisten suhteiden muodossa.²⁶⁵ Jo kansallisen tasolla moniulotteisen turvallisuuspolitiikan haasteena on näin ollen myös monentasoinen kansainvälinen elementti. Eduskunta, Suomen EU-asioiden hyväksyjänä, on yhä merkittävämpi turvallisuuspolitiikan toimija, sillä Suomi on luovuttanut EU-jäsenyyden myötä osan valtiollisesta päätäntävallastaan EU:lle. Kybertoimintaympäristön ja kyberuhkien osalta yh-

²⁶¹ Ulkoasiainministeriö – Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka.

²⁶² Valtioneuvosto – Valiokunnat. Saatavilla osoitteesta:

<http://valtioneuvosto.fi/hallitus/ministerivaliokunnat/fi.jsp> (Viitattu 12.2.2013)

²⁶³ Puolustusministeriö – Turvallisuuskomitea. Saatavilla osoitteesta:

http://www.defmin.fi/ministerio/puolustusministerio/puolustusministerion_vastuulla_olevat_organisaatiot/turvallisuuskomitea/ (Viitattu 12.2.2013)

²⁶⁴ Ulkoasiainministeriö – Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka.

²⁶⁵ Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2012. Valtioneuvoston selonteko. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2012 s. 75–89 ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategia – Valtioneuvoston periaatepäätös 16.12.2010. Puolustusministeriö 2011. s. 20–21

teistyö voidaan päätellä erityisen haasteelliseksi, kansallisesti eroavien termistöjen ja lainsäädännön vuoksi.

5.2. Suomen turvallisuuspolitiikkaa ohjaavat asiakirjat ja lait

Tämän tutkimuksen julkisuus asettaa rajoituksia käytettävälle turvallisuuspoliittiselle asiakirja-aineistolle²⁶⁶. Julkisuus rajaa TPAK:n mietinnöt, UTVA:n pöytäkirjat ja ministeriöiden sisäisen valmistelun käytetyn turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston ulkopuolelle. Turvallisuuspoliittisten linjausten ja päätöksenteon keskiössä olevat asiakirjat ovat kuitenkin julkisia.

Keskeisimmät turvallisuuspolitiikkaa ohjaavat asiakirjat ovat Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia sekä Sisäisen turvallisuuden ohjelma.²⁶⁷ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko sekä Yhteiskunnan turvallisuusstrategia linjaavat Suomen turvallisuuspolitiikkaa hallituskaudet ylittävälle ajanjaksoille, kun taas Sisäisen turvallisuuden ohjelma laaditaan hallitusohjelman mukaisesti.

Valtioneuvosto laatii turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon, jonka eduskunta valio-kuntakäsittelyn jälkeen hyväksyy.²⁶⁸ Turvallisuus- ja puolustuspoliittisia selontekoja on laadittu vuodesta 1995 alkaen. Vuotta 1995 seuranneet selonteon julkaisuvuodet ovat olleet 1995, 1997, 2001, 2004, 2009 ja 2012. Peruslinjana 2000-luvun selonteoissa on ollut jatkuva kansainvälisyyden ja uhkien monimuotoisuuden lisääntyminen laajan turvallisuuden käsitteen käyttöönoton myötä. Jarno Limnéll on kritisoinut selontekomenettelyä ja usean turvallisuuspolitiikkaa linjaavan asiakirjan mallia ongelmalliseksi²⁶⁹ ja todennut yhdessä Jyri Raitasalon kanssa valtioneuvoston tarvitsevan toisenlaisen keinon turvallisuuspolitiikan linjaamiseksi²⁷⁰. Turvallisuuspolitiikka elää päivittäisen politiikan mukana, ja vaikuttaa siltä, ettei nelivuotiskauskoille laadittu selonteko pysty näin ollen parhaalla mahdollisella tavalla ennakoimaan, pahimmillaan nopeasti muuttuvia, turvallisuusympäristöä ja kokonaisturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Tämä on nähtävissä Turvallisuus- ja puolustuspoliittisten selontekojen – kuten muidenkin turvallisuuspolitiikkaa pitkällä aikavälillä linjaavien asiakirjojen – lausuntojen ja uhkamallien yleisluontoisuutena.

²⁶⁶ Ks. tämän tutkimuksen s. 10, Kuva 2: Tutkimuksen rajaus – aika ja turvallisuuspoliittinen asiakirja-aineisto

²⁶⁷ Aine, Antti, Nurmi, Veli-Pekka, Ossa, Jaakko, Penttilä, Teemu, Salmi, Ilkka & Virtanen, Vesa: Moderni kriisilainsäädäntö. WSOYpro oy, Helsinki, 2011 s. 15

²⁶⁸ Visuri, Pekka: Maailman muutos ja Suomi. WSOYpro Oy, Jyväskylä, 2010 s. 266

²⁶⁹ Limnéll (2009) s. 349–350

²⁷⁰ Limnéll, Jarno & Raitasalo, Jyri: Selonteko 2009 – Turvallisuuden uudelleenarviointia. Maanpuolustuskorkeakoulu Strategian laitos, Julkaisusarja 4: Työpapereita No 29, Helsinki 2009 s. 4

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiat julkaistiin vuosina 2003 ja 2006 ja näitä seurannut yhteiskunnan turvallisuusstrategia vuonna 2010.²⁷¹ Kyseiset asiakirjat määrittävät yhteiskunnan elintärkeät toiminnot, näihin kohdistuvat uhkat ja antavat kehyksen eri hallinnonalojen ja toimijoiden tehtäville uhkien torjuntaan ja elintärkeiden toimintojen ylläpitoon liittyen. Sisäisen turvallisuuden ohjelma laaditaan aina hallituskaudeksi. Sisäisen turvallisuuden ohjelmia on julkaistu kolme kappaletta (vuosina 2004, 2008 ja 2012).

Suomen turvallisuuspolitiikan peruslinjojen ohjaaminen esitetään kolmessa erillisessä, eri aikaan ilmestyvissä asiakirjoissa, joista yksi heijastelee suoraan hallitusohjelmaa ja kaksi tämän ylittävää ajanjaksoa. Turvallisuus on hajaantunut sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden lisäksi myös ilmiöitä, uhkia ja vastuita määrittelevään asiakirjaan (YTS). Suomelta puuttuu koontiasiakirja²⁷², joka kokoaisi koko yhä vaikeammin määriteltävän turvallisuuden kentän linjaukset yksien kansien väliin. Asiakirjojen toisistaan eroavat julkaisuajankohdat luovat myös haasteita. Esimerkiksi vuonna 2009 julkaistu turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteke ei voinut tehdä tyhjäksi julkaisuajankohtanaan edelleen voimassa ollutta yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiaa 2006. Tämä johtaa siihen, että pahimmassa tapauksessa vanhentuneet asiasisällöt pysyvät asiakirjoissa yli yksittäisen asiakirjan julkaisuvälin.

Edellä mainittujen asiakirjojen lisäksi turvallisuutta ohjaa kriisilainsäädäntö, joka käsittää valmiuslain ja puolustustilalain. Näistä laeista valmiuslaki soveltuu laajaan poikkeusolojen kirjoon, ja se on tarkoitettu vastaamaan muiden kuin sotilaallisten poikkeusolojen sekä puolustustilaa rajatumpien sotilaallisten poikkeusolojen muodostamasta viranomaisten lisävaltuuksien tarpeesta.²⁷³ Puolustustilalaki on valmiuslain jatke, jolla viranomaisille myönnetään lisävaltuuksia valmiuslain antamien valtuuksien jäädessä poikkeustilaan nähden riittämättömiksi.²⁷⁴

²⁷¹ Visuri (2010) s. 280–283

²⁷² Turvallisuuspolitiikan injaukset kokoavaa koontiasiakirjaa on ehdottanut mm. Limnell (2009) s. 385

²⁷³ Aine, Nurmi, Ossa, Penttilä, Salmi & Virtanen (2011) s. 131–132

²⁷⁴ Aine, Nurmi, Ossa, Penttilä, Salmi & Virtanen (2011) s. 127 & 131–132

Kuva 8: Kokonaisturvallisuuden hallinnan linjausten kokonaisuus.²⁷⁵

Tämän tutkimuksen asiakirja-aineistoon²⁷⁶ on sisällytetty kokonaisturvallisuuden hallinnan linjausten kokonaisuuden lisäksi viiden eduskunnan valiokunnan mietinnöt ja lausunnot. Tarkastellut valiokunnat ovat keskeisessä osassa kybertoimintaympäristöä ja kokonaisturvallisuutta käsittelevien lakien valmistelussa sekä tämän myötä kyberturvallisuusviranomaisten poliittisessa ohjauksessa. Valiokunnista tähän tutkimukseen on valittu hallintovaliokunta ja liikenne- ja viestintävaliokunta, jotka vastaavat sisäisen turvallisuuden ja kansallisen kyberturvallisuuden lainsäädännöstä, puolustusvaliokunta ja ulkoasiainvaliokunta, joiden vastuulla on perinteinen ulko- ja turvallisuuspoliittinen lainsäädäntö sekä kansainvälinen ulottuvuus. Tarkasteluun on sisällytetty myös tulevaisuusvaliokunta, joka vastaa osaltaan tietoyhteiskunnan kehittämisestä. Eduskunnan valiokuntien lausuntoja koskien Suomen kyberturvallisuusstrategiaa ja Turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa 2012 ei julkaistu tämän tutkimuksen tarkastelujakson aikana, joten ne eivät sisälly tutkimukseen.

5.3. Suomen kyberturvallisuusviranomaiset

Suomen kyberturvallisuudesta vastaavat viranomaiset ovat Poliisi, erityisesti KRP²⁷⁷, Rajavartiolaitos, Puolustusvoimat ja Viestintävirasto (CERT-FI). Kyberturvallisuus on näin ollen jakautunut kolmen ministeriön vastuulle (Sisäasiainministeriö, Liikenne- ja viestintäministe-

²⁷⁵ Aine, Nurmi, Ossa, Penttilä, Salmi & Virtanen (2011) s. 16

²⁷⁶ Ks. s. 10 Kuva 2: Tutkimuksen rajaus – aika ja turvallisuuspoliittinen asiakirja-aineisto

²⁷⁷ Poliisi.fi: Tietotekniikkarikollisuus. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.poliisi.fi/poliisi/krp/home.nsf/pages/63B3FC75928EFB7EC2256C8B0043A41E> (Viitattu 13.2.2013)

riö ja Puolustusministeriö). Viranomaistoimijoiden lisäksi on huomioitava yksityisen sektorin tietoturvayritysten, kuten F-Securen läheinen yhteistyö viranomaistoimijoiden kanssa, ja näin muodostunut yritysten merkittävä rooli kansallisessa kyberturvallisuudessa. Suomen kyberturvallisuuden kenttää voidaan pitää vähintäänkin hajaantuneena, sillä kyberturvallisuuden ytimen muodostavat kolmen ministeriön alla toimivat 4 toimijaa ja valtionhallinnon ulkopuoliset tietoturvayritykset.

5.4. Kyberanarkismin turvallistaminen – Turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston teemoittelu ja sisällönanalyysi

Asiakirja-aineiston sisällönanalyysissä etsitään merkkejä kyberanarkismin ja sen osatekijöiden turvallistamisesta, ja tähän liittyvistä puheakteista. Turvallisuuspoliittisen materiaalin tutkimisen myötä muodostuneet teemat ovat seuraavat:

- Tietoyhteiskuntakehitys – Uudet haasteet ja uhkat
- Alueelliset turvallisuuskompleksit ja turvallisuuden sektorit – kyberuhkien luonne ja kyberviranomaisten roolit
- Valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen
- Ei-valtiosiollisten kyberuhkien turvallistaminen
- Kybertoimintaympäristö, äärioliikkeet ja -politiikka

Turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston teemoittelu on tehty aineistolähtöisesti peilaten aineistoa tutkimuksen taustalla olevaan Kööpenhaminan koulukuntaan. Vaikka tutkimus ei keskity turvallistamisen onnistumiseen tai epäonnistumiseen, voidaan turvallisuuspolitiikan linjausasiakirjoihin kirjattuja uhkakuvia pitää onnistuneena turvallistamisena; turvallisuuspuhunta on hyväksytty ja uhka on sisällytetty turvallisuuspolitiikan linjauksiin. Valiokuntien mietinnöt ja lausunnot tätä vastoin edustavat turvallistamispyrkimyksiä, sillä ilmiötä ei (välttämättä) ole vielä sisällytetty turvallisuuspolitiikan linjauksiin, mutta ne on nostettu valiokunnissa turvallisuuspoliittiseen keskusteluun.

Tietoyhteiskuntakehitys – Uudet haasteet ja uhkat -teema on muodostunut teemoista selkeimmin aineistolähtöisesti. Teemaan on sisällytetty tutkitun turvallisuuspoliittisen materiaalin kyberuhkaa ja tietoyhteiskunnan haavoittuvuutta turvallistava puhunta. Tietoyhteiskuntakehitys – Uudet haasteet ja uhkat -teema on ennen kaikkea johdantoteema, jonka tehtävänä on

tuoda esiin turvallisuuspolitiikkaa linjaavien asiakirjojen ja valiokuntien näkemys kyberuhkien merkityksestä tietoyhteiskunnalle, sekä kyberuhkien luonteesta.

Kolme viidestä teemasta (Alueelliset turvallisuuskompleksit ja turvallisuuden sektorit – kyberuhkien luonne ja kyberviranomaisten roolit, Valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen ja Ei-Valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen) ovat muodostuneet verrattaessa turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston sisältöä Kööpenhaminan koulukunnan pääteorioihin (turvallistaminen, alueelliset turvallisuuskompleksit, analyysitasot ja turvallisuuden sektorit) ja luvussa 4 määriteltyyn kyberanarkismiin²⁷⁸.

Kybertoimintaympäristö, ääriliikkeet ja -politiikka -teema on johdettu suoraan luvun 4 sisällöstä ja tutkimuksen tutkimuskysymyksistä, verraten näitä turvallistamisen teoriaan. Teeman alla käsitellään tutkitun aineiston näkemystä ääriliikkeistä ja -politiikasta (reaalimaailman anarkismin kyberulottuvuus ja kyberanarkismi) sekä näiden toiminnasta kybertoimintaympäristössä.

Tutkimusaineiston teemoittelussa teemat ovat muotoutuneet tutkimusta määrittäviä tutkimuskysymyksiä laajemmiksi. Teemoittelu on ollut käytännössä apukeino turvallisuuspoliittisen aineiston jäsentämiseksi. Tämä on korostanut sisällönanalyysin merkitystä tutkimuskysymykseen vastaamiseksi. Tutkimuksen ydin muodostuu näin ollen *Ei-Valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen* ja *Kybertoimintaympäristö, ääriliikkeet ja -politiikka* -teemojen ympärille.

Tietoyhteiskuntakehitys – Uudet haasteet ja uhkat

Kybertoimintaympäristön merkitys ja tietoyhteiskunnan haavoittuvuus on tullut vahvasti osaksi turvallisuuspoliittista keskustelua. Kaikki tutkitut turvallisuuspolitiikkaa linjaavat asiakirjat huomioivat kybertoimintaympäristön kasvaneen merkityksen ja tietoyhteiskunnan infrastruktuurin haavoittuvuuden.²⁷⁹ Myös Puolustusministeriön strategia 2025 näkee tietoyhteiskunnan erityisen haavoittuvuuden ja kybertoimintaympäristön moniulotteisen roolin keskei-

²⁷⁸ Ks. tämän tutkimuksen s. 45–54

²⁷⁹ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2004 s. 27–28, 77, 140 & 143–144, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2009 s. 12, 54, 60 & 85, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 23 & 27, Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s. 2, 18 & 99, Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008 s. 16 & 56–59, Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012 s. 21 & 22, Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 s. 8, 31 & 37–38, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 35, 65–67 & 70, Suomen kyberturvallisuusstrategia 2013 s. 1

senä tulevaisuuden haasteena²⁸⁰. Näiden lisäksi hallinto-, ulkoasiain-, ja puolustusvaliokunnan turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa koskevissa lausunnoissa kybertoimintaympäristön merkitys ja tietoyhteiskunnan haavoittuvuus nostetaan erityisen huomion kohteeksi²⁸¹. Poikkeuksen tutkittujen asiakirjojen joukossa tekevät Suomen kyberturvallisuusstrategia 2013, joka ei lisää aiheen turvallistamiseen uusia ulottuvuuksia, vaan näyttäytyy ennemminkin visio-asiakirjana ja Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012, jossa kyberturvallisuutta on käsitelty hyvin vähän.

Yleinen kyberin turvallistaminen on ollut selkeässä kasvussa verrattaessa vuosien 2004 ja 2009 turvallisuus- ja puolustuspoliittisia selontekoja vuoden 2012 turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen selontekoon. Vaikka kaikissa tarkastelluissa selonteoissa kybertoimintaympäristön haasteet tietoyhteiskunnalle on otettu näkyvästi ja kattavasti huomioon näyttäytyy vuoden 2012 turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko kybermainintojen määrän ja kattavuuden²⁸² suhteen erityisesti kyberia turvallistavana asiakirjana. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia (2006) ja vuoden 2010 Yhteiskunnan turvallisuusstrategia turvallistavat kyberia ja tietoyhteiskunnan haavoittuvuutta kattavasti²⁸³. Kyseisten asiakirjojen välillä ei ole havaittavissa selkeää muutosta kybertoimintaympäristön uhkien ja haavoittuvuuksien käsittelyn määrässä tai tavassa.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmien kehittymisen epätasaisuus kyberuhkan turvallistamisen näkökulmasta on ollut huomattavaa. Siinä missä vuosien 2004 ja 2008 ohjelmat sisältävät runsaasti kyberturvallisuuspuhunutta, on vuoden 2012 ohjelma tästä täysi poikkeus. Ilmiötä selittänee osaltaan Sisäisen turvallisuuden ohjelman pohjautuminen voimassa olevaan hallitusohjelmaan, jolloin ohjelman sisältö heijastaa istuvan hallituksen painotuksia muita turvallisuuspolitiikkaa linjaavia asiakirjoja merkittävämmiin.

Tietoyhteiskunnan mukanaan tuomista haasteista erityistä huomiota on kiinnitetty kriittisen infrastruktuurin riippuvuuteen kybertoimintaympäristöstä, minkä seuraavat lainaukset osoittavat.

²⁸⁰ Puolustusministeriön strategia 2025 (2006) s. 6 & 9

²⁸¹ UaVM 5/2009 vp - VNS 1/2009 vp, PuVL 4/2009 vp - VNS 1/2009 vp & HaVL 6/2009 vp - VNS 1/2009 vp

²⁸² Vuoden 2012 Turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa kyberuhkat on turvallistettu useissa yhteyksissä läpi koko asiakirjan, mikä näkyy esimerkiksi verrattaessa tutkittujen selontekojen kyberviittausten esiintymissivuja: Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2004: s. 19, 27, 28, 77, 100, 101, 105–106, 123, 131, 140 ja 143–144, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2009: s. 12, 17, 20, 54, 66, 85, 60 ja 89, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012: s. 18, 19–20, 22, 23, 24, 25, 27, 39, 41–42, 60–61, 64, 69, 91, 96–97, 102 ja 112.

²⁸³ Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 s. 8, 31, 37–38, 49–51 & 61–62 ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 10, 12, 26, 35, 38–39, 65–66, 70 & 76

*”Häiriöt ja onnettomuudet sekä tietojärjestelmien tarkoituksellinen vahingoittaminen erilais-
ten haittaohjelmien (virukset, madot) ja palvelunestohyökkäysten avulla voivat aiheuttaa laa-
joja toimintahäiriöitä, jotka vaarantavat väestön turvallisuutta ja lamauttavat yhteiskunnan
toimintoja.”²⁸⁴*

*”Modernit verkostoihin perustuvat yhteiskuntarakenteet ovat yhä riippuvaisempia kriittisestä
infrastruktuurista, johon kuuluvat muun muassa liikenne, viestintä ja energiahuolto. Samaan
aikaan tämän infrastruktuurin haavoittuvuus lisääntyy. Käytännössä lähes kaikki yhteiskun-
nan kriittiset toiminnot ja palvelut perustuvat teknisten, erityisesti sähköenergian ja tietoliik-
kenteen varassa toimivien järjestelmien käyttöön. Langattoman tiedonsiirron yleistyessä ja
järjestelmien verkottuessa yhteiskuntaan laajasti vaikuttavien häiriöiden riski muodostuu yhä
vakavammaksi.”²⁸⁵*

*”Sähköenergian lisäksi useimmat yhteiskunnan palvelut ja toiminnot ovat kiinteästi sidoksissa
tietoliikenteen kautta sähköisiin palveluihin. Valtaosa yhteiskunnan kriittisistä palveluista
perustuu tiedonsiirtoon ja sähköisten tietovarantojen käyttöön. Palvelut ovat tietoteknisesti
ohjattuja tai ne ovat kokonaisuudessaan sähköisiä palveluja. [– –] Sähköinen infrastruktuuri
voi muodostaa haavoittuvan ja vaikeasti hallittavan kokonaisuuden.”²⁸⁶*

Kybertoimintaympäristöön kiinteästi liittyvän kriittisen infrastruktuurin haavoittuvuutta ei
nähdä ainoastaan kriisitilanteiden erityiskysymyksenä, vaan myös normaaliolojen keskeisenä
turvallisuuskysymyksenä. Kuten Hansen ja Nissenbaum esittävät²⁸⁷, näyttäytyy kyberin tur-
vallistaminen tarkastellussa aineistossa sekä turvallistamisena että teknistämisenä. Kybertoi-
mintaympäristö ja tietoyhteiskunta nähdään teknisinä ja vaikeasti hallittavia kokonaisuuksina,
joiden suojaaminen ja varmentaminen ovat jo normaalioloissa keskeisiä toimenpiteitä. Tämä
käy ilmi seuraavista lainauksista:

*”Erityisesti johtamiseen ja elintärkeiden toimintojen ohjaamiseen tarvittavat sähköisen vies-
tinnän ja tietoliikenteen sekä energiahuollon järjestelmät on suojattava ja varmennettava jo*

²⁸⁴ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s. 99

²⁸⁵ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 23

²⁸⁶ Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 66

²⁸⁷ Hansen & Nissenbaum (2009) s. 18

normaalioloissa kestämaan myös erilaisten häiriötilanteiden ja poikkeusolojen vaatimukset.”²⁸⁸

”Valmiuslakia koskevassa ehdotuksessa on useassa kohdassa asiaan kuuluvasti huomioitu tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden merkitys yhteiskunnan eri sektoreilla poikkeusoloissa. Valiokunta painottaa, että valmiuslakiesityksen käsittelyssä on nähtävä tieto- ja viestintäjärjestelmien perustavaa laatua oleva merkitys koko suomalaisen yhteiskunnan jokapäiväiselle toiminnalle.”²⁸⁹

”Monet yhteiskunnan toiminnan kannalta elintärkeät toiminnot ovat jo tänä päivänä riippuvaisia tieto- ja viestintäjärjestelmien toiminnasta. Valiokunta pitää tärkeänä, että yhteiskunnan toimintojen kannalta kriittisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toiminnan varmistamiseen kiinnitetään huomiota ja arvioidaan jatkossa erityisesti voimassa olevan normaaliaikojen lainsäädännön näkökulmasta, mitä muutoksia tarvittaisiin viestintäverkkojen toiminnan varmistamiseksi erilaisissa häiriötilanteissa[...]”²⁹⁰

”Yhteiskunnan lisääntynyt tietointensiivisyys, ulkomaisen omistuksen kasvu ja toimintojen ulkoistaminen, tieto- ja viestintäjärjestelmien keskinäinen integraatio, kaikille avointen tietoverkkojen käyttö sekä lisääntynyt riippuvuus sähköstä ovat asettaneet uudenlaisia vaatimuksia yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi normaalioloissa, normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.”²⁹¹

Internetin luonne nähdään useissa yhteyksissä haasteelliseksi yhteiskunnalle. Vapaan tiedonvälityksen haasteissa viitataan myös infoanarkistiseen toimintaan. Infoanarkismin turvallistamista on näin ollen havaittavissa, mutta sen yhteyttä kyberanarkismiin ei ole tunnistettu. Erityisesti tämänkaltaista keskustelua on ollut havaittavissa Liikenne- ja viestintä- ja Tulevaisuusvaliokunnan sekä Sisäisen turvallisuuden ohjelmien (2004 & 2008) sisällössä. Infoanarkismi näyttää näin ollen erityisesti sisäisen turvallisuuden kysymykseltä, vaikka infoanarkistiset käytännöt osana kyberanarkismia ovat mitä enimmässä määrin luonteeltaan kansainvälisiä. Huomion arvoista on, kuinka turvallistaminen koskettaa pääosin tekijänoikeuksilla suojatun materiaalin laitonta jakamista, ei niinkään tietovuotoja. Nämä seikat käyvät ilmi seuraavista lainauksista:

²⁸⁸ Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 s. 8

²⁸⁹ LiVL 9/2008 vp - HE 3/2008 vp

²⁹⁰ LiVM 25/2010 vp - VNS 10/2010 vp

²⁹¹ Suomen kyberturvallisuusstrategia 2013 s. 1

”Liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnittää huomiota, myös sivistysvaliokunnan lausuntoon viitaten, selkeästi laittoman ja tekijänoikeuksia loukkaavan piratismiin torjunnan merkitykseen mm. laadukkaiden sisältöjen tuottamisen ja mediatoimialan kannattavuuden kannalta.”²⁹²

”Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää laadukkaita ja kiinnostavia sisältöjä yhtenä tietoyhteiskuntakehityksen edellytyksenä ja näin ollen myös sisältöjen tekijöiden oikeuksista huolehtimista välttämättömänä laadukkaiden sisältöjen tuotannon varmistamiseksi. Valiokunta näkee tekijöiden oikeudet ja piratismiin torjunnan tärkeinä näkökohtina, joihin tulee pyrkiä löytämään myös uusissa toimintaympäristöissä ja palvelumalleissa toimivia ratkaisuja.”²⁹³

”Internet tarjoaa suuret mahdollisuudet muun ohella rikoksiin liittyvien viestien ja ohjeiden sekä muunlaisen turvattomuutta aiheuttavan tiedon välittämiseen.”²⁹⁴

”Verkkoa käytetään muun muassa laittoman sisällön välityskanavana,[...]”²⁹⁵

Tulevaisuusvaliokunta on esittänyt huolensa tekijänoikeudesta ja kansalaisten käyttökulttuureista suhteessa eduskunnan asettaman lainsäädännön luomiin käytön rajoituksiin ja valvontayhteiskuntakehitykseen. Kyseinen puheenvuoro on nähtävissä infoanarkististen käytäntöjen turvallistamisen purkamiseen²⁹⁶ pyrkivänä tai vähintään turvallistamista kyseenalaistavana. Lausunto noudattelee Jordanin kuvailua²⁹⁷ internetin kommunikatiivista käytännöistä ja toiminnan organisoitumisesta. Lausunnosta näkyy valiokunnan muusta asiakirja-aineistosta poikkeava, liberaali suhtautuminen internetin käyttäjäkulttuurin ja tuottaja–kuluttaja -suhteen murrosta kohtaan.

”Kuluttajakäyttäjytymisen nopea muutos on myös toisinaan johtanut konflikteihin tekijänoikeuslain kanssa. Toisten asiantuntijoiden mukaan kyse on sääntelyn ulkopuolella olevista käyttökulttuureista, jotka pitää kitkeä pois. Toisille asiantuntijoille uuden teknologian mahdollistamat sääntelyn ulkopuolella olevat käyttökulttuurit ovat signaaleita tulevaisuuden mediasta ja viestinnästä ja osoitus siitä, että sääntelyä on muutettava, jos haluamme hyödyntää uuden teknologian mahdollisuudet ja varmistaa kuluttajan edun. [– –] Uusi teknologia on

²⁹² LiVM 18/2012 vp - VNS 4/2012 vp

²⁹³ LiVM 25/2010 vp - VNS 10/2010 vp

²⁹⁴ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s. 12

²⁹⁵ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008 s. 56

²⁹⁶ Wæver (2011) s. 476–477

²⁹⁷ Jordan (2008) Ks. tämän tutkimuksen s. 48–50

tehnyt tallentamisen, jakamisen ja jopa muokkaamisen helpoksi. Nykyisen tekijänoikeusjärjestelmän ylläpitäminen tässä tilanteessa edellyttää ihmisten keskinäiseen, yksityiseen kommunikaatioon liittyvää laajaa kontrollia. Vaikka tämä on teknisesti mahdollista, niin yhä tehokkaamman ja yksityiskohtaisemman valvontayhteiskunnan kehittäminen on ongelmallista.”²⁹⁸

Alueelliset turvallisuuskompleksit ja turvallisuuden sektorit – kyberuhkien luonne ja kyberviranomaisten roolit

Kyberanarkismi on nähtävissä niin paikallisena, alueellisena, kuin globaalina turvallisuuskompleksina, jolloin perinteisen turvallisuuspolitiikan vastuunalaisten ministeriöiden vastuualueet hämärtyvät. Kansainvälisen yhteistyön tarve kyberhyökkäysten torjumiseksi on huomioitu erityisesti Turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa 2012.

”Maailmanlaajuisen keskinäisriippuvuuden kasvun myötä valtioiden ulkoinen ja sisäinen turvallisuus kuuluvat yhä tiiviimmin yhteen. Yhteiskuntien uhkien torjuminen ja niihin varautuminen edellyttävät sekä siviili- että sotilaallisia voimavaroja. Rajat ylittävien uhkien, muun muassa [– –] tietoverkkohyökkäyksien, merkitys korostuu. Valtioiden varautuminen häiriötilanteisiin tapahtuu yhä enemmän kansainvälisessä yhteistyössä.”²⁹⁹

Globaalius ja kansainvälisyys on huomioitu tarkastelussa aineistossa laajasti, joskaan Sisäisen turvallisuuden ohjelmat eivät ota kantaa kybertoimintaympäristön kansainväliseen luonteeseen. Hallintovaliokunta, Liikenne- ja viestintävaliokunta, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia ja Kyberturvallisuusstrategia lähestyvät kybertoimintaympäristön kansainvälisyyttä ennen kaikkea Euroopan unionin turvallisuuskompleksin näkökulmasta³⁰⁰, kun taas Turvallisuus- ja puolustuspoliittiset selonteot käsittelevät kybertoimintaympäristöä globaalina³⁰¹ ja Suomen lähialueiden³⁰² turvallisuuskompleksina.

²⁹⁸ TuVL 6/2012 vp - VNS 4/2012 vp

²⁹⁹ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 23

³⁰⁰ HaVL 19/2007 vp - U 12/2007 vp, HaVL 28/2007 vp - E 79/2007 vp, HaVL 37/2010 vp - U 50/2010 vp, HaVL 2/2011 vp - U 50/2010 vp, LiVL 1/2008 vp - U 1/2003 vp, LiVL 13/2011 vp - U 43/2010 vp, LiVL 15/2010 vp - U 43/2010 vp, LiVL 2/2011 vp - E 11/2011 vp, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 10 & 12, Suomen kyberturvallisuusstrategia 2013 s. 9

³⁰¹ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2004 s. 19, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2009 s. 12, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 23 & 24

³⁰² Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2009 s. 54, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 64 & 69

Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 ja erityisesti Kyberturvallisuusstrategia 2013³⁰³ ottavat vahvasti kantaa kyberviranomaisten rooleihin, ja ennen kaikkea yhteistoiminnan järjestelyihin. Tätä aikaisemmat turvallisuuspoliittiset viranomaisten kyberyhteistoiminnan linjaukset ovat luonteeltaan toteavia; yhteistoimintaa tarvitaan, mutta sen järjestelyihin tai vastuisiin ei juuri oteta kantaa.

”Suomen kansallinen kyky vastata kyberuhkiin on vahvasti sidoksissa kansainväliseen yhteistyöhön. Kyberturvallisuuden kehittäminen ja siihen liittyvät tehtävät ovat esimerkki kaikkia hallinnonaloja koskevasta kokonaisturvallisuuden haasteesta. Kyberturvallisuuden tilannekuvan luominen ja jatkuva ennakointi sekä arviointitoiminta edellyttävät verkostoyhteistyön lisäksi valtioneuvoston tilannekuvatoiminnan ja kyberkoordinaatiokeskuksen tyyppisiä keskitettyjä ratkaisuja.

Alkuvuonna 2013 valmistuva kokonaisvaltainen kansallinen kyberturvallisuusstrategia antaa perusteet toimintojen järjestämiselle Suomessa. Kyberturvallisuusstrategian valmistelussa on hyödynnetty laajasti koko yhteiskunnan turvallisuustoimijoiden ja erityisesti elinkeinoelämän vahvaa osaamista.

*Kansallisen kyberturvallisuusstrategian linjaukset viedään käytäntöön vuonna 2013 laadittavan toimeenpano-ohjelman avulla.”*³⁰⁴

Kyberviranomaisroolien ympärillä käyty keskustelu on keskittynyt ennen vuoden 2012 turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekoa erityisesti Hallintovaliokuntaan³⁰⁵ ja Liikenne- ja viestintävaliokuntaan³⁰⁶, sekä osaltaan Puolustusvaliokuntaan³⁰⁷.

Kyberanarkismin turvallistamisen kannalta kybertoimintaympäristön kansainvälinen luonne, ja kansainvälisen yhteistyön merkitys kyberuhkien torjumiselle on ollut vahvasti esillä tutkittuissa aineistossa, vaikka näkemykset yhteistyön laajuudesta vaihtelevat. Asiakirja-aineistossa korostetaan erityisesti yhteistyötä EU:n viitekehysessä. Kyberanarkismi on ollut erityisenä haasteena Yhdysvalloissa, sekä historiassa että viime vuosien Anonymousin ja Wikileaksin luomien haasteiden muodossa³⁰⁸. Asiakirja-aineistossa ei ole mainittu mahdollisuutta kahden-

³⁰³ Suomen kyberturvallisuusstrategia 2013 s. 2, 4, 6–8 & 10–11

³⁰⁴ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 96

³⁰⁵ HaVL 1/2008 vp - HE 158/2007 vp, HaVM 13/2010 vp - HE 53/2010 vp ja HaVL 2/2011 vp - U 50/2010 vp

³⁰⁶ LiVM 19/2008 vp - HE 48/2008 vp, LiVL 10/2010 vp - HE 126/2010 ja LiVM 9/2011 vp - HE 45/2011 vp

³⁰⁷ PuVL 4/2009 vp - VNS 1/2009 vp

³⁰⁸ Ks. tämän tutkimuksen s. 54–58

keskeiselle kyberyhteistyölle Yhdysvaltain kanssa. Yhdysvaltain turvallisuusviranomaisten kokemuksia kyberanarkistien luoman haasteen piirissä toimimisesta ei näin ollen nähdä keskeisenä kyberturvallisuuden kannalta.

Valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen

Valtiollisten, eli sotilaallisten kyberuhkien turvallistaminen on ollut erityisen voimallista tarkastelujakson alkupuolella. Valtiollisia ja ei-valtiollisia kyberuhkia ei voida kaikissa tapauksissa täysin erottaa toisistaan. On edelleen epäselvää oliko esimerkiksi Viron patsaskiistaan liittyneiden verkkohyökkäysten taustalla valtiolliset hakkerit, valtion tukemat hakkerit vai omatoimiset kansallismieliset hakkerit.

Tutkitussa aineistossa viittaukset valtiolliseen kyberuhkaan olivat selkeästi ei-valtiollisia kyberuhkia vähäisempiä, mikä näyttäytyy ristiriitaisena erityisesti Farwellin ja Rohozinskin tutkimuksen väitteelle valtiollisten kyberuhkien ensisijaisuudesta³⁰⁹. Valtiollisiin kyberuhkiin viitattiin erityisesti Turvallisuus- ja puolustuspoliittisissa selonteoissa, Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiassa, Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa ja Puolustusvaliokunnan lausunnoissa³¹⁰. Valtiollisen kyberuhkan olemassaolo mainittiin myös Puolustusministeriön strategia 2025:ssä sekä Suomen kyberturvallisuusstrategiassa³¹¹. Sisäisen turvallisuuden ohjelmat tai Eduskunnan valiokunnat (pl. Puolustusvaliokunta) eivät tämän tutkimuksen aineistossa huomioineet suoraan valtiollista kybersodankäyntiä tai verkkohyökkäyksiä perinteisen sodankäynnin osana.

Tutkitussa turvallisuuspoliittisessa materiaalissa jako valtiollisten- ja ei-valtiollisten kyberhyökkäysten välillä ei ole ollut aina selkeä. Muun muassa vuoden 2004 turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko jätti kyberhyökkäyksen suorittajan identiteetin avonaiseksi toteamalla epäsymmetristen hyökkäysten voivan olla minkä tahansa toimijan suorittamia, ja voivan olla toimintamalleiltaan terroristi- tai rikollisjärjestöjen toteuttamien iskujen kaltaisia. Selonteko ottaa myös huomioon sotilaallista voimankäyttöä alempien kriisitilanteiden leviämisen vaikean ennakoitavuuden.

³⁰⁹ Farwell & Rohozinski (2012) s. 107–120

³¹⁰ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2004 s. 100, 101 & 106, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2009 s. 17 & 54, Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 39, 41 & 42, Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 s. 49 & 61–62, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 39, 66 & 76, PuVL 3/2012 vp - MINS 2/2012 vp ja PuVL 4/2009 vp - VNS 1/2009 vp

³¹¹ Puolustusministeriön strategia 2025 s. 9 ja Suomen kyberturvallisuusstrategia s. 1

”Avoin, pitkälle kehittynyt tietoyhteiskunta on erityisen haavoittuva minkä tahansa toimijan epäsymmetrisille hyökkäyksille. Keskeisimpinä epäsymmetrisinä uhkina pidetään [– –] sekä informaatioidankäyntiä. Erikoisjoukkojen toiminta tai informaatioidankäynnin menetelmät voivat toimintamalleiltaan olla täysin terroristi- tai rikollisjärjestön toteuttamien iskujen kaltaisia. Epäsymmetrisiä sodankäynnin keinoja käytettäessä tekijöiden tarkoituksiperät ja kriisin laajenemisen riski erityisesti sotilaallista voimankäyttöä alempiasteisissa uhkamalleissa voivat olla vaikeasti arvioitavissa.”³¹²

Ei-valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen

Ei-valtiolliset kyberuhkat ovat tarkastellun aineiston perusteella olleet vahvasti 2000-luvun jälkipuoliskon ja 2010-luvun alun suomalaisen turvallisuuspolitiikan asialistalla. Ei-valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen on ollut tarkastelujaksolla moninkertaista verrattuna valtiollisiin (sotilaallisiin) kyberuhkiin. Erityisenä piirteenä ei-valtiollisten kyberuhkien käsittelyssä vaikuttaisi olevan ei-valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen kyberrikollisuutena ja kyberterrorismina. Tämänkaltaisen ei-valtiollisiin kyberuhkiin suhtautuminen on ollut nähtävissä erityisesti 2010-luvun asiakirjoissa. Kyberrikollisuus-termiä käytetään usein hyvin ympäröiväisesti, ja sen todetaan muun muassa sisältävän:

”[Euroopan Komission] Tiedonannossa termillä tietoverkkorikollisuus tarkoitetaan rikollista toimintaa, joka tehdään sähköisiä viestintäverkkoja ja tietojärjestelmiä hyödyntäen, tai rikoksia, jotka kohdistuvat näihin verkkoihin tai järjestelmiin.”³¹³

Alkuperäisessä Euroopan komission tiedonannossa tietoverkkorikollisuus on jaettu kolmeen täsmennettyyn tietoverkkorikollisuuden muotoon, joista kolmannen sisälle mahtuu myös kyberanarkistisen suoran toiminnan turvallistaminen. Tietojärjestelmiä vastaan kohdistuvat hyökkäykset, palvelunesto ja hakkerointi nähdään kuitenkin erillisinä rikoksina, ei yhtenä kyberanarkismin kokonaisuutena.

”Käytännössä tietoverkkorikollisuus voidaan jakaa kolmeen alaryhmään. Ensimmäinen ryhmä kattaa perinteiset rikollisuuden muodot, kuten petokset ja väärentämisen. Tietoverkkorikollisuuden yhteydessä tähän kuuluvat erityisesti rikokset, jotka on tehty käyttäen sähköisiä viestintäverkkoja ja tietojärjestelmiä (’sähköiset verkot’). Toiseen ryhmään kuuluu laittoman

³¹² Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2004 s. 101

³¹³ HaVL 28/2007 vp - E 79/2007 vp

sisällön (mm. lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä esittävän tai rotuvihaan yllyttävän materiaalin) julkaiseminen sähköisissä viestimissä. Kolmas ryhmä käsittää rikokset, joita esiintyy ai-noastaan sähköisissä verkoissa, kuten hyökkäykset tietojärjestelmiä vastaan, palvelunesto ja hakkerointi.” ³¹⁴

Vahvasti kyberuhkia turvallistavat Sisäisen turvallisuuden ohjelmat 2004³¹⁵ ja 2008³¹⁶ sisältävät seikkaperäiset selvitykset ei-valtiollisten kyberuhkien luonteesta. Luettelointi viestintä- ja tietojärjestelmär rikoksista sisältää myös haktivismin ja tätä kautta kyberanarkismin turvallistamisen *hakkerointi ja tietoverkkojen käyttö ideologisessa tarkoituksessa* -muodoissa. Myös kybervandalismi ja varsinainen kyberrikollisuus (rahallisen hyödyn motivoima) on eroteltu omiksi ilmiöikseen.

Viestintä- ja tietojärjestelmär rikoksia ovat mm. hakkerointi, laittoman sisällön levittäminen tietoverkossa, verkon käyttö petoksen tekemiseen ja tietoverkkojen tahallinen häirintä. Tietoverkkoja voidaan käyttää myös terroristisessa ja muussa ideologisessa tarkoituksessa. [– –] Esimerkiksi tietojärjestelmään murtautuminen mahdollistaa sen luvattoman käytön, tiedon anastamisen tai väärentämisen. Yleinen järjestelmien häirinnän muoto on tietoja ilkkivaltaisesti muuttavat tai tuhoavat ohjelmat, kuten ns. virukset ja madot. Internetin toiminnan uhkana ovat palvelunestohyökkäykset, joilla pyritään ylikuormittamaan palvelimet tai palvelun tarjoajan toimintakapasiteetti. Internetissä voidaan myös levittää laitonta materiaalia sekä käyttää verkkoa petoksen tekemiseen ja tahalliseen tietojen tuhoamiseen. [– –] Viestintä- ja tietoverkot, tietokoneet ja erilaiset päätelaitteet liittyvät yhä useammin talousrikosten sekä myös tavanomaisten rikosten tekemiseen. Nuorten harrastaman suhteellisen vaarattoman ilkkivallan lisäksi esiintyy yhä useammin taloudellisen hyödyn tavoittelua, joskin Suomessa tapahtumat ovat lukumääräisesti ja laajuudeltaan kansainvälisesti vertaillen melko vähäisiä. Uhkana on, että hakkerointia harrastukseksi harjoittavat henkilöt ryhtyvät yhteistyöhön ammattirikollisten kanssa.” ³¹⁷

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa 2004, uhkana nähdään nimenomaan hakkereiden yhteistyö ammattirikollisten kanssa. Hakkereiden keskinäistä järjestäytymistä, ts. kyberanarkistiryhmi-

³¹⁴ EUR-Lex: 52007DC0267 Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille ja alueiden komitealle - Tavoitteena yleinen toimintalinja tietoverkkorikollisuuden torjumiseksi {SEK(2007) 641} {SEK(2007) 642}. Saatavilla osoitteesta: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0267:FI:NOT> (Viitattu 12.3.2013)

³¹⁵ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s. 109–111

³¹⁶ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008 s. 12, 40 ja 55–58

³¹⁷ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s. 109–110

en muodostumista, ei siis nähdä uhkana. Sanamuoto ”hakkerointia harrastukseen harjoittavat” vaikuttaa ilmiön vähättelyltä. On kuitenkin huomattava, ettei vuoteen 2004 mennessä Suomessa, toisin kuin esim. Yhdysvalloissa, Isossa-Britanniassa ja Saksassa³¹⁸, oltu vielä nähty merkittäviä kyberanarkistien yhteenliittymiä ja näiden voimannäyttöjä. Näin ollen ilmiö ei vielä merkittävästi koskettanut Suomen valtiollista turvallisuuskompleksia, jota Sisäisen turvallisuuden ohjelmat pääsääntöisesti käsittelevät. Vuoden 2008 Sisäisen turvallisuuden ohjelma huomioi myös kyberanarkismin infoanarkistisen ulottuvuuden, kuten seuraava poiminta osoittaa:

”Ainoastaan tietoverkoissa esiintyviä rikoksia ovat esimerkiksi tietomurrot, palveluksenestohyökkäykset ja haittaohjelmien avulla tapahtuvat ns. identiteettivarkaudet. Nämä rikokset uhkaavat teknisten järjestelmien toimintaa ja saattavat myös vaarantaa niistä riippuvaisia yhteiskunnan kriittisiä perustoimintoja. Tietoverkkorikokset voivat liittyä laittomaan tietosäilytykseen [– –] tai tekijänoikeuksien suojaaman materiaalin levittämiseen. Tavanomaisia rikoksia, kuten petoksia ja väärennyksiä, toteutetaan tietoverkoissa [– –] Tietokoneet, tiedonsiirtoverkot ja erilaiset päätelaitteet liittyvät lähes aina talousrikosten sekä monien muiden tavanomaisten rikosten toteuttamiseen. Verkkoa käytetään myös [– –] terroristisiin tarkoituksiin. [– –] Yhä yleistynyt tietoturvallisuusongelma tällä hetkellä on toimisto-ohjelmien haavoittuvuuksien hyväksikäyttäminen yritysvakoilun toteuttamiseksi.”³¹⁹

Myös Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 käsittelee ei-valtiollisia kyberuhkia erittäin kattavasti. Asiakirja turvallistaa ei-valtiolliset kyberuhkat kyberrikollisuuden ja -terrorismin muodossa, mutta kuvaa myös haktivismin ja kybervakoilun toimintatapoja.

”Tietojärjestelmiä, tiedonsiirtoa sekä sähköistä joukkoviestintää voivat uhata [– –] järjestelmiin kohdistuvat tahalliset sähköiset ja fyysiset hyökkäykset, tietojärjestelmän luvaton käyttö tai häirintä. Eräs tunnetuimmista keinoista Internet-palveluiden häiritsemiseen on palvelunestohyökkäys... Tietojärjestelmien uhkana ovat tietoja ilkeästi muuttavat tai tuhoavat ohjelmat [– –] sekä tietoverkkorikollisuuden aiheuttamat uhkat kuten salakuuntelu tai vääriin sähköiseen identiteettiin perustuvat petokset. [– –] Järjestäytyneet rikollisuus ja terrorismi ovat nopeasti omaksumassa sähköisen hyökkäyksen hyväksikäyttöön perustuvia toimintatapoja. [– –] Tietoverkkoalan uhkia ovat jo edellä mainittujen lisäksi kriittisten tietoteknisten

³¹⁸ Ks. tämän tutkimuksen s. 46–47

³¹⁹ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008 s. 12

järjestelmien häiriöt, ilkeältä sekä kansainvälisen rikollisuuden tai terrorismin vaikutukset. [– –] Erilaiset tietoverkkojen kautta leviävät haittaohjelmat muuttuvat jatkuvasti monipuolisemmin toimiviksi ja siten vaikeammin torjuttaviksi. Taloudellisesti tärkeän tiedon tavoitteeluun tarkoitettut phishing-hyökkäykset suuntautuvat jatkossa yhä enemmän rajatulle kohdejoukolle.”³²⁰

Eduskunnan valiokunnista erityisesti Hallintovaliokunta on pyrkinyt turvallisemaan ei-valtiollisia kyberuhkia³²¹. Hallintovaliokunnan ohella ei-valtiollisten kyberuhkien turvallistamiseen pyrkiviä puheakteja on löydettävissä Ulkoasiain-, Liikenne- ja viestintä- ja Puolustusvaliokuntien asiakirjoista³²². Puolustusvaliokunta on pyrkinyt turvallisemaan ei-valtiollisia kyberuhkia erityisen voimallisesti, vaatimalla valmiuslakia sovellettavaksi vakavimpiin normaaliolojen ei-valtiollisiin kyberhyökkäyksiin.

”Lakiehdotuksen 3 §:n 1 ja 2 kohtien³²³ poikkeusolomääritelmässä ei enää käytettäisi sodan käsitettä, vaan kyseisissä kohdissa käytetty ilmaisu aseellinen hyökkäys sisältäisi myös sodan. Näin terminologia olisi yhdenmukainen perustuslain 23 §:ssä³²⁴ käytetyn ilmaisun kanssa. Voimassa olevaan lakiin verrattuna merkittävä muutos on myös se, että Suomeen kohdistuvan hyökkäyksen uhka voi olla muutakin kuin perinteinen aseellinen hyökkäys.

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 kohdan perusteluissa esimerkkeinä tällaisista uusista, aseelliseen hyökkäykseen rinnastettavista uhkista tuodaan esiin tietojärjestelmiin kohdistuva isku tai biologisin keinoin toteutettu hyökkäys. Hyökkäys voisi lakiehdotuksen perustelujen mukaan tarkoittaa myös ei-valtiollisen toimijan hyökkäystä silloin, kun hyökkäys olisi niin järjestäytynyt ja laaja, että se olisi verrattavissa valtion toteuttamaan hyökkäykseen[...]

Valmiuslakiehdotuksen 3 §:n 3 kohdan perusteluissa poikkeusoloksi määritellään sellainen väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapah-

³²⁰ Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 s. 49–50

³²¹ HaVL 25/2008 vp - HE 116/2008 vp, HaVL 2/2011 vp - U 50/2010 vp, HaVL 50/2010 vp - HE 222/2010 vp, HaVL 5/2009 vp - VNS 4/2009 vp & HaVL 6/2009 vp - VNS 1/2009 vp

³²² UaVM 5/2009 vp - VNS 1/2009 vp, LiVL 5/2007 vp - E 25/2007, PuVM 3/2010 vp - HE 3/2008 vp

³²³ Sodan käsite on poistunut vuoden 2011 valmiuslaista. Finlex.fi: Valmiuslaki 29.12.2011/1552. Saatavilla osoitteesta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552> (Viitattu 13.3.2013)

³²⁴ 23 § (4.11.2011/1112) Perusoikeudet poikkeusoloissa Perusoikeuksista voidaan säätää lailla tai laissa erityisestä syystä säädetyn ja soveltamisalaltaan täsmällisesti rajatun valtuuden nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella sellaisia tilapäisiä poikkeuksia, jotka ovat välttämättömiä Suomeen kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen samoin kuin muiden kansakuntaa vakavasti uhkaavien, laissa säädettyjen poikkeusolojen aikana ja jotka ovat Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisia. Lailla on kuitenkin säädettävä tilapäisten poikkeusten perusteet. Tilapäisiä poikkeuksia koskevat valtioneuvoston asetukset on saatettava viipymättä eduskunnan käsiteltäviksi. Eduskunta voi päättää asetusten voimassaolosta. Finlex.fi: Suomen perustuslaki 11.6.1999/731 Saatavilla osoitteesta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731> (Viitattu 13.3.2013)

tuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat. Valiokunta huomauttaa, että taloudellisen kriisin määritelmä poikkeaa voimassa olevan lain 2 §:n 4 kohdan määrittelystä. Nyt käytettävässä määritelmässä pyritään lakiehdotuksen perustelujen mukaan korostamaan, ettei väestön toimeentuloon tai maan talouselämään kohdistuva tapahtuma tai uhka välttämättä liity raaka-aineiden saatavuuteen. Kyse saattaa olla myös tilanteista, joissa esimerkiksi tietoteknisten tai logististen järjestelmien toimivuus horjuu vakavasti.

Puolustusvaliokunta pitää hyvänä ja tarpeellisena asiana sitä, että tieto- ja verkkoturvallisuuden kohdistuvat uhat samoin kuin terrorismi vakavimmissa muodoissa on uhkakuvana sisällytetty poikkeusolomääritelmiin. Valiokunta huomauttaa kuitenkin, että tietojärjestelmiin kohdistuvan uhkakuvan sisällyttäminen sekä poikkeusolomääritelmän 3 §:n 1 että 3 kohtiin ei kaikin osin ole ongelmaton ja rajanveto alakohtien välillä saattaa olla vaikeaa. Toisaalta valmiuslain mukaisten toimivaltuuksien käyttöönottamisessa on aina viime kädessä kyse poliittisesta harkinnasta ja vakavasta yhteiskunnallisesta kriisistä. Viime kädessä jää valtioneuvoston ja tasavallan presidentin arvioitavaksi, milloin valmiuslain käyttöönottamisen kynnyks ylittyy.”³²⁵

Kuten on jo aiemmin mainittu³²⁶, käsittelee Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012 kyberuhkia erittäin vähän. Huomionarvoista on, että samanaikaisesti Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon 2012 kyberuhkia käsittelevä osuus on laajentunut käsittelemään erityisesti ei-valtiollisia kyberuhkia. Turvallisuus- ja puolustuspoliittisten selontekojen ei-valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen vaikuttaisi noudattavan sekä ei-valtiollisten kyberuhkien nimeämättömyyttä, että kaikkien ei-valtiollisten kyberhyökkäysten turvallistamista kyberrikollisuus-termin alla.

”Teknologian kehittymisen myötä myös muiden kuin valtiollisten toimijoiden vahingolliset vaikuttamiskeinot kasvavat. [– –] Epäsymmetrisiä keinoja voidaan pyrkiä kohdentamaan laajasti koko yhteiskuntaan, ei ainoastaan asevoimiin. [– –] kyberhyökkäykset voivat aiheuttaa nopeasti eteneviä, vakavia kriisejä, ja niiden ehkäisy ja torjunta edellyttävät laaja-alaista varautumista.”³²⁷

³²⁵ PuVM 3/2010 vp - HE 3/2008 vp

³²⁶ Ks. tämän tutkimuksen s. 72

³²⁷ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 23

”Erityisesti kybertilan häiriöt ovat kriittinen uhkatekijä. Kyberuhkaa aiheuttavat tietoverkkojen sisäiset heikkoudet sekä vahinkoa aiheuttavat tai laittomasti tietoa hankkivat ulkoiset toimijat. [– –] Vahinkoa aiheuttavien valtiollisten ja ei-valtiollisten toimijoiden erottaminen ja uhkien alkuperän selvittäminen vaikeutuvat.”³²⁸

”Ei-valtiollisten toimijoiden vaikuttamismahdollisuudet kasvavat kaksikäyttötekniikan kehittymisen ja yhteiskunnan lisääntyvien haavoittuvuuksien myötä. Uhkien alkuperän ja toimijoiden tunnistaminen vaikeutuu erityisesti informaatio- ja kyberulottuvuudessa.”³²⁹

Kybertoimintaympäristössä toteutettavien tietoturvaloukkausten ja rikosten lisäksi kyberhyökkäyksiä voidaan käyttää myös poliittisen ja taloudellisen painostuksen välineinä [...]”³³⁰

Vuoden 2009 turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko näyttöytyy vielä seuraajaansakin yksipuolisempaan ei-valtiollisten kyberuhkien käsittelyn suhteen. Samalla hyvin suppealla, kyberrikollisuuden ja kyberterrorismin linjalla jatkaa Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010.

”...Samalla kuitenkin sähköisten viestintä- ja tietojärjestelmien rakenteet mahdollistavat niiden käytön rikollisiin tarkoituksiin sekä vaikuttamisen yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin myös maamme rajojen ulkopuolelta...”³³¹

”Tietoverkkorikollisuuden torjunnassa tarvitaan reaaliaikaista yhteistyötä viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä. Erityisen tärkeänä pidetään ennaltaehkäisevän toiminnan, toimijoiden roolien ja vastuiden jäsentämistä sekä tiedonvaihdon edistämistä.”³³²

”Viime vuosina usein käytetty menetelmä on palveluiden häirintä internetin kautta tapahtuvalla palvelunestohyökkäyksellä. [– –] Internetpalveluiden häirintään on myös lukuisia muita mahdollisuuksia. [– –] Tietoverkkojen haavoittuvuuksia käyttävät hyväkseen myös järjestäytyneet rikollisuus ja terrorismi. Tietoliikenteen ja sähköisten palveluiden yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi ne ovat tärkeitä elementtejä myös poliittisissa ja sotilaallisissa kriiseissä.”³³³

³²⁸ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 24

³²⁹ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 39

³³⁰ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2012 s. 96

³³¹ Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2009 s. 60

³³² Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko 2009 s. 85

³³³ Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 66

Vaikka kyberanarkismia, tai kyberanarkismin piirissä toimivaa haktivismia, ei ole jatkuvasti suoranaisesti turvallistettu, ovat ilmiöt vahvasti läsnä turvallisuuspoliittisessa turvallistamisen diskurssissa. Ei-valtiollisten kyberuhkien turvallistaminen on ollut vahvaa, minkä huippuna voidaan nähdä tahtotila valmiuslain soveltamisesta ei-valtiollisten kyberuhkien torjunnassa. Aineiston analyysin perusteella haktivismi on haluttu turvallistaa osaksi kyberrikollisuutta. Mahdollisia syitä tähän voivat olla kyberviranomaisten toiminnan helpottaminen, niin että kaikkien ei-valtiollisten kyberhyökkäysten selvittäminen on asetettu poliisin tehtäväksi, tai näkemys siitä, etteivät ääriaineikset aiheuta vakavaa uhkaa yhteiskunnalle, vaikka huoli poliittisesti motivoituneista kyberhyökkäyksistä on nähtävissä turvallisuuspolitiikan linjauksissa. Toisaalta myös laajan turvallisuuden myötä hajaantunut turvallisuuden kenttä pakottaa ottamaan ilmiöitä huomioon. Ilmiöiden huomioiminen ei johda syvälliseen käsittelyyn, sillä turvallisuuspolitiikan linjaukset tahdottaneen pitää mahdollisimman tiiviinä.

Kybertoimintaympäristö, ääriliikkeet ja -politiikka

Kybertoimintaympäristö, ääriliikkeet ja -politiikka -teeman alle on koottu aineistossa esiintyneet kytkökset ääriliikkeiden ja -politiikan sekä kybertoimintaympäristön välillä. Teemaan sisältyvän puhunnan määrä oli selkeästi kaikista teemoista vähäisin, vaikka ääriliikkeiden turvallistaminen on vahvasti läsnä erityisesti sisäisen turvallisuuden uhkakuvien turvallistamisessa. Teemaan sisältyvää puhuntaa ei esiintynyt lainkaan turvallisuus- ja puolustuspoliittisissa selonteoissa (2004, 2009 ja 2012), eikä valiokuntien mietinnöissä ja lausunnoissa.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmat 2004 ja 2008 ottavat näkyvästi kantaa ääriliikkeisiin ja näiden kasvun uhkaan, kun taas vuoden 2012 ohjelmassa ääriliikkeitä käsittelevä osuus on erittäin lyhyt ja keskittyy yleisellä tasolla ääri-ideologioiden motivoimien väkivallantekojen torjumiseen, sekä koulusurmien tyyppisten tekojen ennaltaehkäisyyn³³⁴. Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 näkee rikollisia toimintatapoja omaksuneiden ääriliikkeiden toiminnan lisääntymisen todennäköisenä ja poliittisten ääriliikkeiden aktivoitumisen mahdollisena³³⁵. Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008 listaa keskeisiksi kehittämiskohteiksi väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ääriliikkeiden laittoman toiminnan tunnistamisen sekä näiden syihin vaikuttamisen

³³⁴ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012 s. 55

³³⁵ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s.117–118

yhteistyötä kehittämällä³³⁶. Kaikki sisäisen turvallisuuden ohjelmat painottavat ääriliikkeiden kansainvälistymistä sekä kansainvälisen yhteistyön merkitystä ääriliikkeiden torjunnassa.³³⁷

Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 näkee kybertoimintaympäristön tiedonvälityksellisen merkityksen anarkistisille ääriliikkeille. Tiedonvälityksestä, eli reaali maailman anarkismin kyberulottuvuudesta, puhuttaessa viitataan samassa yhteydessä selkeästi ekoanarkismiin.

*”Toiminta kansainvälistyy nopeasti. Internetiä käytetään kohteita, tekotapoja ja tutkinnan haittaamista koskevan tiedon levittämiseen. Joidenkin liikkeiden tavoitteena on lopettaa turkiselinkeino Suomessa ja estää ydinvoiman lisärakentaminen. Olkiluodon ydinvoimalarakennustyömaa ja mahdollisesti Helsingin Vuosaaren satamahanke ovat mahdollisia kohteita kansainvälisille mielenilmaisuille ja jopa suoranaistulle rikoksille.”*³³⁸

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 tuovat esiin mahdollisuuden ideologisesti motivoituneihin vahingontekoihin³³⁹, ja näin turvallistavat poliittisesti motivoituneet sabotaasiteot. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 tuo keskusteluun myös ei-valtiollisen toimijan tietoverkkohyökkäyksellä suorittaman poliittisen painostuksen. Seuraavassa lainauksessa kuvatus tyypistä poliittista painostusta on suoritettu esimerkiksi Anonymousin toimesta, ryhmän hyökättyä Ruotsalaisia verkkopalveluja vastaan vuoden 2012 lopulla. Kyberanarkistien toimet mahtuvat näin ollen turvallisuuspolitiikan linjauksiin ja turvallistettuihin uhkakuviiin, vaikka kyberanarkismia ei ole tunnistettu, ja näin ollen erikseen turvallistettu.

”Poliittisella, taloudellisella ja sotilaallisella painostuksella jokin valtio tai muu toimija pyrkii tietoisesti ja tarkoituksellisesti vaikuttamaan toisen valtion päätöksentekoon tai kiistämään itsenäisyyden saavuttaakseen sellaisia poliittisia, taloudellisia tai muita strategisia päämääriä, joihin tämä valtio ei muutoin suostu tai joita se ei hyväksy. Painostus voi kohdistua valtiojohtoon, kansalliseen tai kansainväliseen mielipiteeseen, yhteiskunnan toimintaedellytyksiin, kansalaisten maanpuolustustahtoon tai kykyyn puolustaa maata. Tällä kaikella pyritään heikentämään osaltaan myös väestön henkistä kriisinkestävyttä. Painostava osapuoli saattaa

³³⁶ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008 s. 60

³³⁷ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008 s. 59-60 Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s.95 ja Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012 s. 55

³³⁸ Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004 s.111

³³⁹ Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 s. 57 ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 74

käyttää informaatioympäristöön vaikuttamisen ja strategisen viestinnän keinoja yhdistäen ne poliittisiin, taloudellisiin ja sotilaallisiin painostuskeinoihin. Painostusta saatetaan käyttää kansainvälisissä suhteissa ja -järjestöissä sekä mediassa. Painostus voi olla yksittäistä, se voi lisääntyä asteittain tai sitä voi tapahtua samanaikaisesti. Erityyppiset informaatio-operaatiot, kuten tietoverkkojen häirintä, liittyvät yhä useammin sekä poliittiseen, taloudelliseen että sotilaalliseen painostukseen.”³⁴⁰

Yksi selkeimmistä kybertoimintaympäristön ääri liikkeiden turvallistamiseen liittyneistä puheakteista löytyy vuonna 2006 julkaistusta Puolustusministeriön strategia 2025:stä.

”Teknologian kehitys ja uusien teknologioiden käyttöönotto nopeutuvat. Pääsääntöisesti vaikutukset ovat positiivisia, mutta samalla turvallisuusriskit kasvavat. Informaatioteknologian sovellutusten leviäminen mahdollistaa poliittisten aatteiden ja käytäntöjen tarkoitushakuisen ja nopean leviämisen. [– –] Teknologian kehittyessä yhteiskunnan ja puolustusjärjestelmän haavoittuvuus lisääntyy. Uusien teknologioiden väärinkäytöstä arvioidaan kohdistuvan Suomeen lähinnä välillisiä turvallisuusriskejä, kuten tietoverkkojen ja johtamisjärjestelmien lamautuminen sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen häiriintyminen.”³⁴¹

Poliittisten aatteiden ja käytäntöjen tarkoitushakuisella ja nopealla leviämällä viitattaneen reaali maailman anarkismin kyberulottuvuuteen ja anarkismin ulkoparlamentaarisiiin käytäntöihin. Tätä näkemystä tukee lainauksen kuvaukseen osin soveltuvan uskonnollis-ideologisen terrorismin käsitteleminen toisaalla tutkitussa asiakirjassa³⁴². Toinen tätä tukeva seikka on lainauksesta ilmenevä uhkan vaikuttavuuden vähättely, joka ei vaikuta tyypilliseltä uskonnollis-ideologista terrorismia turvallistavalta puhunnalta. On myös mahdollista, että asiakirjassa on haluttu turvallistaa sekä anarkistinen että äärioikeistolainen politiikka, joskin anarkistinen on näistä kahdesta selkeämmin läsnä kybertoimintaympäristössä.

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006:n ensimmäinen uhkamalli ”Sähköisen infrastruktuurin häiriintyminen” sisältää kyberanarkistisen elementin ehdollisen turvallistamisen. Asiakirjassa esitetään mahdollisuus ääri liikkeiden toiminnan sekä käyttäytymismallien ja moraalikäsitysten muutoksen mahdollisuudesta muodostua riskeiksi.

³⁴⁰ Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 s. 76

³⁴¹ Puolustusministeriön strategia 2025 s.6

³⁴² Puolustusministeriön strategia 2025 s.6–9

*Yhteiskunnan kehitykseen liittyvät tekijät, kuten tietoverkkojen lisääntyvä käyttö, ihmisten ikääntyminen, kaupungistuminen, teknologioiden monimutkaistuminen, reaaliaikaisuus, ääri-
liikkeiden toiminta, kulttuurinen syrjäytyminen, käyttäytymismallien ja moraalikäsitteiden
muuttuminen, yhteiskunnan lisääntyvä läpinäkyvyys ja riippuvuuksien suuri lisääntyminen,
saattavat muodostua riskeiksi.³⁴³*

Vaikka kybertoimintaympäristön merkitys ääriliikkeille ja -politiikalle on ollut huomion koh-
teena, ei kyberanarkismia ole tunnustettu erillisenä ilmiönä. Kyberanarkismi-termiä, tai ilmiön
piirissä toimivia toimijoita ei ole nimetty tutkitussa asiakirja-aineistossa, mikä vaikuttaa yh-
den mallin kyberuhkista³⁴⁴ vallitsevan Suomen turvallisuuspolitiikan kyberuhkia turvallista-
vassa aineistossa. On oletettavaa, että Suomen turvallisuuspolitiikan laatimiseen osallistuvat
asiantuntijat seuraavat kyberilmiöiden kehittymistä, ja ovat näin ollen tiedostaneet
Anonymousin, Piratebayn ja Wikileaksinkin kaltaisten toimijoiden nousun ja toimijoiden keski-
näisen dynamiikan. Tämän tutkimuksen valossa vaikuttaa siltä, ettei kyberanarkistiryhmille
ole haluttu antaa omaa roolia kyberuhkien joukossa, vaan kyberanarkistinen toiminta on
”alennettu” kyberrikollisuuden joukkoon.

Ideologisesti motivoituneita kyberhyökkäyksiä ei ole turvallistettu laajasti, ja ainoastaan muu-
tama edellä mainittu lainaus koko tutkitusta turvallisuuspoliittisesta asiakirja-aineistosta tur-
vallistaa reaali maailman anarkistisen toiminnan kyberulottuvuuden. Anarkistinen toiminta
koetaan edelleen reaali maailman turvallisuusuhkana, jonka merkittävimpinä yhteiskuntaan
kohdistuvana vaikutuksena nähdään ideologisesti motivoituneet, pääasiassa infrastruktuuriin
kohdistuneet tuhotyöt.

³⁴³ Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia 2006 s. 49

³⁴⁴ Ks. tämän tutkimuksen s. 40–45

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyberanarkismi näyttäytyy kokonaisuutena, jossa haktivismilla, infoanarkismilla ja kryptoanarkismilla on moniulotteinen keskinäinen riippuvuussuhde. Tämän tutkimuksen valossa kyberanarkismi on anarkismin ideologian piirissä toimiva, suurelta osin reaali maailman anarkistisesta toiminnasta erillinen ilmiö. Vaikka näiden anarkismin ideologian piirissä toimivien kokonaisuuksien välillä on olemassa keskinäisiä yhteyksiä, vaikuttavat ne poikkeuksellisilta kokonaisuuden tarkastelun kannalta. Tämän tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että reaali maailman ja kyberanarkismin väliset yhteydet ovat kuitenkin kasvussa, mistä selkeimpinä osoituksina ovat Anonymous-kyberanarkistiryhmän hyökkäykset epäoikeudenmukaisiksi koettuja hallituksia ja äärioikeistoa vastaan sekä reaali maailman anarkistien kyberanarkismiin kiinnittynyt huomio.

Kyberanarkismin ja perinteisen anarkismin kyberulottuvuuden selkeimpänä erona on toiminnan tarkoitus ja suhtautuminen anarkistiseen ideologiaan. Anarkistisideologiseksi tunnustautuva reaali maailman anarkistisen toiminnan kyberulottuvuus pyrkii levittämään propagandaa ja rekrytoimaan mukaan reaali maailman anarkistiseen toimintaan, kun taas kyberanarkismi keskittyy suurelta osin kybertoimintaympäristön riippumattomuuden ja kontrollin vastustamiseen, eikä yleisesti tunnusta edustavansa mitään ideologiaa. Vaikka kyberanarkismin piirissä on käytetty joissakin tapauksissa anarkismin ulkoisia tunnuksia, ovat kyberanarkismin hallinnonvastaisuus, suora ulkoparlamentaarinen toiminta sekä äärimmäinen individualismi ja samanaikainen anonyymi kollektivismi selkeimpiä tunnusmerkkejä, joiden perusteella ilmiö on luokiteltavissa synteesianarkistiseksi.

Kyberanarkismi on ilmiönä moniulotteinen, eikä yhtä totuutta sen sisällöstä ole olemassa. Ilmiön rajaaminen suhteessa muihin kyberuhkiin ja -ilmiöihin sekä anarkismin ideologian ja sen kyberulottuvuuden suhteen on haasteellista, sillä ilmiöt ja tapahtumat eivät useinkaan noudattele keinotekoisesti luotuja rajauksia. Ilmiön rajauksen ongelmallisuutta kuvaa esimerkiksi se, voidaanko valtiollisen hallinnan ulkopuolelle pyrkivä bittiraha³⁴⁵ laskea kuuluvaksi kyberanarkismiin? Lähteitä ja tapausesimerkkejä on löydettävissä valtavasti, ja internet on tulvillaan sekä anarkismiin että haktivismiin liittyvää materiaalia. Tämän paljouden kääntöpuolena on kyberanarkismia käsittelevän aikaisemman tutkimuksen puute.

³⁴⁵ Bittiraha, eli bitcoin on hajautettu, käyttäjien ylläpitämä virtuaalivaluutta, jonka hallinnoimiseen ei osallistu yksikään pankki tai hallitus. Ks. Bitcoin-portaali. Saatavilla osoitteesta: <http://www.bittiraha.fi> (Viitattu 6.4.2013)

Suomessa kyberanarkismi on tämän tutkimuksen perusteella kansainvälisesti verrattuna pieni, mutta olemassa oleva ilmiö. Suomalaisella kyberanarkismilla on yhteyksiä kansainväliseen kyberanarkismiin, mutta kansainvälinen kyberanarkismi ei ole kohdistanut merkittäviä toimia suomalaisia toimijoita kohtaan. Anonymous Finland on kuitenkin hyökännyt, mahdollisesti kansainvälisesti avustettuna, kybertoimintaympäristöä ja erityisesti infoanarkismin kontrollointiin pyrkineitä tahoja kohtaan. Vaikka selkeästi suomalaistaustainen kyberanarkismi ei näyttäytyä aktiivisena tai laajamittaisena, on mahdotonta sanoa kuinka paljon suomalaisia henkilöitä tai ryhmiä toimii kansainvälisen kyberanarkismin piirissä.

Kybertoimintaympäristön merkitys tietoyhteiskunnalle ja tietoyhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin haavoittuvuus on vahvasti läsnä turvallisuuspolitiikkaa linjaavassa asiakirja-aineistossa ja turvallisuuspoliittisen lainsäädännön valmistelussa.

Ei-valtiollinen kyberuhka dominoi turvallisuuspolitiikkaa, valtiollisen kyberuhkan ollessa selkeästi taka-alalla. Tästä huolimatta viime vuosien näkyvintä kyberuhkaa – kyberanarkismia ja sen piirissä toimivaa haktivismia – ei ole turvallistettu läheskään yhtä laajassa mittakaavassa, kuin esimerkiksi kyberrikollisuutta. Toisaalta kyberrikollisuuden vahva turvallistaminen on ymmärrettävää, sillä sen suorat ja välittömät vaikutukset koskettavat pääasiassa talouden turvallisuussektoria, jonka toiminnan turvaaminen on kansantalouden ja yhteiskunnan jokapäiväisen toiminnan kannalta ensisijaista.

Kyberanarkismin osatekijät – infoanarkismi ja haktivismi – on turvallistettu tarkastellussa aineistossa. Tutkitun turvallisuuspoliittisen aineiston perusteella vaikuttaa siltä, että kaikkia ei-valtiollisia kyberuhkia käsitellään usein joko kyberrikollisuutena tai kyberterrorismina. Tämän tutkimuksen valossa vaikuttaa siltä, että turvallisuuspolitiikassa on valittu uusien ja tuntemattomien kyberilmiöiden ja -kulttuurien lähestymistavaksi kriminalisointi. Pelkällä ilmiöiden kriminalisoimisella ei kuitenkaan aina saavuteta kyberturvallisuuden tavoitetta parhaalla mahdollisella tavalla, vaan tällä saattaa olla jopa päinvastainen vaikutus³⁴⁶.

Kyberanarkismin kokonaisuutta, eli eri osatekijöiden keskinäistä yhteyttä ei ole turvallistettu. Anarkistisen ideologian vaikutusta ei-valtiollisten kyberuhkien muodostumiseen vaikuttavana

³⁴⁶ Esim. venäläinen anarkistisivusto Black Bloc näki itseensä kohdistuneen viranomaissensuurin kunnianosoituksena, ja ilmoitti olevansa ylpeä taistelunsa merkityksen tunnustamisesta. Takku.net: Venäjä: Black Bloc -nettisivu kiellettyjen listalle. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20130303161119551> (Viitattu 14.3.2013)

tekijänä ei ole näin ollen nähty merkittävänä. Anarkistinen suora toiminta tarkoittaa turvallisuuspolitiikassa edelleen muuhun kuin kyberinfrastruktuuriin kohdistuvia sabotaasitekoja.

Kyberanarkismi-ilmion jakautuminen turvallisuuden sektorien kesken näyttäytyy aineistossa vahvasti, joskin myös perinteisen – sotilaallisen ja poliittisen – turvallisuuden piiristä on kuulunut ei-valtiollisia kyberuhkia ja kyberin ääripolitiikkaa turvallistavia puheakteja. Tutkimuksen valossa vaikuttaa siltä, että äärivasemmistolainen ja anarkistinen verkkomateriaali sekä kyberrikollisuuden alle luokiteltava haktivismi nähdään usein turvallisuuden politiikka- ja talussektorin uhkana, jonka ratkaiseminen on sisäasiainministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön vastuulla. Infoanarkismi – Erityisesti tekijänoikeuksia rikkovan materiaalin levittäminen – nähdään yhteiskuntasektorin ja näin ollen kulttuurin sekä osaltaan politiikkasektorin uhkana. Suora toiminta – haktivismi ja tietomurrot – on turvallistettu laajasti, mutta toimijoiden kesken ja ajan suhteen epätasaisesti.

Turvallisuuspoliittisen asiakirja-aineiston analyysin perusteella ei-valtiolliset kyberuhkat ovat muuttuneet tarkastelujakson aikana sisäisen turvallisuuden kysymyksistä koskettamaan turvallisuustoimijoiden kenttää myös sisäisen turvallisuuden ulkopuolella. Erityisen huomion ansaitsee Puolustusvaliokunnan tahto soveltaa valmiuslakia ei-valtiollisiin kyberuhkiin, ja näin laajentaa kyberturvallisuusviranomaisten keinovalikoimaa yksilönoikeuksien kustannuksella. On toki huomattava, että tämänkaltaisella varautumisella halutaan luoda edellytykset vastata erityisen vakaviin kyberhyökkäyksiin, ei suinkaan jokapäiväisiin haasteisiin.

Kyberanarkismin osatekijät, kuten muutkin kyberuhkat, nähdään erityisesti paikallisena ja alueellisena turvallisuuskompleksina. Vaikka tutkimusmateriaalissa viitataan monesti globalisaatioon, nähdään yhteistyö Euroopan unionissa merkittävimmäksi Suomen kyberturvallisuutta edistäväksi yhteistyön muodoksi.

Turvallisuuspoliittisten linjausasiakirjojen osittainen päällekkäisyys ja laajan turvallisuuskäsitksen mukanaan tuoma turvallisuuspoliittisen keskustelun hajaannus vaikeuttaa selkeiden kyberturvallisuuden vastuualueiden hahmottamista. Erityisesti tämä korostuu kyberanarkismin tapauksessa. Perinteisesti sisäisen turvallisuuden alainen anarkistinen toiminta on saanut kybertoimintaympäristöön siirtymisen myötä kansainvälisiä, valtioiden rajat ylittäviä piirteitä, ja tietoyhteiskunnan haavoittuvuuden myötä kyberuhkan potentiaalinen vaikuttavuus on kasvanut.

Kyberturvallisuusviranomaisilla on kuitenkin tämän tutkimuksen valossa valmius vastata myös pitkälti ennakoimattomiin kyberuhkiin, joskin tämä edellyttää vahvaa poikkihallinnollista yhteistyötä, jota myös tutkitussa turvallisuuspoliittisessa aineistossa peräänkuulutetaan. Kyberturvallisuusstrategian linjauksen myötä perustettava kyberturvallisuuskeskus parantanee osaltaan poikkihallinnollisen yhteistyön edellytyksiä, vaikka jokainen hallinnonala on edelleen vastuussa omasta kyberturvallisuuden kehittämisestään.

Tietoyhteiskuntakehitys, yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen tukeutuminen kybertoimintaympäristöön ja näiden myötä vakavaa tuhopotentiaalia saaneet kyberuhkat koskettavat turvallisuuspolitiikan toimijoita laajasti. Yhteisymmärryksen, yhteisen termistön ja yhtenäisten linjausten laatiminen turvallisuuspolitiikkaa linjaavien asiakirjojen viidakossa on vielä oma erillinen haasteensa. Vaikka kyberuhkat ovat olleet vahvasti esillä turvallisuuspolitiikan linjauksessa ja lainsäädännön valmistelussa koko tarkastelujakson ajan, on Suomen kyberturvallisuusstrategia julkaistu vasta tammikuussa 2013. Kyberturvallisuusstrategia ei itsessään ratkaise kyberyhteistoiminnan haasteita ja kysymyksiä, vaan toimii eräänlaisena visioasiakirjana. Varsinainen kyberturvallisuusstrategian toimenpideohjelma julkaistaan myöhemmin.

Toiminnan selkeyttämisen kannalta keskeistä on kehittykö Suomen kyberviranomaisten välisen yhteistyön koordinointi kyberturvallisuuskeskuksen perustamisen ja Suomen kyberturvallisuusstrategian toimenpideohjelman toimeenpanon myötä, vai pysyykö kyberuhkiin varautuminen edelleen jokaisen hallinnonalan omien toimenpiteiden varassa. Sisäasiainministeriön vastuulla on valtion sisäisen turvallisuuden takaaminen, kun taas Puolustusministeriö yhteistyössä Ulkoministeriön kanssa vastaa valtion ulkoisiin uhkiin varautumisesta. Tätä vastuunjaon periaatetta on erittäin vaikea toteuttaa puhuttaessa usein hyvin moniulotteisista kyberuhkista. Se, millä tavoin ministeriöiden vastuun rajat määritellään kyberuhkien kysymyksessä, vai siirretäänkö koko kyberturvallisuus lopulta yhden toimijan vastuulle riippumatta turvallisuusuhkan sijoittumisesta ulko- ja sisäpoliittiseen kenttään, on yksi suurista kysymyksistä.

Käytetyt tutkimusmenetelmät sopivat tämän tutkimuksen tekemiseen hyvin. Teemoittelun luonne apukeinona auttoi jäsentämään laajaa turvallisuuspoliittista materiaalia, ja sisällönanalyysi antoi tietynlaisen vapauden tulkita suurelta osin *peitekielistä*³⁴⁷ turvallisuuspoliittista aineistoa tieteenteorian ja kyberanarkismi-ilmiön määrittelyn avulla. Ei-julkisen turvallisuuspoliittisen valmisteluaineiston sisällyttäminen tutkimukseen olisi mahdollisesti tuonut tutkimukselle lisäarvoa. Ajatuksena on kuitenkin tutkimustyön aloittamisesta alkaen ollut laatia

³⁴⁷ Limnell (2009) s. 343–344

julkinen tutkimus, joten ei-julkisen materiaalin käyttö tässä tutkimuksessa ei olisi ollut ylipääntään mahdollista.

Kööpenhaminan koulukunta antoi toimivan viitekehyksen turvallistamisen tutkimiseen. Koulukunnan teoria on kuitenkin puhtaasti turvallisuutta ja turvallistamista tulkitseva teoria, mikä ei ota teoreettisessa viitekehysessään kantaa turvallistettavien reaalimaailman ilmiöiden luonteeseen. Tämän johdosta teorian soveltaminen tämän tutkimuksen ilmiöitä taustoittaviin ja selittäviin lukuihin on ollut haasteellista. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa merkittävään osaan nousee kyberanarkismi-ilmiön määrittely, sillä muut tämän tutkimuksen keskeiset käsitteet (Kööpenhaminan koulukunnan tietenteoria ja Suomen turvallisuuspolitiikka) ovat pitkälti vakiintuneita. Tässä tutkimuksessa käytetystä kyberanarkismin määrittelystä poikkeavalla määrittelyllä ja tutkimusmetodeilla (esim. asiantuntijahaastattelut) olisi suora vaikutus myös tutkimustuloksiin.

Kyberanarkismi, sen yhteydet ja kehityssuunnat on aihepiiri, joka on jatkuvassa muutoksen tilassa, ja jonka piirissä on tilaus jatkotutkimuksille. Mihin suuntaan kyberanarkismi kehittyy, ja mistä tekijöistä toimijoiden motivaatio laittomalle toiminnalle muodostuu? Mitkä ovat kyberanarkistien kohteidenvalinnan trendit; kohdistuvatko hyökkäykset suojautumattomia yksityisen sektorin toimijoita, korruptoituneeksi koettua julkishallintoa vai jotakin muuta toimijaa kohtaan? Kasvattavatko suuret toimijat, kuten Anonymous ja Wikileaks kokoaan ja vaikuttavuuttaan, vai onko nähtävissä uusien pienryhmien merkittävyyden kasvu? Myös kyberturvallisuuskeskuksen perustaminen luo tilauksen tutkimukselle. Kyberturvallisuuskeskuksen toiminnan vakiinnuttua, voidaan tutkia millä tavoin kyberturvallisuuden kokonaisuuden hallinta on kehittynyt kyberturvallisuuskeskuksen aikana, verrattuna tätä edeltävään aikaan. Tämän tutkimuksen laatimisen yhteydessä on käynyt ilmi kybertermistön vakiintumattomuus, ja hallinnonalojen toisistaan poikkeavat näkemykset kyberuhkista. Turvallisuuspolitiikan tekemiseen osallistuvien hallinnonalojen käsityksiä kyberuhkista tutkimalla, on potentiaalisesti mahdollista parantaa keskinäistä ymmärrystä, ja tätä myötä yhteistyötä kyberuhkien käsittelyn suhteen.

LÄHTEET

JULKAISTUT LÄHTEET

TUTKIMUSKIRJALLISUUS JA TIETEELLISET ARTIKKELIT

Aine, Antti, Nurmi, Veli-Pekka, Ossa, Jaakko, Penttilä, Teemu, Salmi, Ilkka & Virtanen, Vesa: Moderni kriisilainsäädäntö. WSOYpro oy, Helsinki, 2011

Alasuutari, Pertti: Laadullinen tutkimus. Vastapaino, Tampere, 1999

Bakunin, Mihail: God and the State. Mother Earth Publishing Association, New York, 1916

Baldi, Stefano, Gelbstein, Eduardo, Kurbalija, Jovan: Hacktivism, Cyber-Terrorism and Cyberwar – The activities of the uncivil society in the cyberspace. Diplofoundation, Malta & Switzerland, 2003

Bilgin, Pinar: The politics of studying securitization? The Copenhagen School in Turkey. Security Dialogue 2011 42. s. 399–412

Burke, Anthony: What security makes possible: Some thoughts on critical security studies. Working paper 2007/1. Department of International Studies, Australian National University, Canberra, Kesäkuu 2007 saatavilla osoitteesta:
<http://www.ciaonet.org/wps/anu10577/anu10577.pdf> (Viitattu 5.3.2013)

Buzan, Barry, Wæver, Ole: Regions and Powers – The structure of international security. Cambridge university press, Cambridge, 2003

Buzan, Barry, Wæver, Ole, de Wilde, Jaap: SECURITY: A NEW FRAMEWORK FOR ANALYSIS. Lynne Rienner Publishers, Inc., Colorado, 1998

Carr, Jeffrey: Inside Cyber Warfare. O`Reilly Media Inc, USA, 2010

Chomsky, Noam: On Anarchism. AK press Oakland and Edinburgh, 2005

Chomsky, Noam, Otero C.P.(Ed.): Radical Priorities. Expanded third edition. AK press Oakland and Edinburgh, Canada, 2003

Condit, Stephen: Practical Millenarianism: Norms of Anarchism in the 21st Century. Saata-
villa osoitteesta:
http://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:tf7V5tTrXNoJ:scholar.google.com/&hl=fi&as_sdt=0,5 (Viitattu 3.7.2012)

Conway, Maura: Terrorism and new media: The Cyber-Battlespace. Teoksesta: **Forest, James (ed.):** Countering Terrorism and Insurgency in the 21st Century. Westport, CT: Praeger Publishers, 2007. (.pdf)

Croft, Stuart: Securitizing Islam: Identity and the Search for Security. Cambridge university press, Cambridge, 2012

Dalby, Simon: Environmental security. University of Minnesota press, Minneapolis, 2002

Eatwell, Roger, Wright, Anthony (Ed.): Contemporary political ideologies, 2nd edition. Pinter, London and New York, 1999

Farwell, James P. & Rohozinski, Rafal: The New Reality of Cyber War, Survival: Global Politics and Strategy, 54:4, 2012. s.107–120

Faure, Sebastien: The Anarchist Synthesis. Alkuperäinen julkaisu 1927. Englannin kielinen käännös Nestor McNab, 2011. Saatavilla osoitteesta:
http://theanarchistlibrary.org/HTML/Sebastien_Faure__The_Anarchist_Synthesis.html (Viitattu 11.06.2012)

Floyd, Rita: Can securitization theory be used in normative analysis? Towards a just securitization theory. Security Dialogue 42, 2011. s. 427–439

Gingell, John, Little, Adrian, Winch Christopher (Ed.): Modern Political Thought – A reader. Routledge, London, 2000

- Greenwald, Abe:** Return of the anarchism – Why the discredited terrorist doctrine of a century ago is making a comeback. Commentary, 00102601, Toukokuu 2011, Vol. 131, Numero 3. s. 32–36
- Guest, Krysti:** Feminism and Anarchism: Toward a Politics of Engagement. Teoksesta: Version of Freedom. An Anthology of Anarchism. Versions of freedom collective, Sydney, 1996
- Haas, Peter M (Ed):** Knowledge, Power and International Policy Coordination. University of South Carolina press, Columbia, 1992
- Hakovirta, Harto:** Maailmanpolitiikka – Teoria ja todellisuus. Kustannus 54, Tampere, 2002
- Hansen, Lene & Nissenbaum, Helen:** Digital Disaster, Cyber Security, and the Copenhagen School. International Studies Quarterly 53, 2009. s. 1155–1175 (.pdf)
- Heywood, Andrew:** Political Ideologies: An Introduction, 4th edition. Palgrave Macmillan, New York, 2007
- Härmänmaa, Marja & Mattila, Markku (Ed.):** Anarkismi, Avantgarde, Terrorismi – Muutamia strategioita järjestyksen sotkemiseksi. Gaudeamus, Helsinki university press, Helsinki, 2007
- Jordan, Tim:** "Haktivismin" kolme tyyppiä : nettiteknologioiden politiikasta (2008). Saatavilla osoitteesta: <http://www.edemokratia.uta.fi/haefile.php?f=293> (Viitattu 6.2.2013)
- Korhonen Anna-Reetta, Peltokoski Jukka ja Saukkonen Miika:** Paskaduunista barrikaadeille – prekariaatin julistus. Into kustannus, Helsinki 2009
- Kropotkin, Pjotr:** Mutual Aid – A Factor of Evolution. 1902. Uudelleenjulkaisu: Forgotten Books (www.forgottenbooks.org) 2008
- Linnéll, Jarno:** Suomen uhkakuva-politiikka 2000-luvun alussa. Maanpuolustuskorkeakoulu Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 29, Edita Prima Oy, Helsinki, 2009

Linnéll, Jarno & Raitasalo, Jyri: Selonteko 2009 – Turvallisuuden uudelleenarviointia. Maanpuolustuskorkeakoulu Strategian laitos, Julkaisusarja 4: Työpapereita No 29, Helsinki, 2009

Lindgren, Simon & Lundström, Ragnar: Pirate Culture and Hacktivist Mobilization: The cultural and social protocols of #WikiLeaks on Twitter. *New Media and Society* 13(6), 2011. s. 999–1018

Lounekari, Merja: Italian punainen terrorismi. Teoksesta: Härmänmaa, Marja & Mattila, Markku (Ed.): Anarkismi, Avantgarde, Terrorismi – Muutamia strategioita järjestyksen sotkemiseksi. Gaudeamus, Helsinki university press, Helsinki, 2007 s. 274

Marx, Karl: Manifest der Kommunistischen Partei. 1848

McSweeney, Bill: Security, Identity and Interests – A Sociology on International Relations. Cambridge university press, Cambridge, 1999

Nettlau, Max: Anarchism: Communist or Individualist? Both. The Anarchist Library. (Alkuperäinen julkaisu: *Mother Earth*. 9, 5 (July 1914) 170-175. Saatavilla osoitteesta: http://theanarchistlibrary.org/HTML/Max_Nettlau__Anarchism__Communist_or_Individualist__Both.html (Viitattu 12.04.2012)

Puistola, Juha-Antero & Herrala, Janne: Terrorismi Euroopassa, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 2006

Puusa, Anu & Juuti, Pauli (Ed.): Menetelmäviidakon raivaajat – perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. Johtamistaidon opisto, Hansaprint, 2011

Rocker, Rudolf: Anarkosyndikalismi – Vapaa työväenliike. (Alkuperäinen teos: *Rocker, Rudolf: Anarcho-Syndicalism*, 1938) SAL, Dark Oy, Vantaa, 1996

Sabatini, Peter: Libertarianism: Bogus Anarchy. *Anarchy – A Journal of Desire Armed* #41: Volume 14, winter 1995, #3, s.6–8.

- Stirner, Max, Leopold, David (Ed.):** The Ego and Its Own. Cambridge university press, Cambridge, 2002
- Stritzel, Holger:** Towards a Theory of Securitization: Copenhagen and Beyond. European Journal of International Relations, 13, 2007 s. 357–383
- Suutarinen, Sakari & Törmänkangas, Kari:** Nuorten laittomaan aktivismiin valmiuden yhteys maahanmuuttajakriittisyyteen ja osallisuuskokemuksiin koulussa. Julkaistu: Nuorisotutkimus 1/2012 s. 70–89
- Taureck, Rita:** Securitisation theory – The story so far: Theoretical inheritance and what it means to be a post-structural realist. Paper for presentation at the at the 4th annual CEEISA convention, Tarton yliopisto, 25.–27.6.2006
- Toivanen Hannu & Vehaluoto, Ulla:** Emma Goldman: Maailman vaarallisimman naisen puheita ja kirjoituksia, Työväen tuotantokomitea, 2008
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli:** Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu laitos, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 2009
- Tuomi, Ilkka:** Ei ainoastaan hakkerin käsikirja. WSOY, Juva, 1987
- Vegh, Sandor:** Hacking for Democracy: A Study of the Internet as a Political Force and Its Representation in the Mainstream Media. University of Maryland, College Park, 2003
- Visions of Freedom Collective:** Versions of Freedom. An Anthology of Anarchism. Visions of Freedom Collective, Sydney, 1996
- Visuri, Pekka:** Maailman muutos ja Suomi. WSOYpro Oy, Jyväskylä, 2010
- Ward, Colin:** Anarchism – A Very Short Introduction. Oxford University Press, New York, 2004

Wilkinson, Claire: The Copenhagen School on Tour in Kyrgyzstan: Is Securitization Theory Useable Outside Europe? *Security Dialogue* March 2007 vol. 38 no. 1 s. 5–25, Saatavilla osoitteesta: <http://sdi.sagepub.com/content/38/1/5.short> (Viitattu 10.05.2012)

Williams, Paul D. (Ed.): *Security Studies: An Introduction*. Routledge, Abingdon, 2008

Wæver, Ole: Politics, security, theory. *Security Dialogue* 2011 42. s. 465–480

VIRALLISASIAKIRJAT

Arjen turvaa – Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Valtioneuvoston yleisistunto 23.9.2004. Sisäinen turvallisuus, sisäasiainministeriön julkaisuja 44/2004

EUR-Lex: 52007DC0267 Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille ja alueiden komitealle - Tavoitteena yleinen toimintalinja tietoverkkorikollisuuden torjumiseksi {SEK(2007) 641} {SEK(2007) 642}. Saatavilla osoitteesta: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0267:FI:NOT> (Viitattu 12.3.2013)

Hallintovaliokunta: Mietinnöt ja lausunnot 1.1.2007–28.2.2013. Saatavilla osoitteesta: <http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/valiokunnat/index.htm>

- HaVL 19/2007 vp - U 12/2007 vp
- HaVL 28/2007 vp - E 79/2007 vp
- HaVL 1/2008 vp - HE 158/2007 vp
- HaVL 25/2008 vp - HE 116/2008 vp
- HaVL 5/2009 vp - VNS 4/2009 vp
- HaVL 6/2009 vp - VNS 1/2009 vp
- HaVL 37/2010 vp - U 50/2010 vp
- HaVL 50/2010 vp - HE 222/2010 vp
- HaVL 2/2011 vp - U 50/2010 vp
- HaVL 20/2011 vp - HE 45/2011 vp
- HaVM 13/2010 vp - HE 53/2010 vp
- HaVM 3/2012 vp - HE 123/2011 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta: Mietinnöt ja lausunnot 1.1.2007–28.2.2013. Saatavilla osoitteesta: <http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/valiokunnat/index.htm>

- LiVL 5/2007 vp - E 25/2007 vp
- LiVL 1/2008 vp - U 1/2003 vp
- LiVL 9/2008 vp - HE 3/2008 vp
- LiVL 17/2009 vp - E 55/2009 vp
- LiVL 8/2010 vp - HE 53/2010 vp
- LiVL 10/2010 vp - HE 126/2010 vp
- LiVL 15/2010 vp - U 43/2010 vp
- LiVL 2/2011 vp - E 11/2011 vp
- LiVL 13/2011 vp - U 43/2010 vp
- LiVL 12/2012 vp - U 48/2012 vp
- LiVM 19/2008 vp - HE 48/2008 vp
- LiVM 3/2009 vp - HE 223/2008 vp
- LiVM 25/2010 vp - VNS 10/2010 vp
- LiVM 9/2011 vp - HE 45/2011 vp
- LiVM 18/2012 vp - VNS 4/2012 vp

Puolustusvaliokunta: Mietinnöt ja lausunnot 1.1.2007–28.2.2013. Saatavilla osoitteesta: <http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/valiokunnat/index.htm>

- PuVL 4/2009 vp - VNS 1/2009 vp
- PuVL 3/2012 vp - MINS 2/2012 vp
- PuVM 3/2010 vp - HE 3/2008 vp

Sisäasiainministeriö: Raportti 17.2013: Väkivaltainen ekstremismi Suomessa – tilannekatsaus 1/2013. Saatavissa osoitteesta:

http://www.intermin.fi/download/39498_Vakivaltainen_ekstremismi_Suomessa_-_tilannekatsaus_1-2013_FINAL.pdf (Viitattu 31.1.2013)

Suomen kyberturvallisuusstrategia – Valtioneuvoston periaatepäätös 24.1.2013. Turvallisuus- ja puolustusasiain komitean sihteeristö 2013.

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2004. Valtioneuvoston selonteko VNS 6/2004. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 16/2004

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009. Valtioneuvoston selonteko. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 11/2009

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2012. Valtioneuvoston selonteko. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2012

Tulevaisuusvaliokunta: Mietinnöt ja lausunnot 1.1.2007–28.2.2013. Saatavilla osoitteesta:
<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/valiokunnat/index.htm>

- TuVL 5/2010 vp - VNS 10/2010 vp
- TuVL 6/2012 vp - VNS 4/2012 vp

Turvallinen elämä jokaiselle – Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Valtioneuvoston yleisistunto 8.5.2008. Sisäinen turvallisuus, sisäasiainministeriön julkaisuja 16/2008

Turvallisempi huominen – Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Helsinki 2012, Sisäasiainministeriö 26/2012

Turvallisesti tulevaisuuteen – Puolustusministeriön strategia 2025, Puolustusministeriö 2006

Ulkoasiainvaliokunta: Mietinnöt ja lausunnot 1.1.2007–28.2.2013. Saatavilla osoitteesta:
<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/valiokunnat/index.htm>

- UaVM 1/2007 vp - K 4/2007 vp
- UaVM 5/2009 vp - VNS 1/2009 vp
- UaVM 7/2010 vp - K 4/2010 vp
- UaVM 8/2012 vp - K 1/2012 vp

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia – Valtioneuvoston periaatepäätös 23.11.2006. Puolustusministeriö 2006

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia – Valtioneuvoston periaatepäätös 16.12.2010. Puolustusministeriö 2011.

INTERNET – MEDIASEURANTA

50 Days of Lulz. Saatavilla osoitteesta: <http://pastebin.com/1znEGmHa> (Viitattu 5.2.2013)

Action Directe – Chronology. Saatavilla osoitteesta

:<http://www.urbanguerilla.org/actiondirecte/index.php> (Viitattu 2.7.2012)

Afterdawn.com 7.11.2011: Anonymous Finland –ryhmä otti vastuun viikonlopun tietovuodosta. Saatavilla osoitteesta:

http://fin.afterdawn.com/uutiset/artikkeli.cfm/2011/11/07/anonymous_finland_ryhma_otti_vastuun_viikonlopun_tietovuodosta (Viitattu 11.2.2013)

Aljazeera.com 06.01.2011: Tunisia's Bitter Cyberwar. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.aljazeera.com/indepth/features/2011/01/20111614145839362.html> (Viitattu 5.2.2013)

Anarchist Solidarity – Solidarity Across Borders. Saatavilla osoitteesta:

<http://anarchistsolidarity.wordpress.com/> (Viitattu 7.1.2013)

Anarkimi.net (<http://www.anarkismi.net>) Viitattu 31.1.2013

AnonFi.org. Saatavilla osoitteesta:

<http://web.archive.org/web/20120622075904/http://www.anonfi.org/> (Viitattu 14.2.2013)

Anonymous Central – A Declaration of the Independence of Cyberspace. Saatavilla osoitteesta <http://anoncentral.tumblr.com/post/18605104260/a-declaration-of-the-independence-of-cyberspace> (Viitattu 7.1.2013)

The Anonymous Message. (<http://www.youtube.com/user/TheAnonMessage>) (Viitattu 6.2.2013)

Antifa Network. Saatavilla osoitteesta: <https://antifanet.org/> (Viitattu 14.2.2013)

BBC 9.12.2010: Anonymous Hacktivists say Wikileaks war to continue. Saatavilla osoitteesta: <http://www.bbc.co.uk/news/technology-11935539> (Viitattu 13.2.2013)

Benson, Yrjö: Kansallinen kyberturvallisuusstrategia. Valtionhallinnon tietoturvallisuuden teemapäivä 15.12.2011 materiaali. Saatavilla osoitteesta:

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20111215VAHTIp/08_Benson.pdf (Viitattu 2.7.2012)

Bitcoin-portaali. Saatavilla osoitteesta: <http://www.bittiraha.fi> (Viitattu 6.4.2013)

BITE BACK Magazine 13.6.2011: News from the Frontlines. Saatavilla osoitteesta:

http://directaction.info/news_jun13_11.htm (Viitattu 31.1.2013)

Candolin, Catharina: Kyberturvallisuus / Kyberpuolustus. Blogi. Kyber toimintaympäristö-nä? Saatavilla osoitteesta: <http://kyberturvallisuus.blogspot.fi/2011/07/kyber-toimintaymparistona.html> (Viitattu 1.8.12)

Candolin, Catharina: Kyberturvallisuus / Kyberpuolustus. Blogi. Tietoverkkopuolustuksen kehittämisen näkökulmia. Saatavilla osoitteesta:

<http://kyberturvallisuus.blogspot.fi/2011/10/tietoverkkopuolustuksen-kehittamisen.html> (Viitattu 16.4.13)

CERT-FI 12.1.2012: Suomalaisten automaatiojärjestelmien osoitteita julkaistu verkossa. Saatavilla osoitteesta: <http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/01/ttn201201121500.html> (Viitattu 13.2.2013)

CERT-FI 5.10.2012: Ruotsissa palvelunestohyökkäyksiä julkishallinnon ja yksityisten yritysten www-palvelimia vastaan. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/10/ttn201210051440.html> (Viitattu 10.2.2013)

CERT-FI 28.12.2012: Palvelunestohyökkäyksillä useita kohteita Suomessa. Saatavilla osoitteesta: <http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/12/ttn201212281525.html> (Viitattu 11.2.2013)

CERT-FI 11.9.2012: Hyökkäys Sanoma OY:n palveluihin 11.9.2012. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/09/6Ab4z2uCi.html> (Viitattu 19.11.2012)

CERT-FI 27.12.2012: Mediatalojen www-sivustot palvelunestohyökkäyksen kohteina. Saatavilla osoitteesta: <https://www.cert.fi/tietoturvanyt/2012/12/ttn201212271548.html> (Viitattu 28.12.2012)

Chaos Computer Club – Club. Saatavilla osoitteesta: <http://www.ccc.de/de/club> (Viitattu 16.4.2013)

Chaos Computer Club – Hackerethik. Saatavilla osoitteesta: <http://ccc.de/en/hackerethik> (Viitattu 7.1.2013)

Chaos Computer Club – Home page. Saatavilla osoitteesta: <http://www.ccc.de/en/home> (Viitattu 7.1.2013)

Cnet News: Russia and Georgia continue attacks – online. Saatavilla osoitteesta: http://news.cnet.com/8301-1009_3-10015657-83.html (Viitattu 9.8.12)

Corriere Della Sera.it: Pronti ad azioni da Jihad «Pronti ad azioni da jihad» Il rapporto sugli anarchici. Saatavilla osoitteesta: http://archiviostorico.corriere.it/2012/giugno/05/Pronti_azioni_jihad_rapporto_sugli_co_9_12_0605028.shtml (Viitattu 13.9.2012)

Daily Mail 4.1.2012: Hacker group Anonymous reveals names of hundreds of German neo-Nazis on 'NaziLeaks' site. Saatavilla osoitteesta: <http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2082244/Anonymous-hacker-group-reveals-names-hundreds-German-neo-Nazis-Nazileaks-site.html> (Viitattu 14.4.2013)

Davidson, Alistair (Suom. **Vadén, Tere**): Sinä, Marx & Wikileaks. Megafoni 1/11 – Liike. Saatavilla osoitteesta: <http://www.megafoni.org/sina-marx-wikileaks/> (Viitattu 14.2.2013)

Department of Defense Strategy for Operating in Cyberspace, July 2011. Saatavilla osoitteesta: <http://www.defense.gov/news/d20110714cyber.pdf> (Viitattu 7.2.2013)

Digitoday.fi 14.2.2013: Piraattilahtimyrsky: Tekijänoikeusjärjestön nettisivut kaadettiin. Saatavilla osoitteesta: <http://www.digitoday.fi/yhteiskunta/2013/02/14/piraattilahtimyrsky-tekijanoikeusjarjeston-nettisivut-kaadettiin/20132490/66> (Viitattu 14.2.2013)

Ekstra Bladet 19.9.2012: PET anholder 14 venstre-ekstremister. Saatavilla osoitteesta:
<http://ekstrabladet.dk/112/article1829255.ece> (Viitattu 14.2.2013)

F-Secure: About Botnets. Saatavilla osoitteesta: http://www.f-secure.com/en/web/labs_global/articles/about_botnets (Viitattu 11.9.2012)

Fastcompany.com 17.10.2011: The Real Role of Anonymous In Occypy Wall Street. Saatavilla osoitteesta: <http://www.fastcompany.com/1788397/real-role-anonymous-occupy-wall-street> (Viitattu 5.2.2013)

Finlex.fi: Suomen perustuslaki 11.6.1999/731 Saatavilla osoitteesta:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731> (Viitattu 13.3.2013)

Finlex.fi: Valmiuslaki 29.12.2011/1552. Saatavilla osoitteesta:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552> (Viitattu 13.3.2013)

Finlex.fi: Valmiuslaki 1080/1991. Saatavilla osoitteesta:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1991/19911080> (Viitattu 13.3.2013)

The Guardian 25.5.2012: Anarchists claim responsibility for railway signalling sabotage in Bristol. Saatavilla osoitteesta: <http://www.guardian.co.uk/uk/2012/may/25/anarchists-claim-railway-signalling-bristol> (Viitattu 31.1.2013)

Hintikka, Kari: Haktivismi. Jyväskylän yliopisto - Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali. Saatavilla osoitteesta: <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/haktivismi> (Viitattu 7.1.2013)

HP News release 8.10.2012: HP Research: Cybercrime Costs Rise Nearly 40 Percent, Attack Frequency Doubles. Saatavilla osoitteesta:
<http://www.hp.com/hpinfo/newsroom/press/2012/121008a.html> (Viitattu 8.1.2012) Tutkimus kokonaisuudessaan saatavilla osoitteesta:
http://www.ponemon.org/local/upload/file/2012_US_Cost_of_Cyber_Crime_Study_FINAL6%20.pdf (Viitattu 8.1.2013)

HP press release 8.10.12: HP Research: Cybercrime Costs Rise Nearly 40 Percent, Attack Frequency Doubles. Saatavilla osoitteesta: http://www8.hp.com/lamerica_nsc_carib/en/hp-news/press-release.html?id=1303754#.UWxoBEpoO40 (Viitattu 15.4.2013)

HS.fi 10.1.2013: Poliisi kuulusteli palvelunestohyökkäyksillä pröystäillyttä miestä. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.hs.fi/kotimaa/Poliisi+kuulusteli+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksill%C3%A4+pr%C3%B6yst%C3%A4illytt%C3%A4+miest%C3%A4/a1305635968078> (Viitattu 11.2.2013)

HS.fi 11.9.2012: Sanoman palvelimille hyökättiin, poliisin verkkosivujen hidastelun syynä laitevika. Saatavilla osoitteesta: <http://www.hs.fi/kotimaa/F->

[Secu-
re+Suomalaissivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+koh
teena/a1305598416424](http://www.hs.fi/kotimaa/F-Secure+Suomalaissivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+kohdeena/a1305598416424) (Viitattu 11.2.2013)

HS.fi 29.12.2012: Verkkorikoksesta seuraa harvoin tuomio. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.hs.fi/kotimaa/Verkkorikoksesta+seuraa+harvoin+tuomio/a1356670497273> (Viitattu 7.2.2013)

HS.fi 11.9.2012: F-Secure: Suomalaissivut poikkeuksellisen laajan palvelunestohyökkäyksen kohteena. Saatavilla osoitteesta: <http://www.hs.fi/kotimaa/F->

[Secu-
re+Suomalaissivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+koh
teena/a1305598416424](http://www.hs.fi/kotimaa/F-Secure+Suomalaissivut+poikkeuksellisen+laajan+palvelunestohy%C3%B6kk%C3%A4yksen+kohdeena/a1305598416424) (Viitattu 11.9.2012)

HS.fi 28.12.2012: Viestintävirasto: Hyökkääjänä ehkä pieni ryhmä. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.hs.fi/kotimaa/Viestint%C3%A4virasto+Hy%C3%B6kk%C3%A4%C3%A4j%C3%A4n%C3%A4+ehk%C3%A4+pieni+ryhm%C3%A4/a1305631626497> (Viitattu 28.12.2012)

Iisakkala, Mika: Osuuskunta-anarkismi eli mutualismi. Väärinajattelija #1, Heinäkuu 2005.

Saatavilla osoitteesta: <http://www.vaaris.org/no1/osuuskunta.htm> (Viitattu 12.06.2012)

Iltasanomat: Suomi massiivisen verkkohyökkäyksen kohteena – viranomaiset ihmeissään. Saatavilla osoitteesta: <http://www.iltasanomat.fi/digi/art-1288498510051.html> (Viitattu 11.9.2012)

InfoAnarchy Wiki. Saatavilla osoitteesta: http://www.infoanarchy.org/en/Main_Page (Viitattu 14.2.2013)

Infoshop.org. An Anarchist FAQ – J.3 What kinds of organisation do anarchists build? – J.3.2 What are 'synthesis' federations? Saatavilla osoitteesta: <http://www.infoshop.org/page/AnarchistFAQSectionJ3> (Viitattu 11.06.2012)

Japanese National Police Agency: Movements of the Japanese Red Army and the “Yodo-go” Group. Saatavilla osoitteesta: <http://www.npa.go.jp/archive/keibi/syouten/syouten271/english/0301.html> (Viitattu 2.7.2012)

Kadettikunta: Turvallisuuspolitiikan käsite. 23.8.2008. Saatavilla osoitteesta: <http://www.kadettikunta.fi/turvallisuus/suomi/turvallisuuspolitiikka.htm> (Viitattu 13.2.2013)

Kapinatyöläinen. Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/index.htm> (Viitattu 31.1.2013)

Kapinatyöläinen # 24, 1998. Anarkismin unohdettua lähihistoriaa. Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/24lahihistoria.htm> (Viitattu 7.1.2013)

Kapinatyöläinen #27, 2000. Anarkistit ja järjestäytyminen. Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/27anarkistit.htm> (Viitattu 10.1.2013)

Kapinatyöläinen # 37, 1 / 2005. Mitä anarkofeminismi on? Saatavilla osoitteesta: <http://www.anarkismi.net/kapis/37anarkofeminismi.htm> (Viitattu 13.06.2012)

Karppi, Tero: Programs with a will to destroy – Tietokonevirukset osana teknologista mediakulttuuria. Luentonäyttöesitys, Turun yliopisto: Humanistinen tiedekunta Saatavilla osoitteesta: http://www.hum.utu.fi/oppiaineet/mediatutkimus/opiskelu/tietokonevirukset_mediakulttuurissa-1.pdf (Viitattu 8.8.12)

Kaspersky Lab 5.12.2012: Kaspersky Lab outlines key security trends in 2012; predicts core threats for 2013. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.kaspersky.com/about/news/press/2012/kaspersky-lab-outlines-key-security-trends-in-2012-and-predicts-core-threats-for-2013> (Viitattu 8.2.2013)

Kauppalehti.fi 11.1.2012: Ensin tuli VRLeaks, kohta nähdään ItellaLeaks. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.kauppalehti.fi/etusivu/ensin+tuli+vrleaks,+kohta+nahdaan+itellaleaks/201201112095> (Viitattu 11.2.2013)

Kiesling, John Brady: Diplomacy Lessons: Who are the Conspiracy of Fire Cells? Saatavilla osoitteesta:

http://web.archive.org/web/20110725104447/http://www.bradykiesling.com/greek_political_violence.htm (Viitattu 13.2.2013)

Kutsu protesteihin Helsingin ASEM-huippukokousta vastaan 9.-11. syyskuuta. Saatavilla osoitteesta: <http://asem.anarkismi.net/?p=alkuprotesti> (Viitattu 28.1.2013)

Libcom.org: 1985-2001: A short history of Anti-Fascist Action (AFA). Saatavilla osoitteesta: <http://libcom.org/history/1985-2001-anti-fascist-action-afa> (Viitattu 14.2.2013)

Mandiant: APT1 – Exposing One of China’s Cyber Espionage Units. 19.2.2013. Saatavilla osoitteesta: http://intelreport.mandiant.com/Mandiant_APT1_Report.pdf (Viitattu 14.4.2013)

May, Timothy C. : The Cryptoanarchist Manifesto. Saatavilla osoitteesta:

<http://invisiblemolotov.files.wordpress.com/2008/06/cryptoanarchist-manifesto.pdf> (Viitattu 12.2.2013)

MTV3.fi 9.11.2011: Tietoturvaviranomainen: Anonymous Finlandin viestit leikkiä. Saatavilla osoitteesta: <http://www.mtv3.fi/uutiset/it.shtml/tietoturvaviranomainen-anonymous-finlandin-viestit-leikkia/2011/11/1431258> (Viitattu 13.2.2013)

News.com.au 25.01.2008: Internet group's war on Scientology. Saatavilla osoitteesta: <http://www.news.com.au/technology/internet-groups-war-on-scientology/story-e6frfo0-1111115399994> (Viitattu 5.2.2013)

The Next Web 19.11.2012: Anonymous claims to have leaked over 3,000 names, home addresses, and phone numbers of donors supporting Israel. Saatavilla osoitteesta: <http://thenextweb.com/me/2012/11/19/anonymous-claims-to-leak-over-3000-names-home-addresses-and-phone-numbers-of-donors-supporting-israel/> (Viitattu 7.1.2013)

Norton, Quinn: Anonymous 101: Introduction to the Lulz. Saatavilla osoitteesta: <http://www.wired.com/threatlevel/2011/11/anonymous-101/all/1> (Viitattu 24.7.2012)

Norton, Quinn: Anonymous 101 Part Deux: Morals Triumph Over Lulz. Saatavilla osoitteesta: <http://www.wired.com/threatlevel/2011/12/anonymous-101-part-deux/all/1> (Viitattu 24.7.2012)

Occupy.com. Saatavilla osoitteesta: <http://occupy.com> (Viitattu 14.2.2013)

Occupy Together. Saatavilla osoitteesta: <http://occupytogether.org> (Viitattu 14.2.2013)

Pastebin: AnonFinlandin uusi julkaisu. Saatavilla osoitteesta: <http://pastebin.com/X98zQ4Ea> (Viitattu 13.2.2013)

Philp, Mark: William Godwin., *The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2009 Edition)*, **Edward N. Zalta (ed.)**. Saatavilla osoitteesta: <http://plato.stanford.edu/archives/sum2009/entries/godwin/> (Viitattu 12.04.2012)

Poliisi.fi: Tietotekniikkarikollisuus. Saatavilla osoitteesta: <http://www.poliisi.fi/poliisi/krp/home.nsf/pages/63B3FC75928EFB7EC2256C8B0043A41E> (Viitattu 13.2.2013)

Puolustusministeriö – Turvallisuuskomitea. Saatavilla osoitteesta: http://www.defmin.fi/ministerio/puolustusministerio/puolustusministerion_vastuulla_olevat_organisaatiot/turvallisuuskomitea/ (Viitattu 12.2.2013)

Reuters 18.11.2012: Israeli government websites under mass hacking attack. Saatavilla osoitteesta: <http://www.reuters.com/article/2012/11/18/us-palestinians-israel-hacking-idUSBRE8AH0DL20121118> (Viitattu 7.1.2013)

Rey, PJ: Julian Assange: Cyber-Libertarian or Cyber-Anarchist? 8.11.2011 Saatavilla osoitteesta: <http://thesocietypages.org/cyborgology/2011/11/08/julian-assange-cyber-libertarian-or-cyber-anarchist/> (Viitattu 31.3.2013)

RiseUp.net: About Us. Saatavilla osoitteesta: <https://help.riseup.net/en/about-us> (Viitattu 12.2.2013)

SCADA - Automation Solutions Centre. Saatavilla osoitteesta: <http://scada.atspace.com/> (Viitattu 13.2.2013)

Securelist 14.1.2013: The “Red October” Campaign – An Advanced Cyber Espionage Network Targeting Diplomatic and Government Agencies. Saatavilla osoitteesta: http://www.securelist.com/en/blog/785/The_Red_October_Campaign_An_Advanced_Cyber_Espionage_Network_Targeting_Diplomatic_and_Government_Agencies (Viitattu 10.2.2013)

SMASH ASEM La 9.9.2006. Mielenosoitus Aasian ja Euroopan maiden huippukokousta vastaan! Saatavilla osoitteesta: <http://web.archive.org/web/20070312124958/http://asem.anarkismi.net/haluammekaiken.html> (Viitattu 28.1.2013)

The Suncoast News 12.02.2008: Organizers Tout Scientology Protest, Plan Another. Saatavilla osoitteesta: <http://www2.suncoastnews.com/news/news/2008/feb/12/organizers-tout-scientology-protest-plan-another-ar-371484/> (Viitattu 5.2.2013)

SUOMEN ANTIFA. Saatavilla osoitteesta: <http://suomenantifa.blogspot.fi/> (Viitattu 14.2.2013)

SUOMEN ANTIFA 1.2.2013: SUOMEN ANTIFA – FASISMIN VASTAINEN PROJEKTI. Saatavilla osoitteesta: <http://suomenantifa.blogspot.fi/2013/02/mika-on-suomen-fasismin-vastainen.html> (Viitattu 14.2.2013)

SvD Nyheter 5.10.2012: Hotade attackera Stockholmsbörsen. Saatavilla osoitteesta: http://www.svd.se/nyheter/inrikes/borsen-nasta-mal-for-natattackerna_7557320.svd (Viitattu 10.2.2013)

Symantec – Internet security threat report – 2011 Trends. Volume 17. Published April 2012. Saatavilla osoitteesta: http://www.symantec.com/content/en/us/enterprise/other_resources/b-istr_main_report_2011_21239364.en-us.pdf (Viitattu 7.1.2013)

Symantec Press releases. Saatavilla osoitteesta: http://www.symantec.com/about/news/release/article.jsp?prid=20110907_02 (Viitattu 8.8.12)

Takku.net: Anarkistista järjestäytymistä Helsingissä. 1.3.2013. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20130302071246472> (Viitattu 12.3.2013)

Takku.net: EDL:n sivusto hakkeroitu. 13.11.2012. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20121113161556571> (Viitattu 13.3.2013)

Takku.net: Hakkerit iskivät jälleen (keskustelu). Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/forum/viewtopic.php?showtopic=5862> (Viitattu 31.3.2013)

Takku.net: Helsinki: Kaksi poliisiautoa sytytetty tuleen. 16.12.2013. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20111216200833138> (Viitattu 12.3.2013)

Takku.net: Hyökkäys poliisiasemaa vastaan Keravalla 6.11. 7.11.2011. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20111107131706895> (Viitattu 28.1.2013)

Takku.net: Isku poliisiasemalle Kirkkonummella. 8.12.2011. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20111208140437308> (Viitattu 12.3.2013)

Takku.net: Italian Epämuodollinen FAI: "Älkää sanoko meitä olevan vähän". 1.10.2011. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20111002001521790> (Viitattu 28.1.2013)

Takku.net – Johdanto. Saatavissa osoitteesta: <http://takku.net/dokuwiki/doku.php/johdanto> (Viitattu 28.1.2013)

Takku.net: Pääkaupunkiseutu: Solidaarisuusiskuja Satamalle, romaneille ja anarkistivangeille. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20110606104444198> (Viitattu 13.9.2012)

Takku.net: Uusi solidaarisuusisku pääkaupunkiseudulla. 13.6.2011. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20110613130605720> (Viitattu 13.9.2012)

Takku.net: Venäjä: Black Blocg -nettisivu kiellettyjen listalle. Saatavilla osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20130303161119551> (Viitattu 14.3.2013)

Threat Post – The Kaspersky Lab Security News Service 9.1.2013: Shodan Search Engine Project Enumerates Internet-Facing Critical Infrastructure Devices. Saatavilla osoitteesta: https://threatpost.com/en_us/blogs/shodan-search-engine-project-enumerates-internet-facing-critical-infrastructure-devices-010913 (Viitattu 10.2.2013)

Tietokone.fi 11.1.2012: TTVK vaikenee palvelunestohyökkäyksestä. Saatavilla osoitteesta: http://www.tietokone.fi/uutiset/ttvk_vaikenee_palvelunestohyokkayksesta (Viitattu 11.2.2013)

Time 2.4.2010: In Gentrifying Berlin, Revenge of the Anarchists. Saatavilla osoitteesta: <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1977084,00.html> (Viitattu 14.2.2013)

Tor Project: Overview. Saatavilla osoitteesta:

<https://www.torproject.org/about/overview.html.en> (Viitattu 13.2.2013)

Torikokous – Occupy Finland. Saatavilla osoitteesta: <http://torillatavataan.wordpress.com/> (Viitattu 14.2.2013)

Torrentfreak 26.2.2013: The Pirate Bay Departs Sweden And Sets Sail For Norway And Spain. Saatavilla osoitteesta: <http://torrentfreak.com/the-pirate-bay-departs-sweden-and-sets-sail-for-norway-and-spain-130225/> (Viitattu 27.2.2013)

Twitter:

AnonOps – @AnonOps: <https://twitter.com/anonops/status/161535637542019072> (Viitattu 7.1.2013)

AnonOps – @AnonOps: <https://twitter.com/anonops> (Viitattu 7.1.2013)

Anonymous Finland – @AnonFinland: <https://twitter.com/AnonFinland> (Viitattu 7.1.2013)

Anonymous Finland – @AnonymousFin: <https://twitter.com/AnonymousFin> (Viitattu 11.2.2013)

Anonymous Sweden – @AnonOpsSweden: <https://twitter.com/Anonopssweden> (Viitattu 13.9.2012)

Ulkoasiainministeriö – Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Saatavilla osoitteesta: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=32280&contentlan=1&culture=fi-fi> (Viitattu 12.2.2013)

Usa Today 20.6.2011: LulzSec, Anonymous declare war against governments, corporations. Saatavilla osoitteesta: <http://content.usatoday.com/communities/technologylive/post/2011/06/lulzsec-anonymous-declare-war-against-governments-corporations/1> (Viitattu 5.2.2013)

Vallankumouksen hedelmiä. Saatavissa osoitteesta: <http://www.vallankumous.org/blogi/> (Viitattu 28.1.2013)

Vallattomia ääniä Tampereen kaduilta. Saatavilla osoitteesta: <http://tampereenkaduilta.wordpress.com/> (Viitattu 28.1.2013)

Vallentyne, Peter: Libertarianism. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2012 Edition), **Edward N. Zalta (ed.)**. Saatavilla osoitteesta: <http://plato.stanford.edu/archives/spr2012/entries/libertarianism/> (Viitattu 13.06.2012)

Valtioneuvosto – Sisäasiainministeriö: Tiedote 21.1.2013: Väkivaltaisen ekstremismin riski on Suomessa vähäinen. Saatavissa osoitteesta: <http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=375685> (Viitattu 30.1.2013)

Valtionvarainministeriö: budjettikatsaus 2011. Saatavilla osoitteesta: http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/01_budjetit/20100910Budjet/n_ame.jsp (Viitattu 8.8.12)

Viikon patriootti. Saatavilla osoitteesta: <http://viikonpatriootti.noblogs.org> (Viitattu 11.2.2013)

VRLeaks. Saatavilla osoitteesta: <http://vrleaks.wordpress.com> (Viitattu 11.2.2013)

Väärinajattelijä. Saatavilla osoitteesta: <http://vaaris.org/> (Viitattu 31.1.2013)

Wikileaks. Saatavilla osoitteesta: <http://www.wikileaks.org> (Viitattu 11.2.2013)

Wikileaks.org 5.1.2009: 797 domains on Finnish Internet censorship list, including censorship critic, 2008. Saatavilla osoitteesta:

http://www.wikileaks.org/wiki/797_domains_on_Finnish_Internet_censorship_list%2C_including_censorship_critic%2C_2008 (Viitattu 6.2.2013)

Yle.fi 6.6.2011: Anarkistit väittävät olevansa Pasilan pommin takana. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/anarkistit_vaittavat_olevansa_pasilan_pommin_takana/5371210 (Viitattu 13.9.2012)

Yle.fi 13.6.2011: Anarkistit ilmoittautuivat Rekolan sunnuntaisen tuhopolton tekijöiksi. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/anarkistit_ilmoittautuivat_rekolan_sunnuntaisen_tuhopolton_tekijoiksi/2660021 (Viitattu 13.9.2012)

Yle.fi 8.11.2011: Hakkeriameba levisi Suomeen. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/hakkeriameba_levisi_suomeen/3012469 (Viitattu 7.2.2013)

Yle.fi 22.5.2012: Poliisi lopetti VR-tutkinnan – syyteoikeus vanheni. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/poliisi_lopetti_vr-tutkinnan_-_syyteoikeus_vanheni/6105375 (Viitattu 11.2.2013)

Yle.fi 29.2.2012: Anonymous-hakkeriryhmän jäseniä pidätetty neljässä maassa. Saatavilla osoitteesta: http://yle.fi/uutiset/anonymous-hakkeriryhman_jasenia_pidatetty_neljassa_maassa/3294611 (Viitattu 10.2.2013)

YLEX: Hallinnon tietotekniikkakeskus: Poliisin nettisivut eivät hyökkäyksen kohteena. Saatavilla osoitteesta: <http://ylex.yle.fi/uutiset/popuutiset/hallinnon-tietotekniikkakeskus-poliisin-nettisivut-eivat-hyokkayksen-kohteena> (Viitattu 11.9.2012)

YouTube - AnonFi.org. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/user/Anonfiorg> (Viitattu 14.2.2013)

Youtube.com: Anonymous Facebook November 5 : youtube video message : hack. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/watch?v=Q6crH8qmyZ8> (Viitattu 7.1.2013, alkuperäinen video on poistettu Youtube-palvelusta)

Youtube – TheAnonMessage: Anonymous: Operation Israel. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/watch?v=MkC357RQt0c> (Viitattu 7.2.2013)

Youtube – Zcompany Hacking Crew. Saatavilla osoitteesta: <http://www.youtube.com/user/ZCompanyHackingCrew> (Viitattu 13.3.2013)

ZDNet.com 4.2.2013: Anonymous posts over 4000 U.S. bank executive credentials. Saatavilla osoitteesta: <http://www.zdnet.com/anonymous-posts-over-4000-u-s-bank-executive-credentials-7000010740/> (Viitattu 5.2.2013)

MUUT JULKAISTUT LÄHTEET

A2 Teema: Vihailta YLE TV2 tiistai 20.9.2011 klo 21.00 - 23.15

Lehtinen, Lauri (Toim.): Haktivismin nousu yllätti. Suomen kuvalehti 45/2011, 11.11.11. s.10

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Sipilä, Joonas: Turvallisuus- ja turvallisuuspolitiikka- Johdatus aiheeseen ja kokonaisuun puolituksen käsite. Luento. Maanpuolustuskorkeakoulu – Strategian laitos 23.1.2012

**REAALIMAAILMAN ANARKISTISEN TOIMINNAN JA
KYBERANARKISMIN VERTAILU**

LIITE 1

	Reaalimaailman anarkistinen toiminta	Kyberanarkismi
<u>Ideologinen tausta</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Anarkismin ideologinen perinne tunnustetaan yleisesti. - Erityisesti kollektivistinen, mutta myös individualistinen anarkismi näyttäytyy toiminnassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Perinteisen anarkismin ideologiaan ei juurikaan viitata - Toiminnassa ja julkilausumissa on tunnistettavissa synteesianarkistiset motiivit. - Organisaatiot näyttäytyvät kollektivistis-anarkistisina.
<u>Toimintaympäristö</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Verkkovahvisteinen - Suora toiminta reaali- maailmassa (sabotaasit, valtaukset, mielenosoitukset ym.) - Kybertoimintaympäristö propaganda- ja rekrytointikanavana 	<ul style="list-style-type: none"> - Verkkooperustainen - Suora toiminta kybertoimintaympäristössä (tietomurrot, palvelunestohyökkäykset, tietovuodot ym.) - Anonymousin piirissä reaali- maailman mielenosoituksia (ei kuitenkaan väkivaltaista toimintaa)

<u>Motiivit (Julkilausumat)</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Reaalimaailman ilmiöt - Valtion- ja kapitalismin vastaisuus. - Koettu epäoikeudenmukaisuus ja solidaarisuus vangituille aatetovereille. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kybertoimintaympäristön ja reaalimaailman ilmiöt - Kybertoimintaympäristön rajoittamattoman vapauden rajoittamiskyrkimykset - Koettu epäoikeudenmukaisuus ja solidaarisuus rajoitusten kohteeksi joutuneita (kyber) tahoja kohtaan
<u>Toiminnan kohde</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Reaalimaailma - Julkinen infrastruktuuri - Virkavalta - Äärioikeisto (myös kybertoimintaympäristössä) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kybertoimintaympäristö - Kyberpalvelut - Äärikoikeisto (kyber)
<u>Merkittävät organisaatiot</u>	<ul style="list-style-type: none"> - FAI, AFA, Tulen salaliittosolu, Anarkistinen toiminta jne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Anonymous, LulzSec, Wikileaks, Piratebay, CCC jne.
<u>Ilmiöiden keskinäinen suhde</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Kyberanarkismi huomioidaan ja koetaan omaa asiaa ajavaksi - Kryptoanarkistiset verkkopalvelut - Yhtenevät motiivit (osittain) - Yhtenevät kohteet (osittain) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ajoittainen anarkismin ulkoisten tunnusten käyttäminen - Ideologian ilmeneminen julkilausumissa ja toiminnassa - Yhtenevät motiivit (osittain) - Yhtenevät kohteet (osittain)

Infoshop.org
Hacktivist.net
HackBloc.org
HackThisSite.org
CrimthInc.com
EFF.org
NoCompromise.org
AptGetAnarchy.org
DisrespectCopyrights.net
ReclaimTheCommons.net
CriticalSecurity.net
Guerilla.net
Hactivismo.com
Indymedia.org
GNN.tv
2600.com
a.com

The Crypto-Anarchist Manifesto

A specter is haunting the modern world, the specter of crypto-anarchy.

Computer technology is on the verge of providing the ability for individuals and groups to communicate and interact with each other in a totally anonymous manner. Two persons may exchange messages, conduct business, and negotiate electronic contracts without ever knowing the True Name, or legal identity, of the other. Interactions over networks will be untraceable, via extensive re-routing of encrypted packets and tamper-proof boxes which implement cryptographic protocols with nearly perfect assurance against any tampering. Reputations will be of central importance, far more important in dealings than even the credit ratings of today. These developments will alter completely the nature of government regulation, the ability to tax and control economic interactions, the ability to keep information secret, and will even alter the nature of trust and reputation.

The technology for this revolution—and it surely will be both a social and economic revolution—has existed in theory for the past decade. The methods are based upon public-key encryption, zero-knowledge interactive proof systems, and various software protocols for interaction, authentication, and verification. The focus has until now been on academic conferences in Europe and the U.S., conferences monitored closely by the National Security Agency. But only recently have computer networks and personal computers attained sufficient speed to make the ideas practically realizable. And the next ten years will bring enough additional speed to make the ideas economically feasible and essentially unstoppable. High-speed networks, ISDN, tamper-proof boxes, smart cards, satellites, Ku-band transmitters, multi-MIPS personal computers, and encryption chips now under development will be some of the enabling technologies.

The State will of course try to slow or halt the spread of this technology, citing national security concerns, use of the technology by drug dealers and tax evaders, and fears of societal disintegration. Many of these concerns will be valid; crypto anarchy will allow national secrets to be traded freely and will allow illicit and stolen materials to be traded. An anonymous computerized market will even make possible abhorrent markets for assassinations and extortion. Various criminal and foreign elements will be active users of CryptoNet. But this will not halt the spread of crypto anarchy.

Just as the technology of printing altered and reduced the power of medieval guilds and the social power structure, so too will cryptologic methods fundamentally alter the nature of corporations and of government interference in economic transactions. Combined with emerging information markets, crypto anarchy will create a liquid market for any and all material which can be put into words and pictures. And just as a seemingly minor invention like barbed wire made possible the fencing-off of vast ranches and farms, thus altering forever the concepts of land and property rights in the frontier West, so too will the seemingly minor discovery out of an arcane branch of mathematics come to be the wire clippers which dismantle the barbed wire around intellectual property.

Arise, you have nothing to lose but your barbed wire fences!

LÄHDE: May, Timothy C. : The Cryptoanarchist Manifesto. Saatavilla osoitteesta:
<http://invisiblemolotov.files.wordpress.com/2008/06/crypto-anarchist-manifesto.pdf> (Viitattu 12.2.2013)

**ANONYMOUS SWEDEN – TUKIPYYNTÖ
ANONYMOUS FINLANDIN OPERAATIOLE 11.11.2011**

LIITE 3

@AnonOpsSweden
Anonymous Sweden

YO RT#anonaid #anonalert
#anonsupport # anonymous finland
needs help DDoS targets 4 today r:
government.fi & tinyurl.com/cdfbtwg

2 hours ago via web [★ Unfavorite](#) [↻ Retweet](#) [↩ Reply](#)

Retweeted by [anonmp](#) and 1 other

LÄHDE: Twitter: Anonymous Sweden –
@AnonOpsSweden: <https://twitter.com/Anonopssweden>
11.11.2011 (Viitattu 13.9.2012)

**ANONYMOUS FINLAND – UHKAUS SUOMEN
VALTIONHALLINOLLE JA YLEISRADIOLLE 20.11.2012**

LIITE 4

Arty Mous

AnonymousFinland. We have plans to attack against our government and state television channel YLE which is spreading Israel war propaganda. Our first goal is that our government broke Finland-Israel diplomatic relations. These attack's aren't only in the web this time.

We are anonymous

We are legion

We do not forgive

We do not forget

Finland expect us.

#anonymousfinland

20. marraskuuta 2012 kello 3:21

 11 henkilöä tykkää tästä.

LÄHDE: Facebook: Uutisryhmä: Gazan sota - Lähi-idän tilanne – uutisseuranta Saatavilla osoitteesta:
<https://www.facebook.com/groups/Gazansota/?fref=ts> (Viitattu 7.2.2013)

Dear Citizens of Finland, We are Anonymous.

On Monday 31.10 We have successfully and easily hacked Kansallinen Vastarinta website and published the database of its membership application database containing personal datas of some applicants from all around the country. The release is available to everybody at the following URL: <http://pastebin.com/ScTSdZPt> We strongly recommend and invite You to check it out. You may find out Your neighbour or best friend is a dumbass Neo-nazi. We have no tolerance for any group based on racial, sexual and religion discrimination as well as for all the people belonging to them and sharing their ideologies, which is the reason why We decided to carry out last Monday's attack. That said, We demand SVK to cease its social and net activities and dissolve immediately: should it not happen, We will continue to carry out attacks to its website in the form We will find more appropriate for our intentions. Also, We invite any other similar group to do the very same as soon as possible or We will search for and take down their virtual counterparts - forum, blogs, websites.

On Friday 4.11, We decided to join the international operation #AntiSec and externally supported the hacking of several Finnish websites' databases containing personal and sensitive info of thousands of citizens residing in Finland and temporarily released them on the web. We published the info of 16,000 people, yet do You think every hacker announces everything they have hacked? We certainly have not, as We sit on a larger amount of info that have been leaked. What if We had not told You? What if We had never published them on the net? What if somebody else – hardcore criminals or anybody up to commit something illegal, had got them? No one would be aware of this theft, You would not be aware of it. We care about digital security and We decided to see whether Finnish authorities, companies and institutions offer their users a proper security and safely treat and store their info. Sadly, We found out they never did. Getting into websites and databases was as easy as cutting butter with a knife: all We have used were elementary SQL injections, something everyone can do by simply searching for an SQL injection manual on the web. That said, because such companies and institutions seem to have been too much lazy all the time to work on the security of their virtual properties, We will not say what We have targeted and hacked and We will leave them the fun of finding it out. The time of cicadas is over, it's time to start working like an ant.

We are Anonymous Finland and We have been watching over You and our country for long time. Finland is a great and beautiful country and We know that at the eyes of a foreigner it may well appear as a place almost close to perfection: excellent welfare, health and education systems, low crime rates and almost absent corruption, a place without stains, "white" like the snow covering it during winter time. Yet, We know that under the snow lies a smelly, dark puddle of mud that is making it less white, little by little, day after day. Unlike most of You, We do not live on clouds and We do not believe at all that this country is white. We can see see this dark mud pretty much everywhere and We do not like it. We are sick of it and We cannot take it anymore.

- We have seen a massive increase of racism among large layers of the population and national politics, as well as of violent verbal and physical actions towards foreigners. We have seen the birth of groups and political movements and apparition of political figures who support racist ideologies and foster and encourage racial hatred through flamboyant rhetoric, people and movements who – and We are absolutely sure of it – would switch from words to extreme violent action towards foreigners if they had the means to do so and a massive support at their back. As history has showed too many times, the step from words to horrible crimes is very easy and can happen any time and anywhere, even where You may find hard or impossible for it to happen. And if You think We are making an exaggerated statement, then We invite You to read SUPO Anssi Kullberg's words recent words on the matter published on Helsingin Sanomat: "Kullberg is concerned about the spread of anti-Islamic hate speech: 'The danger is that it might provoke the other side'". We invite all the people living in this country to do all they can to isolate and denounce extremist groups, their activities and statements.

- We have seen a massive spread of illegal actions and corruption perpetrated by certain Finnish companies inside and outside the national borders. We have seen foreign lands by locals being expropriated through local proxy authorities in order to carry on with their business, as well as a large resort to underground and underpaid labour in many and different work environments and witnessed in some cases the death of exploited workers

- We have seen political parties and its members to fade away from their voters and people and not to work properly on matters of extreme and important necessity for the people living in Finland, from measures to support unemployed and those who struggle to make it to the end of the month with their low salaries. In times where more and more people are joining lines to get basic foods at charities, in a country where thousand of people affected by disabilities live with less than 600€/month and with state support benefits still low despite a higher cost of life compared to a decade ago, We cannot accept to see MPs voting to increase their salaries and discussing to raise the remuneration for the President. Honestly, We cannot accept at all even the current salaries, too shameful high for a duty – serving and representing citizens – that should be considered not as a 'job' but as a 'public service'

- But above all, We have seen how a large, massive majority of the people living in Finland simply do not care about all this. We got saddened and negatively impressed by seeing and realizing how careless they are, regardless of their age and social position, and We found out that the 'as long as it doesn't bother my backyard, I don't care'-mentality is strongly and deeply permeated in them

Because of all this and many other things We will explain in our incoming operations, We at AnonFinland have decided to be silent no more and take action by starting #OperationValko-maa. Our brothers in arm, armed with our Lulzbrooms, will target and carry out attacks on all those who, with their words and actions, give a contribution to make the dark puddle of mud bigger and larger and infect this land We love and care about.

We at Anonymous Finland release our first demands:

- The immediate cessation of all the activities, virtual and live, carried out by extremist and racist civil and political groups and parties and their dissolution

- The immediate cessation of any verbal, psychological and physical racist action and harrassment towards foreigners in any environment, public and private

- The immediate cessation of violent verbal rhetoric by certain political parties and Mps and the resignation from Eduskunta of all the MPs who have already distinguished themselves with harsh, disgraceful racist statements. Also, We invite the rest of the MPs – as well as the members of the government - forming the current legislature to think twice before to do the very same. That say, We invite MPs Mr Jussi Kristian Halla-aho and Mr Teuvo Mauno Kalervo Hakkarainen to immediately resign from their positions, as their presence at Eduskunta is an offence to the high reputation of the institution of Parliament, the country and its people. We are even ready to hack an airline company and get You a one-way ticket to Nauru – as We are aware the first likes it – but please, get out of Eduskunta.

- The immediate cessation of illegal practices of any sort by Finnish companies, enterprises and business of any size both inside and outside Finland, the respect of the rights of their workers and a fair, legal economic treatment of the same

- A more serious commitment by the Finnish Government in working on the raise of the amount of social benefits You offer to Your citizens - especially those concerning unemployment and low wages. Also, We demand the Finnish Government to work on an approve on a law that sets the salaries for MPs and government members at €2,500 and the salary for the President of the Republic at €3,000. We think it would be quite a fair step from You, as well as a form of respect for people who have few or no money to enjoy a good life as You do. You could even make sure to win the elections for the next two decades by doing that! We are sure You will not experience a harsh life of deprivations with such pays.

Anonymous Finland will not stay idly and will monitor the development of the situation. We will be watching You and We sincerely invite You neither to consider us as a joke nor to underestimate our requests, mission and purpose. We will actively challenge all those who will continue to feed the dark puddle of mud menacing our country by causing very bad butthurts to You. We will stand and strike in defence of all the people living in this country.

People of Finland, time for justice has become and We invite You to support and help us in carrying out our mission. We are here for You. Join the revolution and enjoy the lulz.

We are Anonymous Finland
 We are Anonymous
 We are Legion
 We do not forgive
 We do not forget
 Expect us

http://www.youtube.com/watch?v=q_qgVn-Op7Q
<http://www.youtube.com/watch?v=BJL4NKXSq4I>

http://twitter.com/anon_finland

LÄHDE: Anonymous Finland: #opValkomaa press release.
Saatavilla osoitteesta: <http://pastebin.com/ZGf00sJS> (Viitattu 7.3.2013)